

RAPORT ODPOWIEDZIALNEGO BIZNESU 2014

RAPORT W WERSJI GRI G4 (CORE),
ZWERYFIKOWANY PRZEZ NIEZALEŻNEGO AUDYTORA

budimex

RAPORT ODPOWIEDZIALNEGO BIZNESU 2014

RAPORT W WERSJI GRI G4 (CORE),
ZWERYFIKOWANY PRZEZ NIEZALEŻNEGO AUDYTORA

Publikację wydrukowano
na papierze posiadającym
certyfikaty Ecolabel oraz FSC
o numerze SGS-COC-003161.

GRI G4 (Core), verified

SPIS TREŚCI

1	List Prezesa	strona 7
2	Nagrody i wyróżnienia	strona 8
3	O firmie	strona 10
4	O raporcie	strona 20
5	Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)	strona 24
6	Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność	strona 32

	<p>Relacje z lokalnymi społecznościami</p>	7
	<p>Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu</p>	8
	<p>Jakość i jej wpływ na bezpieczeństwo obiektów budowlanych</p>	9
	<p>Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska</p>	10
	<p>Tabele z danymi</p>	11
	<p>Wskaźniki GRI</p>	12
	<p>Niezależny raport poświadczający</p>	13

dotyczący Raportu odpowiedzialnego biznesu 2014 Grupy Budimex

SO

LA

HR

EN

1 | LIST PREZESA

SZANOWNI PAŃSTWO,

■ G4-1, G4-2

■ Przekazuję na Państwa ręce kolejny raport społecznej odpowiedzialności. Nasze raportowanie społeczne ewoluuje od kilku już lat. ■ Zaczynaliśmy od prostego raportu na najniższym poziomie zaawansowania. W 2013 roku opublikowaliśmy jako jedna z dwóch spółek w Polsce raport w oparciu o najnowsze wytyczne GRI G4. Sam raport wydaje się wzbudzać też coraz większe zainteresowanie naszych interesariuszy. Coraz bardziej zaawansowane raportowanie społeczne jest najbardziej widocznym przejawem rozwoju zarządzania odpowiedzialnym biznesem prowadzonym przez naszą firmę. Większość codziennych działań nie jest już tak zauważalna na zewnątrz organizacji. W ostatnim roku powołaliśmy Komitet CSR, na którego czele mam przyjemność stać. Wyzaczyliśmy też mierzalne cele w zakresie CSR na najbliższe lata. Komitet CSR nie jest tylko formalnym ciałem, ale realną płaszczyzną wymiany informacji i wskazywania procesów, które wymagają poprawy, tak by nasza działalność była bardziej efektywna z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju. By była również, nie ma co tego kryć, obciążona mniejszym ryzykiem społecznym i środowiskowym, a tym samym bardziej efektywna z punktu widzenia akcjonariuszy.

Widzę jak bardzo przez kilka ostatnich lat zmienił się Budimex i sposób rozumienia odpowiedzialnego biznesu przez naszych pracowników i kontrahentów. Zmienia się też, choć powoli podejście do odpowiedzialnego biznesu w branży i na rynku ogółem. Pamiętam jak kilka lat temu, kiedy po raz pierwszy nasza spółka miała zostać włączona w skład RESPECT Indeksu, zainicjowaliśmy proces oceny dostawców, m.in. pod kątem BHP i ochrony środowiska. Na rynku budowlanym była to pewna nowość. Praktyka, która wzbudzała zainteresowanie. Wówczas, w 2010 roku, przeprowadzono około 400 ocen początkowych i blisko 800 ocen końcowych. W roku 2013 było to już 1589 ocen początkowych i 7722 oceny końcowe. To realne narzędzia dobrze odbierane przez kierowników kontraktu, a nie pozorne działania na pokaz.

Najbardziej jednak cieszy, że jako branża rozpoczęliśmy konstruktywny dialog na tematy związane ze społecznymi aspektami naszej działalności. To nasz nowy wymiar podejścia do odpowiedzialnego biznesu. W ramach „Porozumienia dla bezpieczeństwa w budownictwie” najwięksi gracze branży zdecydowali się wdrożyć wspólny system szkoleń oraz załącznik do umów podwykonawczych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy. Standaryzacja ta, to przejście od indywidualnego konkurowania na najlepszą dobrą praktykę w zakresie rozwiązań społecznych, do efektywnych, wspólnych inicjatyw. Dzięki uzyskiwanemu efektowi skali wspólne działania firm Porozumienia są korzystne tak dla zamawiających, jak i podwykonawców.

W tegorocznym raporcie, idąc z duchem ISO 26000 oraz nowych wytycznych GRI G4, staraliśmy się uwypuklić właśnie kwestie związane z łańcuchem dostaw. Pokazać, że staramy się mieć realny wpływ na podejście naszych dostawców do kluczowych dla naszej działalności wymiarów odpowiedzialnego biznesu, czyli m.in. BHP i ochrony środowiska. Nie zapominamy też o naszej odpowiedzialności wobec kontrahentów, społeczności lokalnych i naszych pracowników. Nie zapominamy wreszcie o końcowych efektach naszej działalności, ponieważ mamy pełną świadomość, że właśnie w realizacjach Budimeksu zapisana jest nasza odpowiedzialność. To dziesiątki obiektów, które służą całemu społeczeństwu lub pozwalają chronić nasze środowisko.

Z poważaniem,

Dariusz Blocher
Prezes Zarządu,
Dyrektor Generalny Budimeksu SA

2 | NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

Nagrody i wyróżnienia w 2013 r.

■ G4-1, G4-2

■ W XI edycji konkursu organizowanego przez redakcję i radę programową miesięcznika „Builder” Budimeksowi przyznano tytuł **Budowlanej Firmy Roku** w kategorii Generalny Wykonawca, a prezes Dariusz Blocher otrzymał wyróżnienie za skuteczne zarządzanie firmą i jej sukcesy w 2013 roku.

Redakcja Miesięcznika Gospodarczego Nowy Przemysł i portalu wnp.pl przyznała Budimeksowi **tytuł „Tego, który zmienia polski przemysł”** za konsekwentne przeciwstawianie się niekorzystnym trendom w budownictwie i stabilność osiągniętą w trudnym i zmiennym otoczeniu rynkowym.

Rada Marek Business Superbrands przyznała Budimeksowi **Business Superbrands 2013/2014 i Created in Poland Business Superbrands 2013/2014** w kategorii budownictwo.

W IV edycji Eurobuild Awards Budimex otrzymał tytuł **najlepszej firmy budowlanej notowanej na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych**.

Budimex został wyróżniony tytułem **„Perła Polskiej Gospodarki” w kategorii Perły Wielkie**.

W XIV edycji konkursu organizowanego przez Klub Sportowa Polska Budimex został uhonorowany tytułem **Budowniczy Polskiego Sportu** przyznawanym za szczególne osiągnięcia w dziedzinie budownictwa sportowego.

W konkursie pod patronatem Business Centre Club Budimex znalazł się w pierwszej trójce **Najbardziej Pożądanych Pracodawców** w kategorii budownictwo i nieruchomości.

W prestiżowym konkursie „**Budowa Roku**” organizowanym przez Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa aż 12 realizacji zgłoszonych przez spółki z Grupy Budimex zdobyło pierwsze i drugie nagrody. Siedem obiektów otrzymało nagrodę I stopnia i 5 – nagrodę II stopnia.

Pionierska na skalę europejską budowa mostu typu extradosed przez Wisłę koło Kwidzyna, zdobyła nagrodę specjalną w **V edycji Konkursu Mostowego im. Maksymiliana Wolffa** organizowanego przez magazyn „Mosty”. Do tej pory obiekty o porównywalnej rozpiętości przęsła powstały jedynie w Japonii (trzy mosty) i Kanadzie (jeden).

Nagroda **Dzieło Mostowe Roku 2013** przypadła w udziale zbudowanemu przez Budimex wiaduktowi przy PGE Arenie w Gdańsku.

Za odtworzenie zabytkowego, historycznego kompleksu Dworca Wrocław Główny Budimex otrzymał kolejną już nagrodę, **tj. nagrodę specjalną za najlepszą modernizację obiektu historycznego**. Nagroda została przyznana w XXIII edycji konkursu „Piękny Wrocław” pod patronatem Prezydenta Wrocławia i Towarzystwa Miłośników Wrocławia

---

Budimex poprawił swój wynik w rankingu dziennika „Rzeczpospolita” 500 największych - **w XV edycji Listy 500 „Rzeczpospolitej” Budimex znalazł się na 39 miejscu** poprawiając swój wynik z poprzedniego roku o dwa miejsca.

Po raz kolejny Budimex znalazł się w składzie giełdowego **RESPECT Index**, w którym jest obecny od 2011 roku. Indeks skupia akcje najbardziej odpowiedzialnie zarządzanych spółek z warszawskiego parkietu.

Budimex znalazł się również w gronie 20 firm wyróżnionych **Srebrnym Listkiem CSR Listy 500 tygodnika „Polityka”**.

---

3 | O FIRMIE

Działalność rynkowa i jej perspektywy

■ G4-4, G4-6, G4-8

■ **Grupa Budimex jest jedną z najsilniejszych i lepiej rozpoznawalnych marek na rynku budowlanym. Trudne lata spowolnienia gospodarczego wyraźnie pokazały, że jest to marka stabilna, pewna i godna zaufania zarówno dla klientów, jak i podwykonawców i dostawców, a także społeczności lokalnych. Budimex to marka gwarantująca wysokiej jakości wykonawstwo, przy jednoczesnej minimalizacji uciążliwości społecznych i środowiskowych, jakie potencjalnie mogą towarzyszyć budowie. Budimex istnieje od ponad 40 lat, a jego realizacje można spotkać w kilkudziesięciu krajach na trzech kontynentach.**

Nie przez przypadek takie właśnie podejście zostało zapisane w Misji Budimeksu. Misja nie jest bowiem tylko niewiele znaczącą deklaracją, lecz filozofią biznesu. Wdrażaną w praktyce od lat filozofią, dzięki której biznes opiera się na konkretnych wartościach. Filozofią, która w trudnych czasach spowolnienia gospodarczego, nie tylko pozwala przetrwać, ale wyłania prawdziwych liderów. Nie jest bowiem trudno rozwijać się szybko i spektakularnie, kiedy rynek rośnie, a później doświadczać porażki, kiedy koniunktura się odwróci. Wyzwaniem jest opanowanie sztuki zarządzania w sposób odpowiedzialny, który zapewnia trwałą i stabilny wzrost. Z poszanowaniem interesów

klientów, partnerów biznesowych, pracowników, społeczności lokalnych, przyrody i wrzeczcie inwestorów, których majątek w sposób wyważony, ale pewny staramy się pomnażać. Odpowiedzialny biznes to wyważenie oczekiwań wszystkich grup interesariuszy, to otwartość na wsłuchiwanie się w ich oczekiwania i obawy. To rozwój zrównoważony, czyli jedyny trwały rozwój, którego tak bardzo oczekuje dziś nie tylko otoczenie, ale przede wszystkim akcjonariusze, myślący o budowaniu długoterminowej wartości.

Przedmiotem działalności Grupy jest świadczenie szeroko rozumianych usług budowlano-montażowych realizowanych w systemie generalnego wykonawstwa w kraju i za granicą, działalność deweloperska i zarządzanie nieruchomościami oraz w niewielkim zakresie działalność handlowa, produkcyjna i transportowa. Podobnie jak w latach ubiegłych głównymi rynkami, na których działała Grupa Budimex były Polska (88% przychodów¹⁾ i Niemcy (11% przychodów). Przychody z innych rynków kształtowały się na poziomie 1% obrotów grupy. W 2013 roku na rynku niemieckim wykonywane były tylko roboty warsztatowe. W przypadku Budimeksu Nieruchomości działalność deweloperska koncentruje się obecnie na trzech miastach: Warszawie, Krakowie i Poznaniu.

¹ Z tego powodu, niniejszy raport skupia się na skutkach społecznych i środowiskowych wynikających z działalności krajowej.

Podstawowym przedmiotem działalności Budimeksu SA, jako spółki będącej jednostką dominującą, poza świadczeniem usług budowlano-montażowych i działalnością deweloperską, jest realizacja funkcji doradczej, zarządczej i finansowej na rzecz spółek Grupy. Taki model ma na celu szybki, przepływ informacji w ramach struktury Grupy, wzmocnienie efektywności gospodarki finansowo-pieniężnej poszczególnych spółek i dalsze umacnianie pozycji rynkowej Grupy.

W tym miejscu należy wspomnieć o kilku ważnych zmianach w strukturze grupy kapitałowej, które zaszły w 2013 roku. Najważniejszymi z nich było przejęcie kontroli nad spółką Elektromontaż Poznań SA oraz spółkami od niej zależnymi, a także sprzedaż spółki Budimex Danwood.²⁾

Akademia Muzyczna we Wrocławiu

MISJA BUDIMEKSU

G4-56

„Naszą misją jest realizacja inwestycji budowlanych – w tym przedsięwzięć deweloperskich – w sposób godny lidera rynku, z poszanowaniem środowiska naturalnego i zasad etyki, dbałością o satysfakcję klientów oraz komfort użytkowników, które osiągniemy dzięki profesjonalizmowi i pasji budowania, wysokiej efektywności działania, a także partnerskim relacjom z dostawcami i podwykonawcami.”

² Szczegółowe informacje na temat transakcji, jak również innych zmian w strukturze organizacyjnej, można znaleźć w „Raporcie Rocznym 2013” dostępnym na www.raportroczny.budimex.pl/2013/.

G4-9, G4-EC7

W 2013 roku nastąpiło ponowne spowolnienie wzrostu gospodarczego w Polsce. Szczególnie silne zahamowanie można było obserwować w branży budowlanej. Wartość dodana brutto w budownictwie w roku 2013 w porównaniu z rokiem poprzednim spadła o 9%, wobec wzrostu o 0,3% w roku 2012. Podczas gdy w roku 2012 produkcja budowlano-montażowa spadła nieznacznie (-1,1% w porównaniu do roku 2011), to w roku 2013 branża skurczyła się o 13,6%. Odnotowany spadek był konsekwencją kończących się kontraktów i inwestycji w segmentach: infrastrukturalnym (budownictwo drogowe) i mieszkaniowym. Ogromne znaczenie dla sytuacji w branży miały istotnie niższe wydatki Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, które spadły z 22,6 mld złotych w 2012 roku do około 13 mld złotych w roku 2013. Właśnie stosunkowo mała liczba inwestycji publicznych (w szczególności infrastrukturalnych) oraz przedłużająca się zima 2012/2013 sprawiły, że ubiegły rok, a zwłaszcza jego pierwsza połowa, okazał się być dla branży szczególnie trudny.

Oczekuje się, że rok 2014 będzie okresem stabilizacji i wyhamowywania silnego trendu spadkowego. Rozstrzygniętych będzie szereg nowych kontraktów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad szacuje, że w latach 2014-2015 wyda około 31 mld złotych na realizację swoich celów statutowych. Do końca roku 2013 ogłosiła ona około 50 przetargów na budowę dróg krajowych i obwodnic o łącznej wartości przekraczającej 35 mld złotych. W kolejnych latach dynamiki nabierać będą inwestycje w infrastrukturę kolejową. Zgodnie z założeniami zawartymi w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do roku 2015 przygotowanym przez Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej wydatki PKP PLK (głównego inwestora w tym sektorze) niezbędne na realizację 140

projektów w latach 2013-2015 wyniosą 24,9 mld złotych, z czego w 2013 roku wyniosły 4 mld złotych, w roku 2014 mają wynieść 8,3 mld złotych a w roku 2015 zakładane jest przekroczenie poziomu 12,5 mld złotych. Należy pamiętać o rynku energetycznym, którego inwestycje również wyhamowały, ale który ma ogromny potencjał. Same Polskie Sieci Energetyczne planują przeznaczyć na wydatki inwestycyjne w latach 2014-2018 do 8 mld złotych. Rok 2014 może przynieść wzrost liczby inwestycji w spółkach deweloperskich. Szansy na nowe inwestycje i kontrakty należy również upatrywać w partnerstwie publiczno-prywatnym, zwłaszcza w powołaniu spółki Polskie Inwestycje Rozwojowe.

W efekcie niekorzystnych zmian na rynku w 2013 roku wartość sprzedaży w segmencie budowlanym Grupy Budimex spadła o 26,1% w porównaniu z rokiem 2012. Sprzedaż w sektorze infrastrukturalnym spadła aż o 30,9%. W przypadku segmentu infrastruktury odnotowano spadek wartości sprzedaży z 3,6 mld zł w 2012 roku do 2,5 mld zł w roku ubiegłym. W 2013 roku przychody ze sprzedaży z działalności deweloperskiej spadły, w porównaniu do roku poprzedniego, o ponad 30%. Należy jednak przypomnieć, że księgowo przychody ze sprzedaży działalności deweloperskiej są rozpoznawane w momencie przeniesienia własności mieszkania/lokalu na nabywcę po odbiorze technicznym całego obiektu. Sprzedaż notarialna mieszkań zależy więc od terminów zakończenia projektów budowlanych oraz przekazywania gotowych mieszkań klientom. Nie jest zjawiskiem sezonowym ani porównywalnym rok do roku.

W roku 2013 na całym rynku deweloperskim można było zaobserwować ożywienie, znajdujące odzwierciedlenie w bardzo wysokim poziomie przedsprzedaży mieszkań. Predsprzedaż netto nowych mieszkań w całym roku 2013 wyniosła 742 sztuki, w porównaniu do 515 mieszkań w roku poprzednim. Aby zapewnić stabilność

Muzeum Śląskie w Katowicach

przychodów ze sprzedaży w kolejnych latach w roku 2013 rozpoczęto budowę ponad 750 nowych mieszkań w sześciu nowych projektach deweloperskich zlokalizowanych w Warszawie, Krakowie i Poznaniu. Na dzień 31 grudnia 2013 roku w budowie było 1 071 mieszkań. Jednocześnie Grupa dysponuje obszernym bankiem ziemi, zapewniającym tereny pod budowę ponad 7 tysięcy nowych mieszkań.

G4-9

W najbliższym roku Grupa Budimex nadal będzie działać we wszystkich ważniejszych sektorach rynku budowlanego na obszarze Polski, jak również na rynku niemieckim. Nowe planowane inwestycje infrastrukturalne (w szczególności inwestycje drogowe) stwarzają szansę dla Grupy Budimex na pozyskanie kontraktów w tym segmencie. Grupa planuje również pozyskać kontrakty w segmencie budownictwa kubaturowego, energetycznego oraz hydrotechnicznego. Planowane jest także wejście na rynek usług komunalnych oraz podjęcie przedsięwzięć na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego.

G4-9, G4-EC7

W 2013 roku spółki Grupy Budimex podpisały kontrakty budowlane o łącznej wartości 3,3 mld złotych (z aneksami). Portfel zamówień budowlanych Grupy Budimex na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniósł 4,3 mld złotych, co stanowi spadek o 11% w porównaniu z końcem 2012 roku. Struktura portfela zamówień kształtowała się następująco:

- infrastruktura – 26%
- segment niemieszkaniowy – 38%
- segment kolejowy – 22%
- segment mieszkaniowy – 6%
- budownictwo przemysłowe – 4%
- budownictwo hydrotechniczne – 4%

G4-9, G4-10, G4-21

Podstawowe wielkości ekonomiczne, charakteryzujące Grupę Budimex, kształtowały się na następującym poziomie:

	2012	2013
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług oraz towarów i materiałów (mln zł)	6 077,66	4 749,46
Zyski (mln zł)	185,98	301,30
Kapitał własny (mln zł)	433,13	645,18
Zobowiązania (mln zł)	3 015,08	3 041,58
Aktywa (mln zł)	3 448,21	3 686,75
Liczba pracowników	4 260*	3 983
Liczba pracowników podwykonawców pod nadzorem Grupy Budimex	b.d.**	b.d.**

* Liczba nie uwzględnia pracowników Budimeksu Danwood

** Prace budowlane charakteryzują się dużą sezonowością zatrudnienia podwykonawców, a specyfika kolejnych etapów wykonywanych prac skutkuje rotacją podwykonawców i zmieniającą się liczbą pracowników na kontraktach Budimeksu. Aktualne na każdy dzień dane o pracownikach, w tym pracownikach podwykonawców, są rejestrowane bezpośrednio na budowach. Rejestry te mają ogromne znaczenie ze względu na BHP, zwłaszcza w sytuacjach krytycznych (np. konieczność ewakuacji). Rejestry te nie są centralnie konsolidowane.

G4-12

Działalność Grupy Budimex oznacza przychody zarówno dla samej grupy kapitałowej, jak i dla szeregu przedsiębiorstw, z których usług i produktów korzysta. Budimex, rocznie współpracuje z 12 tysiącami kontrahentów, których pracownicy realizują konkretne prace budowlano-montażowe. Model biznesowy, w którym obecni są podwykonawcy, determinuje podejście do społecznie odpowiedzialnego zarządzania. Przede wszystkim chodzi tu o system ocen kwalifikujących podwykonawcę oraz ocen końcowych. Oceny, o których mowa w dalszej części raportu, uwzględniają typowe czynniki społeczne, takie jak poszanowanie przepisów ochrony środowiska, czy BHP. Opisując łańcuch dostaw należy wspomnieć również o podstawowych materiałach i surowcach. Wśród dostawców Budimeksu znajdują się najwięksi producenci asfaltów drogowych (Orlen Asfalt, Lotos Asfalt), zbrojeń stalowych, prętów zbrojeniowych i wyrobów hutniczych

(ThyssenKrupp Energostal SA, CMC Poland Sp. z o.o., ArcelorMittal Distribution Solutions Polska Sp. z o.o., Konsorcjum Stali Sp. z o.o., Bowim SA, Francisco Ros Casares Polska Sp. z o.o.), kruszyw i betonu (Kopalnia Granitu Kamienna Góra Sp. z o.o., ZPK Rupińscy Sp.j., Górażdże Beton Sp. z o.o., Lafarge Kruszywa i Beton Sp. z o.o., Cemex Polska Sp. z o.o., Kopalnie Dolomitu w Sandomierzu SA, Nordkalk Sp. z o.o., Mineral Polska Sp. z o.o.), barier drogowych i mostowych (Stalprodukt SA), paliw (olej opałowy, mazut) (Lotos Paliwa Sp. z o.o., Mał-Sped Sp. z o.o.), prefabrykatów betonowych (kostka, obrzeża)(Libet SA), rur i studni z tworzyw sztucznych (Hobas System Polska Sp. z o.o.) oraz dzierżawcy szalunków (Peri Polska Sp. z o.o.). Obok wymienionych powyżej surowców, materiałów i usług budowlanych Grupa Budimex zakupuje szereg innych. Samodzielnie też przetwarza niektóre z nich (asfalt, kruszywa) we własnych wytwórniach mas bitumicznych.

Libra Business Centre w Warszawie

CZŁONKOSTWO BUDIMEKSU W ORGANIZACJACH I INICJATYWACH SPOŁECZNYCH:

64-16

- Business Centre Club
- Klub Polskich Laboratoriów Badawczych POLLAB
- Ogólnopolska Izba Gospodarcza Drogownictwa
- Polski Związek Pracodawców Budownictwa
- Polskie Stowarzyszenie Wykonawców Nawierzchni Asfaltowych
- Polsko-Hiszańska Izba Gospodarcza,
- Railway Business Forum
- Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych
- Stowarzyszenie Księgowych w Polsce
- UN Global Compact
- Związek Mostowców RP

Wkład w rozwój infrastruktury

G4-9, G4-EC7

Na działalność Grupy Budimex można spojrzeć z innej strony. Te same inwestycje, których realizacja przynosi spółkom przychody, a akcjonariuszom wzrost wartości zaangażowanego przez nich kapitału, oznaczają również korzyści społeczne. Przekładają się na konkretną infrastrukturę, której obecność wspiera rozwój społeczny. Nie chodzi tu jednak wyłącznie o infrastrukturę drogową, kolejową, czy nowe lotniska. Rozwój społeczny i towarzysząca mu infrastruktura, to również szpitale, teatry, muzea, a także szkolnictwo wyższe. To oczywiście nowe mieszkania, ale też budownictwo inne niż mieszkaniowe. Wśród zeszłorocznych realizacji znalazły się m.in. budowa drogi dojazdowej do węzła drogowego Dąbrowica obwodnicy Lublina, obwodnica miejscowości Stawiski, przebudowa linii tramwajowej wraz z systemem sterowania ruchem w Krakowie, budowa nowej drogi startowej w Międzynarodowym Porcie Lotniczym w Pyrzowicach i stanowiska promowego nr 1 portu Świnoujście. Z inwestycji niezwiązanych

z transportem warto wspomnieć o budowie Centrum Dydaktycznego Wydziału Chemii Politechniki Poznańskiej, budowie Centrum Spotkania Kultur i modernizacji budynku Teatru Muzycznego oraz Filharmonii im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie, budowie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku oraz umocnień brzegów morskich Darłowo.

Również portfel kontraktów podpisanych w 2013 roku, zawiera wiele inwestycji, które będą pełniły ważne role społeczne. Z inwestycji drogowych warto wspomnieć kontynuację budowy autostrady A4 na odcinku węzeł Rzeszów Zachód – węzeł Rzeszów Centralny, czy też kontynuację budowy autostrady A4 Tarnów - Rzeszów na odcinku od węzła Krzyż do węzła Dębica Pustynia. Zawarto również umowę na rozbudowę pola wlotów w Porcie Lotniczym im. Fryderyka Chopina w Warszawie oraz zaprojektowanie i budowę Pomorskiej Kolei Metropolitalnej (Etap I: rewitalizacja „Kolei Kokoszkowskiej”). Grupa Budimex została zaangażowana

w przebudowę i rozbudowę Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, budowę zespołu klinik dla Szpitala Uniwersyteckiego w Bydgoszczy, budowę budynku dla potrzeb Wydziału Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz rewaloryzację i przebudowę budynku Pawilonu Czterech Kopuł we Wrocławiu. Ważnym projektem jest również zapewnienie ochrony brzegów morskich w granicach Centralnego Poligonu Sił Powietrznych Wicko Morskie.

Dodatkowo Mostostal Kraków, będący wykonawcą unikalnych często konstrukcji, realizował lub realizuje szereg zleceń na potrzeby instalacji ochrony środowiska dla przemysłu (np. przemysłowe elektrofiltry i filtry workowe), oczyszczalni ścieków, instalacji utylizacji odpadów, konstrukcji zapór wodnych, czy też różnego rodzaju budynków użyteczności publicznej. Wciąż jednak najbardziej chyba unikalnym obiektem, świadczącym o kunszcie i profesjonalizmie spółki jest wykonanie konstrukcji stalowej nowej kopuły zabezpieczającej pozostałości po reaktorze atomowym w Czarnobylu, której dwie części zostaną nasunięte na radioaktywne zgłiszczą. Konstrukcja będzie miała 105 m wysokości, 150 m długości i 257 m szerokości. Jak zapowiada koncern Novarka, na którego zlecenie konstrukcję dostarczyć ma Mostostal Kraków, będzie to największa przesuwalna budowla w historii ludzkości.

Grupa Budimex nie jest inwestorem, a jedynie wykonawcą, ewentualnie też projektantem wspomnianych obiektów. Niemniej bez zaangażowania zespołów ludzi i ich profesjonalizmu obiekty te nie powstałyby. Przekładanie idei i projektów na konkretne realizacje i satysfakcja z tego, że służą one często tysiącom ludzi, jest tym co motywuje do jeszcze bardziej efektywnej pracy.

Osiedle Smolna w Poznaniu

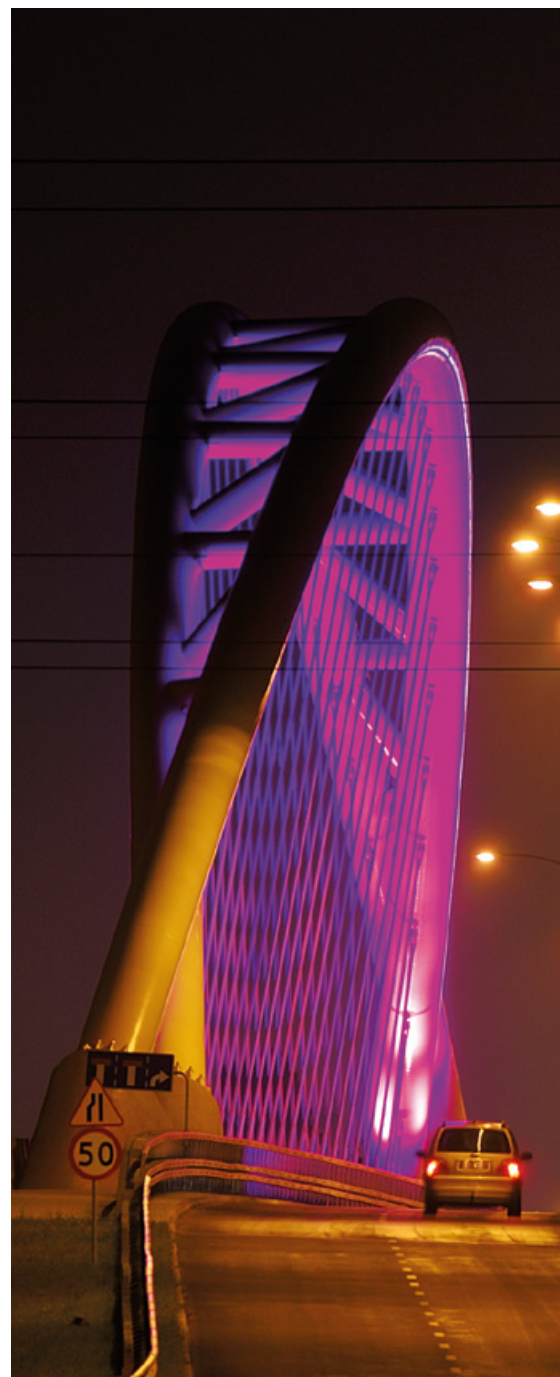
Zarządzanie zrównoważonym rozwojem

PR DMA, LA DMA, EN DMA

Zarządzanie operacyjne w Budimeksie regulują procedury i procesy, które często bardzo szczegółowo definiują postępowanie w sytuacjach związanych z jakością, bezpieczeństwem i higieną pracy oraz wpływem na otoczenie społeczne i przyrodnicze. To udoskonalane wciąż procesy pozwalają osiągać coraz lepsze wyniki, nie tylko w ich ekonomicznym, ale również społecznym i środowiskowym ujęciu.

Wspomniane procedury i procesy składające się na Zintegrowany System Zarządzania, obejmujący: system zarządzania jakością wg PN-EN ISO 90001, system zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy wg PN-N-18001 oraz system zapewnienia jakości oparty na wymaganiach natowskiego standardu AQAP 2110. Potwierdzeniem skuteczności tych systemów są nadane certyfikaty oraz stały nadzór zewnętrznych jednostek certyfikujących. Również Mostostal Kraków pracuje w oparciu o Zintegrowany System Zarządzania Jakością, zarządzania środowiskowego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie kompleksowej realizacji inwestycji oraz wykonawstwa, dostaw i montażu obiektów budownictwa ogólnego, przemysłowego i komunikacyjnego zgodnie z normami – PN-EN ISO 9001:2009, PN-EN ISO 14001:2005, PN-N 18001:2004. Ponadto spółka ta posiada szereg innych wysoko cenionych certyfikatów spawalniczych, mostowych, producenta konstrukcji stalowych i wydawanych przez UDT³⁾.

Od kilku lat obowiązujące rozwiązania są, w myśl zasad opisanych w normie PN-ISO 26000, konsekwentnie uzupełniane na poziomie Grupy o rozwiązania organizacyjne umożliwiające efektywne i kompleksowe zarządzanie odpowiedzialnym biznesem. Działania firmy w tym obszarze wyznaczała przyjęta w 2010 roku Polityka CSR wraz z mierzalnymi celami na lata 2011-2012. Choć pierwotna polityka i cele były akceptowane przez władze spółki, kluczowe znaczenie dla usystematyzowanego podejścia do CSR miał rok 2013. Formalnie powołano Komitet CSR, w którego skład weszli przedstawiciele zarządu i kluczowi menedżerowie. Pozwoliło to nie tylko kompleksowo podzielić odpowiedzialność za poszczególne wymiary oddziaływania, ale przede wszystkim stworzono efektywną platformę współpracy, która umożliwia całościowe podejście do problematyki zrównoważonego rozwoju. Co więcej nie bez znaczenia dla zarządzania odpowiedzialnym biznesem Grupy jest ranga Komitetu CSR, w którego prace i cykliczne spotkania, bezpośrednio angażuje się zarząd. Komitet opiniuje i zatwierdza cele wyznaczane w ramach Polityki CSR, cyklicznie monitoruje stopień ich realizacji oraz zatwierdza wdrażanie nowych projektów z obszaru odpowiedzialnego zarządzania. Inicjując prace Komitetu, przeprowadzono szkolenie warsztatowe dla osób odpowiedzialnych za poszczególne działania CSR, w wyniku którego powstały propozycje celów do osiągnięcia przez Budimex. Finalnie cele na lata 2014-2015 zostały przyjęte przez Komitet, a następnie formalnie przez zarząd w formie uchwały.

Most na Trasie Słowackiego w Gdańsku

³ Więcej szczegółów na temat uprawnień Mostostalu Kraków SA można znaleźć na stronie www.mostostal.com.pl/?pid=25.

Cele CSR dla Budimeksu na lata 2014-2015 (załącznik do Polityki CSR):

	Cel	Termin realizacji
1	Zapewnienie bezpiecznej organizacji i realizacji robót szczególnie niebezpiecznych poprzez przygotowanie Instrukcji Bezpiecznego Wykonania Robót – 100% robót określonych w planach BIOZ jako szczególnie niebezpieczne.	2014
2	Przeprowadzenie działań szkoleniowo komunikacyjnych w zakresie dobrych praktyk BHP na 80% budów realizowanych w 2014 roku.	2014
3	Wprowadzenie standardu organizacji i wyposażenia zaplecza higieniczno-sanitarnego na wszystkich budowach, których realizacja rozpocznie się w 3Q 2014 roku.	2015
4	Wdrożenie standardu w zakresie organizacji i realizacji prac na wysokości – 100% budów, których realizacja zacznie się w 3Q 2014.	2015
5	Wdrożenie standardowego wyposażenia pracowników i osób wykonujących pracę na terenie budowy w podstawowe środki ochrony indywidualnej tj. hełm ochronny, okulary ochronne, obuwie ochronne odzież odblaskową (2 kl. odblaskowości) lub kamizelkę odblaskową – 100 % budów których realizacja zacznie się w 3Q 2014 roku.	2015
6	Utworzenie ilościowej i jakościowej ewidencji materiałów ponownie wykorzystanych pochodzących z rozbiórek, demontażu, robót ziemnych.	2014
7	Dokonanie przeglądu procesów produkcyjnych w celu ich optymalizacji w zakresie zużycia paliw i związanego z tym zanieczyszczenia środowiska, przygotowanie planu działań i rozpoczęcie jego realizacji. Zmniejszenie zużycia paliw o 5%.	2014
8	Dokonanie przeglądu procesów produkcyjnych w celu ich optymalizacji w zakresie zużycia energii elektrycznej i związanego z tym zanieczyszczenia środowiska, przygotowanie planu działań i rozpoczęcie jego realizacji. Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej o 5%.	2014
9	Optymalizacja zużycia energii elektrycznej polegająca na wymianie obecnie funkcjonującego oświetlenia na LED w trzech biurach Budimeksu – Poznań, Kraków, Warszawa.	2014
10	Wyposażenie budów w apteczki środowiskowe – 100% budów, których realizacja rozpocznie się w 2Q 2014 roku.	1Q 2015
11	Sukcesywne ograniczanie używania papierowych gazet na rzecz elektronicznych. Ograniczenie liczby kupowanych egzemplarzy papierowych gazet o 15%.	2Q 2015

12	Zapewnienie właściwej gospodarki odpadami niebezpiecznymi na 100% budów tj. podpisanie umów z firmami posiadającymi stosowne zezwolenia w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.	2015
13	Zwiększenie ilości segregowanych odpadów wytworzonych na budowach o 30% w stosunku do 2013 roku.	2015
14	Zwiększenie ilości przekazanych odpadów osobom fizycznym, bądź jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami do wykorzystania na cele własne o 30% w stosunku do roku 2013.	2015
15	Promocja oszczędzania energii, wody i papieru. Edukowanie pracowników przy wykorzystaniu wewnętrznego portalu informacyjnego Budinet. Publikacja 1 raz na kwartał	2015
16	Dokonanie zmiany w procedurze 06-02 (Procedura dokonywania zakupów i kwalifikowania dostawców): wprowadzenie do procedury wzoru protokołu z negocjacji, w którym jednym z punktów będzie obszar zagadnień BHP.	2014
17	Opracowanie raportu w CBD, który pozwoli zestawiać firmy negatywnie (w punktacji od 1 do 5, uzyskano „1”) ocenione w obszarze spełnienia warunków bezpieczeństwa i higieny (BHP) przez podwykonawcę oraz w zakresie postępowania w zakresie Ochrony Środowiska i Ekologii.	2014
18	Weryfikacja standardów umów Budimeksu i dostosowanie zapisów w nich zawartych w celu zapewnienia bardziej partnerskich relacji z kontrahentami firmy	2014
19	Rozbudowanie funkcjonalności raportu w CBD o powiadomienia mailowe do Działu BHP z informacją o dostawcy który w danej chwili otrzymał negatywną ocenę w obszarze BHP i/lub OŚ.	2015
20	Wprowadzenie w 2014 roku do szkolenia „Witaj w Grupie” modułu CSR.	2014
21	Stworzenie dokumentu „Polityka zarządzania ryzykiem w Budimeksie SA (tyt. roboczy).	1H 2015
22	Stworzenie dokumentu „Polityka współpracy z lokalnymi społecznościami na realizowanych kontraktach budowlanych Budimeksu SA (tyt. roboczy).	2015

Organizacja struktury zarządzania, sposób działania spółki, a także odniesienia do zasad ładu korporacyjnego zostały wyczerpująco opisane w publicznie dostępnych sprawozdaniach⁴⁾. Aktualne informacje na temat składu organów władz Budimeksu oraz życiorysów poszczególnych osób są dostępne na stronie internetowej spółki⁵⁾.

4 Szczegółowe informacje na temat formalnych struktur zarządzania można znaleźć w „Raporcje Roczny 2013” dostępnym na www.raportroczny.budimex.pl/2013/.
5 www.budimex.pl/subpage.asp?idbup=2&idmenuleftcat=7&start_url=publication_list_0.asp?idcategory=12;listactiontype=0;menutype=2;idmenu=10

4 | O RAPORCIE

G4-32

Niniejszy raport opisuje działania i wyniki trzech kluczowych spółek Grupy Budimex, tj.:

- Budimex SA,
- Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.,
- Mostostal Kraków SA.

W odróżnieniu od raportów z poprzednich lat nie uwzględnia on spółki Budimex Danwood Sp. z o.o., która została sprzedana pod koniec 2013 roku.

G4-13, G4-21

Raport nie obejmuje również Przedsiębiorstwa Napraw Infrastruktury Sp. z o.o. (PNI), mimo że ze względu na jego wielkość, publiczne raportowanie wyników społecznych i środowiskowych, byłoby zasadne. Jest to podyktowane brakiem rzeczywistej kontroli Grupy Budimex nad działaniami PNI. Spółka ta została nabyta w listopadzie 2011 roku, ale we wrześniu 2012 r. sąd postanowił o jej upadłości. Grupa Budimex straciła kontrolę nad spółką w listopadzie 2012 roku w wyniku odsunięcia zarządu własnego spółki oraz powołania przez sąd zarządcy. Tym samym spółka została z tym dniem wyłączona z konsolidacji w sprawozdawczości Grupy Budimex.

Ze względu na znacząco mniejszą skalę prowadzonej działalności operacyjnej, a w konsekwencji ograniczony wpływ na otoczenie społeczne i środowiskowe, w niniejszym raporcie pominięto również inne mniejsze spółki, mimo że są konsolidowane w sprawozdaniu finansowym⁶.

G4-32, G4-33

Niniejszy, szósty roczny raport odpowiedzialnego biznesu, publikowany przez Grupę Budimex, po raz kolejny został opracowany w oparciu („in accordance”) o wytyczne GRI w ich najnowszej wersji G4, w podstawowej opcji („Core”). Z braku suplementu sektorowego dla wersji G4, do opracowania raportu wykorzystany został suplement przygotowany dla wytycznych GRI G3.1. Rzetelność i zgodność raportu z Wytycznymi, tak jak trzech poprzednich, została poddana weryfikacji i potwierdzona przez niezależnego audytora (Deloitte Advisory sp. z o.o.).

G4-18, G4-19

Definiując zawartość raportu, Budimex kierował się zasadami raportowania, które zostały zdefiniowane w Wytycznych GRI. Istotne obszary odpowiedzialności, które zostały

⁶ Pełną listę spółek konsolidowanych w sprawozdaniach finansowych, wraz ze wskazaniem metody konsolidacji, można znaleźć w „Raporcie Rocznym 2013” dostępnym na www.raportroczny.budimex.pl/2013/.

Domofoon ICE w Nowej Soli

pierwotnie zdefiniowane w oparciu o zakres normy ISO26000 i w drodze dialogu przeprowadzonego w 2012 roku z grupą kilkunastu kluczowych menedżerów (badania ankietowe), w 2013 roku stały się przedmiotem dyskusji i weryfikacji Komitetu CSR. Ten uzupełniający proces pozwolił na aktualizację oceny wyodrębnionych kluczowych obszarów, czyniąc jednocześnie zadość zasadom materialności, kompletności i uwzględnienia interesariuszy. Odwołanie się do normy ISO26000 jest gwarancją zachowania kontekstu zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na niezmienny charakter prowadzonej działalności, nie uległy również zmianie obszary istotne z punktu widzenia społecznej odpowiedzialności. Pozostają nimi:

- warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP),
- wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność,
- prewencja zachowań nieetycznych (łapownictwo, korupcja),
- jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów,
- racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska.

G4-20

Istotność poszczególnych aspektów, dla poszczególnych spółek nie jest jednakowa, aczkolwiek nie uległa znaczącej zmianie w stosunku do poprzedniego raportu i kształtuje się następująco:

Aspekt społeczny lub środowiskowy	Aspekty oddziaływania i wskaźniki wg GRI	Budimex SA	Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Mostostal Kraków SA
Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)	Miejsce pracy: bezpieczeństwo i higiena pracy (G4-LA-DMA, G4-LA5, G4-LA6, G4-LA7 G4-LA8) Ocena dostawców (G4-LA14, G4-LA15) Mechanizm przekazywania skarg (G4-LA16)	wysoka*	wysoka*	wysoka*
Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność	Bioróżnorodność (G4-EN11, G4-EN12, G4-EN13, G4-EN14) Ocena środowiskowa dostawców (G4-EN32, G4-EN33) Mechanizm przekazywania skarg (G4-EN34) Społeczność lokalna (G4-SO1, G4-SO2)	wysoka*	niska*	niska
Prewencja zachowań nieetycznych	Prawa człowieka: inwestycje (G4-HR1) Prawa człowieka w łańcuchu dostaw (G4-HR10, G4-HR11) Prawa człowieka: mechanizm przekazywania skarg (G4-HR12) Antykorupcja (G4-SO3, G4-SO4, G4-SO5)	wysoka*	wysoka*	wysoka*
Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów	Zdrowie i bezpieczeństwo klienta (G4-PR1, G4-PR2)	wysoka*	wysoka*	wysoka*
Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska	Surowce i materiały (G4-EN1, G4-EN2) Energia (G4-EN3, G4-EN5) Emisje (G4-EN15, G4-EN16, G4-EN18, G4-EN21) Ścieki i odpady (G4-EN23, G4-EN24) Zgodność z regulacjami (G4-EN29) Ocena środowiskowa dostawców (G4-EN32, G4-EN33) Inne (branżowe)(CRE2, CRE8)	średnia*	średnia*	średnia*

G4-12

W przypadku większości z wymienionych obszarów i spółek, odpowiedzialność za dany aspekt nie jest tylko odpowiedzialnością bezpośrednią, ale i pośrednią, tj. wykracza poza samą Grupę Budimex i w znacznym stopniu dotyczy dostawców i podwykonawców. Aspekty te zostały w tabelce oznaczone gwiazdką (*). Przykładowo korupcja i zachowania nieetyczne zawsze mają charakter relacyjny i dotyczą obu stron tych relacji. Z tego też powodu, obok działań ukierunkowanych na własnych pracowników, ważne są jasne komunikaty kierowane do partnerów biznesowych. Również w związku z oparciem modelu biznesowego o wykonawstwo prac budowlanych przez podwykonawców zewnętrznych, rozszerza się odpowiedzialność Grupy Budimex w zakresie wpływu na lokalną biosferę, BHP, czy staranności i jakości wykonania, stanowiącej o bezpieczeństwie użytkowania obiektów. Stąd rosnąca waga monitoringu partnerów biznesowych w tych wymiarach działalności. Przesunięcie ciężaru niektórych prac na osoby trzecie sprawia, że odpowiednio większa część zużycia surowców i materiałów, włączając w to paliwa, również leży po ich stronie. W przypadku niektórych kluczowych surowców, np. stali, odpowiedzialność za jej produkcję, która obciąża środowisko, leży całkowicie poza Grupą Budimex, w tym poza Mostostalem Kraków, dla którego stal jest podstawowym materiałem.

G4-24, G4-25, G4-26, G4-27

Podczas posiedzenia Komitetu CSR zweryfikowano również mapę interesariuszy, zdefiniowaną pierwotnie przez wspomnianą wcześniej grupę kluczowych menadżerów, która była ankietowana w maju 2012. Aktualna mapa nie różni się od pierwotnej i wyodrębniła w ramach pięciu większych kategorii 26 głównych interesariuszy:

- **Pracownicy** (pracownicy etatowi, studenci i potencjalni pracownicy, byli pracownicy, związki zawodowe, pracownicy podwykonawców i dostawców, inspekcja pracy i inne zbliżone instytucje nadzoru)

- **Inwestorzy** (inwestor strategiczny, inwestorzy instytucjonalni, inwestorzy indywidualni, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, domy maklerskie, banki)
- **Klienci** (GDDKiA, klienci instytucjonalni, klienci indywidualni, partnerzy biznesowi, kluczowi dostawcy, podwykonawcy, lokalna administracja samorządowa, administracja rządowa)
- **Spółeczeństwo** (społeczności lokalne w obrębie inwestycji, mieszkańcy i liderzy społeczni, media, szkoły wyższe i pracownicy naukowcy, organizacje techniczne i branżowe)
- **Środowisko naturalne** (organizacje ekologiczne, inspektorzy nadzoru ochrony środowiska, Lasy Państwowe).

Dialog z poszczególnymi grupami prowadzony jest na bieżąco w ciągu roku, w formie i z częstotliwością dostosowaną do konkretnej relacji. Przykładowo - raz na dwa lata wszyscy pracownicy Grupy poddawani są kompleksowemu badaniu satysfakcji. Celem spółki na lata 2011-2012 było stworzenie mechanizmów pozwalających na prowadzenie regularnego dialogu z poszczególnymi grupami interesariuszy. Dialogu, który byłby źródłem wartości biznesowej, np. wiedzy o przyszłych szansach i ryzykach, a także narzędziem umożliwiającym wyłapywanie nawet słabych sygnałów dotyczących rysujących się dopiero trendów rynkowych. Niestety dotychczasowe doświadczenia nie napawają optymizmem, m.in. ze względu na ograniczoną chęć poszczególnych interesariuszy do współpracy. Przyczyn takiej sytuacji można upatrywać w ograniczonym zaufaniu interesariuszy do tego typu rozwiązań. W ocenie Budimeksu, organizowanie na obecnym etapie panelu interesariuszy, nie przyniesie oczekiwanej wartości biznesowej. Bardziej efektywne biznesowo będzie prowadzenie dialogu opartego na zaufaniu, budowanym latami przez menadżerów.

Proces ten będzie odgórnie nadzorowany, a informacje płynące od menadżerów zestawiane ze sobą. Skala samego dialogu będzie również odpowiednio większa, tak by rosła statystyczna istotność pozyskiwanych informacji.

W konsekwencji opisanych wyżej ograniczeń, w procesie definiowania zawartości raportu, oparto się na wiedzy menadżerów odnośnie oczekiwań interesariuszy. Zaprezentowane w raporcie informacje są odzwierciedleniem tego długofalowego procesu gromadzenia wiedzy o oczekiwaniach otoczenia.

5 WARUNKI, BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY (BHP)

■ LA DMA, G4-LA5, CRE6

■ Od lat spółki Grupy przywiązują bardzo dużą wagę do zapewnienia bezpiecznych warunków pracy (BHP). W Budimeksie i w Mostostalu Kraków, czyli firmach, w których zatrudniona jest większość pracowników grupy kapitałowej, w ramach zintegrowanych systemów zarządzania, wdrożono systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. W Mostostalu system zgodny jest z PN-N-18001. Budimex, którego system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy zgodny jest z tą samą normą PN-N 18001, w lipcu 2013 r. poddał się audytowi certyfikującemu w standardzie OHSAS i otrzymał certyfikat normy OHSAS 18001. W firmach tych funkcjonują komisje ds. BHP⁷. W ich skład wchodzi przedstawiciele pracowników i pracodawcy. Komisje są reprezentacją wszystkich zatrudnionych (100%). Przykładowo w Budimeksie Komisja ds. BHP na koniec 2013 roku składała się z 7 członków: 1 przedstawiciela

pracodawcy, 4 przedstawiciele pracowników, Kierownika Działu BHP oraz lekarza medycyny pracy.

W 2013 roku zarząd Budimeksu przyjął politykę „Po pierwsze bezpieczeństwo”, której celem jest uzyskanie trwałej poprawy poziomu bezpieczeństwa. Została ona opracowana w oparciu o doświadczenia inwestora strategicznego. Bazuje na 4 podstawowych zasadach bezpiecznej pracy (Planowanie, Organizacja i koordynacja, Przestrzeganie przepisów i zasad, Doskonalenie) oraz obejmuje 18 obszarów działania.

W ostatnim roku wdrożony został nowy standard Planu Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia (BIOZ). Zestandardyzowany Plan BIOZ składa się ze stałych elementów uwzględniających procesy w trakcie realizacji budowy. Integralną jego częścią są załączniki określające poszczególne procedury i najważniejsze procesy związane ze

Mostostal Kraków otrzymał Certyfikat dla najlepszej firmy w obszarze BHP na budowie Bloków Energetycznych 300MW w Narwie za miesiące wrzesień i październik 2013 od Alstom Power

7 Budimex Nieruchomości podlega pod służby BHP Budimeksu SA.

współpracą z podwykonawcą. Pracownicy rotujący między kontraktami spotykają się z takim samym wzorcem na każdej budowie, co ułatwia im zapoznawanie się z tym dokumentem. Plan BIOZ musi być uzgodniony ze specjalistą ds. BHP oraz zatwierdzony przez Kierownika Budowy. Udział w tym procesie pozwala na wychwycenie ewentualnych braków czy niedociągnięć i skorygowanie ich przed wdrożeniem Planu BIOZ na realizowanym kontrakcie.

Jako organizator pracy Budimex czuje się zobowiązany do informowania wszystkich osób uczestniczących w realizacji kontraktu o warunkach i zagrożeniach panujących na budowie. Podczas szkolenia omawiane są najważniejsze punkty Planu BIOZ, w tym: plan zagospodarowania placu budowy, zasady poruszania się po terenie, wskazanie punktów strategicznych (punkt ppoż., punkt pierwszej pomocy, zapleczy), zasady postępowania na okoliczność wypadku, pożaru i innych sytuacji awaryjnych, zasady bezpiecznego wykonywania prac, współpracy i koordynacji oraz sposób prowadzenia nadzoru. Szkolenie jest elementem obowiązkowym dla wszystkich osób realizujących prace na budowach Budimeksu.

Ważnym osiągnięciem ostatniego roku jest wdrożenie tzw. „Startu kontraktu”. Jest to obowiązkowy element rozpoczęcia każdej inwestycji. To spotkanie specjalisty ds. BHP z kierownictwem budowy, podczas którego omawia się procedury BHP, wymogi prawne, standardy Budimeksu oraz zobowiązania wynikające z uczestnictwa firmy w Porozumieniu dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,

kluczowe podczas organizacji i realizacji bezpiecznej pracy na budowie.

Kontynuowano działania podjęte w latach wcześniejszych, mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa i higieny pracy. Wciąż udoskonalane procedury zarządzania bezpieczeństwem pracy na kontraktach wspierają kierowników budów w skutecznym eliminowaniu zagrożeń. Modyfikacje mają na celu m.in. coraz efektywniejsze monitorowanie podwykonawców w zakresie BHP, a w konsekwencji obniżenie liczby wypadków wśród pracowników niezatrudnionych bezpośrednio przez Budimex. Działania w 2013 koncentrowały się, co zrozumiałe ze względu na ryzyka, na pracownikach fizycznych.

W 2012 roku wprowadzono nowy model ubrań roboczych obowiązujących na budowach. Sukcesywnie były one dystrybuowane wśród pracowników poszczególnych kontraktów od sierpnia 2013 r. Proces ten jest wciąż kontynuowany. Nowa odzież, dzięki jaskrawej kolorystyce, sprawia, że pracownicy są dobrze widoczni, co ogranicza ryzyko niebezpiecznych wypadków. Odzież produkowana jest z tkanin najnowszej generacji, zapewniających ochronę przed czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi. Charakteryzuje się też po prostu dużo lepszymi walorami użytkowymi (takimi jak ciepłochłonność, odporność na warunki pogodowe), co znacząco podnosi komfort pracy. Warte podkreślenia jest to, że część ubrań była szyta indywidualnie na miarę (obecnie stosuje się standardowe rozmiary: S, M, L, XL). W okresie od 1 sierpnia do 31 grudnia 2013 w komplety nowej odzieży zaopatrzonych zostało 456 osób.

Szkolenia BHP i prewencja

Od lat obowiązujący system szkoleń znacząco wykracza ponad wymogi prawne. Wystarczy wspomnieć o tym, że szkolenia dla pracowników, do których przeprowadzenia firma zobligowana jest raz na trzy lata, przeprowadzane są corocznie. Analogicznie, szkolenia dla kadry kierowniczej, obowiązkowe raz na pięć lat, pracownicy odbywają co trzy lata. Szkolenia z wewnętrznych procedur bezpieczeństwa przechodzą wszystkie osoby zaangażowane w realizację kontraktu, w tym pracownicy podwykonawców. Ostatni rok przyniósł znaczące osiągnięcia w tym zakresie. W ramach prac „Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie”, którego Budimex jest sygnatariuszem i przy współpracy Budimeksu w 2013 roku wypracowano specjalne programy szkoleń BHP dla pracowników fizycznych. Materiał szkoleniowy wykorzystywany podczas szkoleń obowiązkowych różni się od programu uniwersalnego. Jego zaletą jest to, że odnosi się do konkretnych przykładów i zagrożeń typowych dla pracy na budowie. Często są to przykłady wprost wzięte z życia. Oparte o analizę rzeczywistych wypadków przy pracy. W Grupie Budimex szkolenia wg nowego programu rozpoczęły się w styczniu 2014 roku.

Ważnym osiągnięciem roku 2013 było opracowanie „Podręczników ochrony zdrowia i środowiska”. Zostały one przekazane na kontrakty (1200 egz.). Podręcznik składa się z modułów, które opisują wszystkie możliwe rodzaje prac, z którymi pracownik może się spotkać na placu budowy. W każdym module omówiona jest po krótce specyfika danej pracy, zagrożenia, zachowania pożądane i zabronione oraz szereg innych informacji przydatnych do bezpiecznej realizacji prac.

Zarówno nowy program szkoleń, jak i opracowanie „Podręczników ochrony zdrowia i środowiska” wpisują się w podejście do BHP od lat obowiązujące w Grupie Budimex. Chodzi bowiem o duży nacisk kładziony na uświadomienie realności ryzyka wypadku. Pokazywanie konkretnych sytuacji z życia i prawdziwych zagrożeń. Wyłącznie kształtowanie nawyków prawidłowych zachowań pozwala na ograniczenie zagrożeń związanych z rutyną. To właśnie rutyna, pośpiech i brak wyobraźni od lat są najczęstszą przyczyną wypadków przy pracy. Stąd dbałość o procedury i konsekwentne monitorowanie ich przestrzegania przez wszystkich pracujących na budowie, ale również dążenie do skutecznego uświadomienia zagrożenia, z jakim wiąże się praca na budowie, zarówno pracowników własnych, jak i zewnętrznych.

W 2013 roku zainicjowano realizację nowego programu szkoleniowego dla koordynatorów ds. BHP i ochrony środowiska. Szkolenie obejmuje procedury zintegrowanego systemu zarządzania w zakresie dotyczącym BHP i ochrony środowiska, wytyczne Planu BIOZ i Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR), identyfikację ryzyk na placu budowy oraz zapoznaje koordynatorów z inicjatywą „Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie”. Podczas szkolenia uczestnicy otrzymują „Teczke koordynatora” – jest to zbiór polityk, wewnętrznych procedur i aktów związanych z bezpieczeństwem pracy i ochroną środowiska, zebranych w formie podręcznego segregatora. W 10 szkoleniach w roku 2013 wzięły udział 134 osoby. Szkolenie jest obowiązkowe dla przyszłych koordynatorów.

W 2011 roku każdy z kontraktów został wyposażony w sprzęt niezbędny do ratowania życia. W 2012 roku przeprowadzono pogłębione szkolenia z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, które były także kontynuowane w 2013 roku. Program szkolenia został napisany z uwzględnieniem: specyfiki pracy na placu budowy, typowych zagrożeń występujących w budownictwie, najczęstszych urazów, jakim ulegają pracownicy podczas wypadków przy pracy, a także nagłych stanów medycznych. Szkolenie złożone jest z krótkich wykładów przeplatanych pozorowanymi zdarzeniami, podczas których uczestnicy odgrywają scenariusze wypadków oraz akcji ratunkowych. Szkolenia z pierwszej pomocy odbywają się na budowach. Dzięki temu pracownicy mają szansę na przećwiczenie swoich reakcji i schematów zachowań w sytuacji trudnej, w swoim „środowisku naturalnym”, w miejscach, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia wypadku i konieczność podjęcia stosownych działań są największe. Szkolenia odbywają się w małych (8-15 osób) grupach, co umożliwia wszystkim uczestnikom szkolenia efektywny udział w zajęciach.

W październiku 2013 rozszerzony, tygodniowy kurs pierwszej pomocy – tzw. Kwalifikowaną Pierwszą Pomoc przeszli pracownicy Budimexu SA oddelegowani na Rynek Niemiecki. Kurs ten realizowany jest na mocy ustawy o Państwowym Systemie Ratownictwa Medycznego. Ustawa program szkolenia opiera na rozporządzeniu Europejskiej Rady Resuscytacji RRC, którego wytyczne do programu obowiązują na terenie całej Unii Europejskiej. Uczestnicy kursu otrzymują tytuł „Ratownika” – najwyższy możliwy stopień wyszkolenia w zakresie ratownictwa dostępny dla osób nieposiadających wykształcenia medycznego. Umocowanie kursu PPK w przepisach prawa polskiego umożliwiło przeszkolonej kadrze budowlanej przeprowadzanie dalszych szkoleń z zakresu pierwszej pomocy na kontraktach Rynku Niemieckiego już w ramach sił własnych.

Kontynuując w 2013 roku działania na rzecz zapewnienia na każdym z kontraktów sprzętu oraz osób mogących podjąć skuteczną akcję ratowniczą i udzielić poszkodowanym niezbędnej pomocy, Budimex wyposażył budowy w 100 apteczek. Kolejnych 10 sztuk zakupił Mostostal Kraków. Zawartość toreb została przygotowana z myślą o zagrożeniach jakie mogą wystąpić na budowie. Została ona skompletowana przy współpracy z lekarzem specjalizującym się w szkoleniach z ratownictwa medycznego. Dodatkowo na jeden z kontraktów (Pomorska Kolej Metropolitalna) trafiły 4 deski ortopedyczne z pasami oraz 4 defibrylatory. 57 pracowników z tego kontraktu przeszło 2-dniowe szkolenie z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Każdy z nich nosi kask z odpowiednim oznakowaniem (zielony krzyż na białym kole).

Innym praktycznym z punktu widzenia bezpieczeństwa rozwiązaniem, które zostało wdrożone przez Budimex jest wprowadzenie na tablicach informacyjnych dwóch plansz: tzw. łańcucha reakcji oraz planu dojazdu. Łańcuch reakcji - jest to aktualizowany wykaz osób przeszkolonych i wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy oraz osób uprawnionych do kierowania akcją ratowniczą oraz ewakuacji. Zawiera dane takie jak: imię i nazwisko osoby wyznaczonej do udzielenia pierwszej pomocy, zajmowane stanowisko oraz numer telefonu służbowego. Z kolei plan dojazdu to krótki i najprostszy opis dojazdu do miejsca wypadku. Opis uwzględnia charakterystyczne obiekty znajdujące się w pobliżu budowy, dane GPS czy inne informacje ułatwiające identyfikację miejsca i dojazd służb ratunkowych do miejsca zdarzenia, zwłaszcza wtedy, kiedy adres biura budowy jest inny niż plac budowy, kiedy budowane obiekty są rozproszone lub kiedy budowa znajduje się w trudnodostępnym miejscu. Przygotowany wcześniej opis ułatwia przekazanie niezbędnych informacji dyspozytorowi służb ratunkowych w sytuacji stresogennej, jaką jest wypadek, zdarzenie medyczne czy pożar.

BUDIMEX: POROZUMIENIE DLA BEZPIECZEŃSTWA W BUDOWNICTWIE

Porozumienie dla Bezpieczeństwa w Budownictwie to inicjatywa siedmiu firm budowlanych, które w sierpniu 2010 roku podpisały deklarację. Są to Bilfinger Infrastructure, Budimex, Hochtief Polska, Mostostal Warszawa, Polimex Mostostal, Skanska i Warbud. W październiku 2013 roku do tego grona dołączyła firma Mota-Engil. Celem Porozumienia jest poprawa bezpieczeństwa na polskich budowach.

Sygnatariusze Porozumienia już teraz mają wysokie standardy BHP, ale wciąż podwyższają poprzeczkę i przenoszą te standardy na podwykonawców, ponieważ właśnie w tej grupie najczęściej dochodzi do wypadków. Plac budowy ma być bezpiecznym miejscem pracy dla wszystkich.

Wszyscy członkowie Porozumienia stawiają podwykonawcom takie same wymagania dotyczące BHP na budowie. W tym celu został opracowany i wdrożony wspólny załącznik do umów podwykonawczych „Wymagania dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy”, który zobowiązuje podwykonawców do organizowania i prowadzenia robót w sposób gwarantujący bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz nakłada obowiązek współpracy z sygnatariuszami Porozumienia w zakresie BHP.

Porozumienie opracowało i wdrożyło „Wytyczne do sporządzania Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót”. Ocena ryzyka odnosi się do konkretnego zadania i wiąże z każdorazowym przygotowaniem IBWR i w konsekwencji podjęciem działań minimalizujących ryzyko już na etapie planowania prac.

Kolejnym krokiem w kierunku poprawy bezpieczeństwa na budowach są szkolenia BHP przeprowadzane zarówno wśród pracowników, jak i podwykonawców.

Efekty inicjatyw i działań podejmowanych przez członków Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie zauważyły instytucje publiczne, jak np. Państwowa Inspekcja Pracy, które chcą podjąć dialog w dziedzinie wdrażania wysokich standardów BHP i traktują Porozumienie jak społecznego partnera.

Wypadkowość

G4-LA6, G4-LA7

W Grupie Budimex wdrożono podwójny system klasyfikowania wypadków przy pracy. Każdy wypadek jest klasyfikowany zgodnie z polską klasyfikacją ustawową oraz zgodnie z procedurami i klasyfikacją przyjętą przez inwestora strategicznego (Ferrovial). Obok różnic dotyczących samego procesu oceny wypadku, różna jest definicja wypadku ciężkiego. Przyjęte wewnętrznie rozwiązania są znacznie bardziej restrykcyjne w tym zakresie. O ile w systemie ustawowym warunkiem uznania za wypadek ciężki jest trwały uszczerbek na zdrowiu bądź znaczące pogorszenie funkcjonowania w danym obszarze życia (zdrowotnym, psychicznym, rozrodczym, itd.), o tyle w rozwiązaniach przyjętych

wewnętrznie wypadkiem ciężkim będzie np. złamanie, zwichnięcie stawu kolanowego, czy zdarzenie skutkujące hospitalizacją przekraczającą 24 godziny. W efekcie nieobligatoryjna klasyfikacja daje lepsze możliwości analizy statystyk powypadkowych z uwagi na ostrzejsze kryteria i większe różnicowanie wypadków. W rozwiązaniach ustawowych wiele zdarzeń poważnych trafia do jednej kategorii ze zdarzeniami błahymi, co utrudnia analizę. W tym miejscu warto wskazać, że w 2013 roku aż o 47 % zmalała liczba wypadków poważnych (w ujęciu klasyfikacji wewnętrznej) i to łącznie z wypadkami zarejestrowanymi u podwykonawców, a nie tylko wśród pracowników własnych.

Liczba wypadków i podstawowe wskaźniki ją opisujące, kształtowały się w Budimeksie na następującym poziomie:

	Wśród pracowników własnych		Wśród pracowników i podwykonawców	
	2012	2013	2012	2013
Liczba wypadków (ogółem)	64	36	56	59
Liczba wypadków śmiertelnych	0	0	4	1

Więcej danych liczbowych można znaleźć w tabelach na końcu raportu.

W 2013 roku prowadzony monitoring czynników szkodliwych w miejscu pracy, nie potwierdził występowania przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń (NDS, NDN) czynników szkodliwych i niebezpiecznych. Odnotowano 1 przypadek choroby zawodowej, który jednak odnosi się do sytuacji sprzed wielu lat i nie można utożsamiać go z warunkami pracy jakie dziś oferuje Grupa Budimex.

Zmieniona została formuła raportowania statystyk wypadkowych do najwyższego kierownictwa. Obecnie są one przedmiotem analizy podczas comiesięcznych posiedzeń zarządu i obrazowane współczynnikami odnoszącymi je do skali realizowanych kontraktów.

W 2013 rozpoczęto również rejestrowanie zdarzeń potencjalnie wypadkowych (zgłoszono 9 zdarzeń).

Co więcej w ramach współpracy przedsiębiorstw uczestniczących w „Porozumieniu dla bezpieczeństwa w budownictwie” zdecydowano się na wzajemną większą transparentność w zakresie analiz wskaźników wypadkowości i w efekcie możliwość porównywania się do konkurentów, będących sygnatariuszami dokumentu.

SO DMA, SO2

Innym, zawsze aktualnym, aspektem związanym z bezpieczeństwem jest kwestia osób postronnych, które mogą znaleźć się w strefie oddziaływania inwestycji i potencjal-

nie ulec wypadkowi. Oczywiście bezwzględnie przestrzega się tu wszelkich regulacji dotyczących ogrodzenia i odpowiedniego oznakowania terenu budowy, co ogranicza prawdopodobieństwo tego, że osoba niepożądana tam wejdzie. Prewencyjne działania podejmowane są również przez pracowników, a zwłaszcza przez pracowników ochrony, którzy - z czego nie wszyscy zdają sobie sprawę - nie tylko chronią mienie, ale również pośrednio przyczyniają się do eliminowania niebezpieczeństwa, jakie mogą na siebie ściągnąć np. dzieci, które chciałyby niepostrzeżenie „zwiadzić” budowę i nieświadomie narażają się na ogromne niebezpieczeństwo.

BHP A PODWYKONAWCY

G4-LA14, G4-LA15, G4-LA16

- W 2013 roku 1589 podwykonawców (100%) zostało poddanych kwalifikacji wstępnej m.in. pod kątem przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP). Przeprowadzono również 7722 oceny podsumowujące współpracę, które zawierają m.in. elementy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy. Negatywna ocena może skutkować zaprzestaniem współpracy z danym podwykonawcą.

Wszyscy pracownicy podwykonawców, pracujący na budowach Budimeksu, przechodzą szkolenia z wewnętrznych procedur BHP i są zobligowani do ich przestrzegania. Budimex prowadzi, poza rejestrem wypadków pracowników własnych, również rejestr wypadków przy pracy, do których doszło wśród pracowników podwykonawców na budowach, realizowanych przez Budimex. Wszystkie one analizowane są pod kątem przyczyn i sytuacji, w jakich miały miejsce, a także odpowiedzialności osób, które sprawowały nadzór.

Bieżąca obserwacja pracy podwykonawców, znajdująca odzwierciedlenie w ocenach końcowych dostawców, przyczyniła się do zidentyfikowania 362 nieprawidłowości, z których 23 związane były z bezpieczeństwem i higieną pracy. Tym samym można mówić o bardzo istotnej poprawie wyniku – rok wcześniej na 118 kontroli, aż 58 dotyczyło właśnie BHP. Wśród spraw zgłoszonych Komisji Etyki, nie zarejestrowano zgłoszeń dotyczących BHP. Na podstawie 7722 ocen końcowych można szacować, że nieprawidłowości związane z BHP mogą występować w przypadku 0,3% podwykonawców.

Warto również przypomnieć, że w 2011 roku, w ramach prac „Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie”, przy wiodącym udziale Budimeksu, opracowano wzór załącznika do standardowej umowy z podwykonawcą w zakresie BHP. Załącznik ten jest wdrażany od maja 2013. Umowy zawarte przez Budimex przed tą datą zostały aneksowane, nowe podpisywane są w wersji z załącznikiem BHP. Załącznik precyzuje obowiązki i uprawnienia zamawiającego i wykonawcy oraz reguluje zasady współpracy w zakresie bezpieczeństwa na budowie. Dokument przyniósł obopólne korzyści. Z uwagi na fakt, że załącznik ma taką samą formę i treść we wszystkich firmach należących do Porozumienia, wykonawcom łatwiej jest się przygotować przed przystąpieniem do współpracy z generalnym wykonawcą. Bez względu, z którą z firm Porozumienia pracuje, wszędzie ma te same, precyzyjne, standardowe wymagania w zakresie przygotowania i realizacji robót pod kątem BHP. Z kolei dla generalnych wykonawców ułatwieniem jest utrzymywanie współpracy z podwykonawcą, który zapewni realizację wymagań BHP na stałym poziomie.

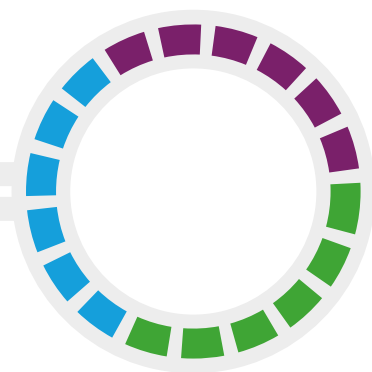
Budimex jest również partnerem i wspiera, wraz z innymi największymi firmami budowlanymi, kampanię społeczną Państwowej Inspekcji Pracy i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych „Szczepić życie! Bezpieczna praca na wysokości”.

Budowa Pomorskiej Kolei Metropolitalnej w Gdańsku

6 WPŁYW NA LOKALNE OTOCZENIE I BIORÓŻNORODNOŚĆ

Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo

■ EN DMA

■ O skali potencjalnego wpływu działalności budowlanej na środowisko decyduje charakter samej inwestycji, choć przede wszystkim jej lokalizacja. Możemy mówić o potencjalnie dużym wpływie inwestycji infrastrukturalnych. Inwestycje drogowe lub kolejowe przebiegają często przez lub w sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo, co może oddziaływać na lokalną biosferę, tak na etapie realizacji inwestycji, jak i późniejszej eksploatacji obiektów. Znacząco mniejszy wpływ na otoczenie przyrodnicze ma oczywiście realizacja inwestycji mieszkaniowych, zwłaszcza że lokalizowane są one na terenach zurbanizowanych. Również budowa obiektów przemysłowych nie jest dla otoczenia obojętna, acz tu należy zwrócić uwagę na to, że szereg realizacji Budimeksu i Mostostalu Kraków, to inwestycje bezpośrednio lub pośrednio związane z ochroną środowiska. Obok flagowej realizacji Mostostalu Kraków, tj. budowy konstrukcji stalowej kopuły zabezpieczającej pozostałości po reaktorze atomowym w Czarnobylu, która pomoże zastąpić dotychczasowy „sarkofag”, można mówić

o szeregu innych. To realizacje przyczyniające się do ograniczenia negatywnego oddziaływania człowieka na otoczenie przyrodnicze (np. liczne instalacje odsiarczające, montaż filtrów i elektrofiltrów). Jeżeli chodzi o tego typu instalacje Mostostal Kraków zaangażowany był w ostatnich latach w realizacje, których beneficjentami były GEA Process Engineering, Torgau (Niemcy), Huta Szkła SGG Polska-Dąbrowa Górnicza, Cementownia Górażdże S.A., EC Częstochowa - Fortum Częstochowa S.A., Elektrociepłownia Łódź, Alstom Power, Lafarge Cement – Cementownia Małogoszcz, Cementownia Górażdże S.A., Elektrownia Koźlenice S.A., Elektrociepłownia Wybrzeże S.A., Elektrociepłownia Kraków S.A., Huta Salzgitter (Niemcy), Stalownia Duisburg – Schwelgern – Thyssen Stahl AG, Elektrownia Siersza S.A. w Trzebini (PKE). Biorąc pod uwagę same tylko oczyszczalnie ścieków, w których budowę, rozbudowę lub modernizację zaangażowany był w ostatnich latach Budimex należałoby wymienić oczyszczalnię ścieków we Wrocławiu, Jastrzębiu Zdroju (Rupawa), Brzegu, Łodzi,

Kutnie, Krynicy Morskiej, Iławie, Pastłku, Gryfinie, Gdyni (Gdynia-Dębogóra), Koziegłowach k. Poznania, Nowym Dworze Gdańskim, Pruszkowie, Gdańsku (Wschód). W ostatnich latach przy zaangażowaniu spółki powstawały lub były modernizowane różnego rodzaju obiekty unieszkodliwiania odpadów, m.in. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Toruniu, Kompostownia i sortownia odpadów Prażuchy Nowe, Sortownia i stacja przeładunkowa odpadów w Łodzi, Składowisko Odpadów Komunalnych Lipówka II w Dąbrowie Górniczej, Sortownia odpadów Bierkowo, Kompostownia odpadów w Łodzi, składowiska odpadów komunalnych Barycz Kraków, Zakład Unieszkodliwiania Stałych Odpadów Komunalnych Warszawa. Działalność proekologiczna Budimeksu to również prace hydrotechniczne służące ochronie brzegów morskich przed erozją i niszczącym działaniem fal.

Wrocławska oczyszczalnia ścieków

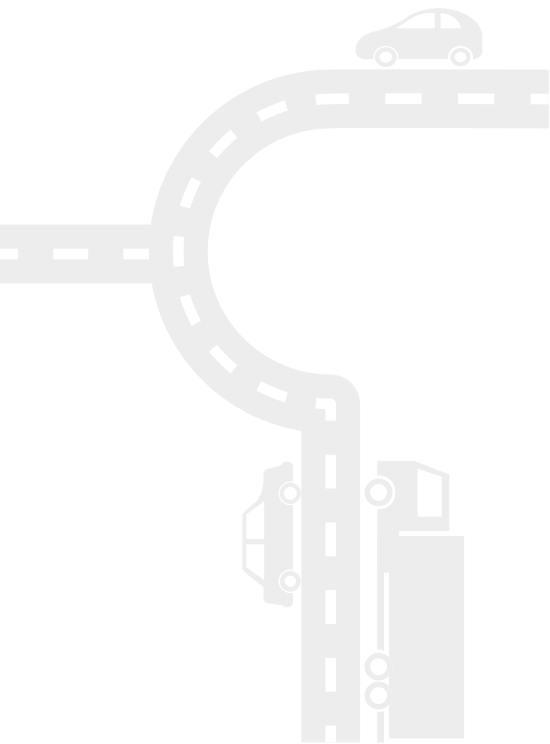
MOSTOSTAL KRAKÓW SA:

„Budowa systemu selektywnej, niekatalitycznej redukcji tlenków azotu / SNCR / w procesie wypału klinkieru dla pieca w 1” – kontrakt podpisany z Grupą Ożarów s.a.

W czerwcu 2013 roku Mostostal Kraków S.A. podpisał kontrakt z Grupą Ożarów S.A. na budowę systemu selektywnej, niekatalitycznej redukcji tlenków azotu w Cementowni Ożarów.

Zadanie obejmuje m.in. wykonanie elementów konstrukcji z robotami ziemnymi, podkładami, podbudowami, izolacjami, dylatacjami i wyprawami żywicznymi; wykonanie murowanego pomieszczenia elektrycznego; wykonanie, dostawę i montaż konstrukcji stalowej; wykonanie pomieszczenia elektrycznego na panel lokalny FLS (płyta warstwowa na konstrukcji stalowej) na pomoście wieży wymienników; montaż pompy rozładowniczej, zbiorników wody amoniakalnej, pompy przemysłowej, zestawu PMT pompy transferowej, zestawu PMR-1 pompa wysyłkowa, zaworów i rur, akcesoriów mechanicznych, zakup, dostawę i montaż rur nierdzewnych.

Wszystkie realizacje łączy jedno - tam gdzie potencjalna ingerencja w funkcjonowanie lokalnej biosfery może być szczególnie duża, potrzebne jest zapewnienie rozwiązań, które pozwolą skutecznie chronić przyrodę.

Potencjalnie największy wpływ na środowisko, tak ze względu na swój charakter, jak i skalę działań mogą mieć inwestycje infrastrukturalne realizowane przez Budimex. W ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania obowiązującego w Budimeksie, jak również w Mostostalu Kraków, potwierzonego niezależnymi certyfikatami, zarządzanie kwestiami środowiskowymi odbywa się w oparciu o normę PN-EN ISO 14001. W przypadku konkretnych inwestycji budowlanych reguluje je procedura

„Zarządzanie środowiskowe na kontraktach” (09-11), której celem jest zmniejszenie negatywnego oddziaływania budów prowadzonych przez Budimex na środowisko naturalne, a która definiuje m.in. najbardziej prawdopodobne ryzyka środowiskowe.

Nad realizacją zadań związanych z ochroną środowiska czuwają koordynatorzy ds. BHP i ochrony środowiska obecni na poszczególnych kontraktach i nadzorujący na co dzień przestrzeganie zasad bezpieczeństwa środowiskowego (więcej o szkoleniach koordynatorów i działaniach związanych ze szkoleniami w zakresie BHP i ochrony środowiska w rozdziale „Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP).”

Elektrownie wiatrowe

Podejście do ochrony środowiska na placu budowy

G4-EN11, G4-EN12, G4-EN27

Dla realizowanych i planowanych inwestycji, które potencjalnie wpłyną na bioróżnorodność, obligatoryjnie sporządzany jest raport oddziaływania na środowisko. Powstaje on przy współpracy z zewnętrznymi specjalistami różnych dziedzin nauki (m.in. ornitologami, herpetologami, ichtiologami, entomologami, botanikami itp.). Proponowane są środki mające zminimalizować lub wyeliminować negatywne oddziaływanie inwestycji na otoczenie. Warto zwrócić uwagę, że często - w uzgodnieniu z inwestorem - przyjmuje się rozwiązania wykraczające ponad wymogi prawa, a ograniczające ryzyko. W 2013 roku realizowano kilka projektów w rejonach cennych przyrodniczo, które zostały opisane w dalszej części rozdziału.

Budimex, jako wykonawca gotowych projektów, najczęściej nie ma bezpośredniego wpływu na ich kształt, tj. np. na sposób, w jaki projektanci drogi uwzględnili interesy otoczenia przyrodniczego. Chodzi tu m.in. o sam przebieg planowanej trasy, która powinna zostać poprowadzona w sposób możliwie najmniej uciążliwy dla lokalnej biosfery i omijać tereny szczególnie cenne przyrodniczo. Dochodzi do tego odpowiednie rozplanowanie infrastruktury takiej jak przejścia dla zwierząt, które powinny pokrywać się z ich ścieżkami migracyjnymi. Przejścia z kolei powinny współgrać z nasadzeniami drzew i krzewów. Chodzi o takie rozplanowanie nasadzeń, by naprowadzały zwierzyńę na przejścia. Ważne jest tworzenie stref ekotonowych w lasach wzdłuż tras, by chronić ekosystem przed skutkami gwałtownie odsłoniętej ściany lasu. Należy przewidzieć odpowiedni system

odwadniający, który uchroni wody podskórne i powierzchniowe przed skażeniem substancjami ropopochodnymi, ekrany dźwiękochłonne, czy też odpowiednie, ograniczające liczbę kolizji ptaków, oświetlenie mostów. W przypadkach, w których Budimex jest również projektantem, odpowiedzialność za przygotowanie optymalnego z punktu widzenia społecznego i środowiskowego rozwiązania leży po stronie spółki. Najczęściej jednak firma odpowiedzialna jest za wybudowanie zaplanowanej już drogi w sposób zgodny z projektem opracowanym przez inwestora.

CRE5

Określone zagrożenia dla środowiska wiążą się z etapem realizacji inwestycji, co wymaga zachowania najwyższej staranności przez samego wykonawcę, którym najczęściej jest Budimex. Na pozór proste działania, mają bardzo duże znaczenie. Między innymi chodzi o to, by odpowiednio zorganizować place budów i ich zaplecza. Poprowadzić drogi technologiczne w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni, a po zakończeniu prac przywrócić wszystko do poprzedniego stanu. Takie podejście pozwala do minimum ograniczyć wycinkę drzew. Niezależnie od tego znajdujące się w strefie oddziaływania budowy cenne drzewa są odpowiednio zabezpieczane przed uszkodzeniem mechanicznym. Analogicznie przed skutkami pracy ciężkiego sprzętu budowlanego zabezpieczane są np. mrowiska. Zaplecze budowy, a w szczególności magazyny, składy i bazy transportowe, w pierwszej kolejności lokalizuje się na terenach już zagospo-

darowanych i przekształconych, w miarę możliwości w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej, ale również w oddaleniu od terenów cennych przyrodniczo. Ogranicza się do niezbędnego minimum zajmowanie terenu na obszarach leśnych, czy podmokłych. Tam, gdzie to tylko możliwe, roboty budowlane nie wycho- dzą poza wyznaczony pas drogowy. Transport materiałów niezbędnych do budowy odbywa się przede wszystkim w obrębie wyznaczonego pasa drogowego, by nie prowadzić do niepotrzebnego przekształcania innych terenów. Na odcinkach, gdzie prace ziemne i budowlane są prowadzone w pobliżu zbiorników wodnych wprowadza się rozwiązania zabezpieczające przed zanieczyszczeniem substancjami chemicznymi pochodzącymi z budowy. Szczególną uwagę przywiązuje się do zabezpieczenia środowiska przed skażeniem produktami ropopochodnymi z pojazdów i maszyn budowlanych. Dlatego też teren budowy oraz jego zaplecze (miejsce składowania sprzętu, materiałów etc.) zabezpiecza się przed skażeniem wód gruntowych stosując system zbierania zanieczyszczonych wód opadowych.

Ponieważ część szaty roślinnej, która znajduje się bezpośrednio pod planowaną drogą, zostanie bezpowrotnie zniszczona, realizowane są nasadzenia kompensacyjne. Dla zinventaryzowanych siedlisk cennych roślin, które zostałyby zniszczone przez budowaną trasę, dokonuje się metaplantacji, tj. rośliny są przenoszone na nowe miejsca. Gdy podczas budowy, zasypaniu (zniszczeniu) ma ulec jakiś niewielki zbiornik wodny (sadzawka), znajdujące się w nim płazy i gady są odławiane i przenoszone na nowe stanowiska.

Autostrada A4 Dębica-Rzeszów

Podczas budowy monitorowana jest też sama przyroda. Prace budowlane prowadzone są pod nadzorem przyrodników, często różnej specjalności. W przypadku niektórych kontraktów, przebiegających przez tereny cenne przyrodniczo, było to czasem aż siedmiu ekspertów różnych specjalności (m.in. ornitolog, ichtiolog, herpetolog, entomolog, botanik). Roboty budowlane bywały okresowo zatrzymywane, gdy w strefie oddziaływania inwestycji pojawiały się rzadkie zwierzęta. Sam harmonogram i cykl prowadzenia prac jest ściśle skorelowany z cyklem przyrodniczym. Pewne prace są wstrzymywane w związku z okresowymi migracjami, czy okresem lęgowym ptaków. Okresowe migracje nie dotyczą zresztą wyłącznie ptaków, ale również np. płazów, czy ryb. Roboty budowlane w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem prowadzi się wyłącznie za dnia.

W trakcie prac dąży się też do tego, by wierzchnia warstwa ziemi (humus) wykorzystywana przy pracach wykończeniowych (utrwalanie skarp etc.) była pochodzenia lokalnego. Tym samym usuwana z powierzchni ziemia próchnicza jest składowana na hałdach a następnie wykorzystywana w zagospodarowaniu terenu po zakończeniu inwestycji. Materiał

ziemny wykorzystywany przy pracach wykończeniowych jest najczęściej pochodzenia lokalnego, tak aby nie zawierał bazy nasion gatunków obcych danemu regionowi. Chodzi o to by realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych nie skutkowała wprowadzeniem do danej biosfery gatunków inwazyjnych, szkodników, czy patogenów.

Ograniczeniu ujemnego wpływu na otoczenie sprzyja również szereg bardzo prostych zasad prowadzenia robót, takich jak: zraszanie wodą placu budowy w czasie suszy, redukcja do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym, ostrożne ładowanie sypkich materiałów na samochody i stosowanie plandek, czy też po prostu zmniejszenie prędkości jazdy w obrębie placu budowy i w okolicy.

Opisane powyżej procedury postępowania ściśle korespondują z krajowymi i europejskimi przepisami, w tym regulacjami dotyczącymi terenów Natura 2000. Przyjęte rozwiązania zapewniają spełnienie wymogów prawnych, a nierzadko wykraczają poza minima regulacyjne. W trakcie realizacji przedsięwzięcia oraz po jego zakończeniu, zgodnie

z zaleceniami z raportu o oddziaływaniu na środowisko danego przedsięwzięcia oraz z prawnymi decyzjami urzędów ochrony środowiska, prowadzony jest monitoring (kontrola przyrodnicza) obszaru oddziaływania oraz siedlisk w nim leżących.

G4-14, G4-EN24, G4-EN29

Place budowy i poszczególne inwestycje przygotowane są również na nieprzewidziane sytuacje awaryjne. Każda zakontraktowana inwestycja realizowana przez Budimex posiada instrukcję postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnych, a także wyposażona jest w niezbędny sprzęt potrzebny na wypadek skażeń, m.in. sorbent, rękaw sorpcyjny, maty sorpcyjne oraz środki ochrony indywidualnej (tzw. apteczka ekologiczna). Co więcej ewentualne skażenia traktuje się jako zagrażające środowisku, aż do chwili ustalenia ich rodzaju i źródła. Dodatkowo kierownicy budów przechodzą specjalistyczne szkolenia związane z ochroną przyrody, włączając w to sytuacje awaryjne. W roku 2013 nie odnotowano wypadków, ani innych poważnych incydentów, w konsekwencji których doszłoby do istotnych skażeń wody i gruntu. Nie odnotowano również kar związanych z naruszeniem regulacji dotyczących ochrony środowiska.

BUDIMEX SA:

■ G4-EN11, G4-EN13, G4-EN14

■ Budowa i modernizacja obwałowań Wrocławskiego
 ■ Węzła Wodnego powyżej Wrocławia.

Poszczególne obiekty modernizowanego fragmentu Wrocławskiego Węzła Wodnego w całości lub częściowo graniczą, a niektóre z nich znajdują się na terenach cennych przyrodniczo, objętych programem Natura 2000.

Są to dwa obszary:

- „Grądy w Dolinie Odry” (kod PLH020017, 8 348,90 ha)
- „Grądy Odrzańskie” (kod PLB020002, 19 999,28 ha)

Na obszarze „Grądy w Dolinie Odry” występuje 11 rodzajów siedlisk wymienionych w załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000. Ponadto występuje tu 7 gatunków chronionych owadów (m.in. barczatka kataks, pachnica dębowa i kozioróg dębosz), 6 gatunków ryb i minogów, 2 gatunki płazów (traszka grzebieniasta i kumak nizinny) oraz 5 gatunków ssaków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a także 9 gatunków płazów i 4 gatunki gadów z Załącznika IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Na obszarze „Grądy Odrzańskie” występują 22 gatunki ptaków wymienionych w załączniku I do dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz 11 gatunków ptaków migrujących niewymienionych w załączniku I. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: dzięcioł zielonosiwy, kania czarna, muchołówka białoszyja, czapla siwa; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały, bocian czarny, kania ruda, trzmielojad, bielik, sieweczka rzeczna, srokosz i dzięcioł średni.

W skład zespołu nadzoru przyrodniczego wszedł botanik entomolog, herpetolog oraz chiropterolog, którzy czuwają nad bezpieczeństwem otoczenia przyrodniczego na etapie realizacji inwestycji.

Po zakończeniu modernizacji obwałowań nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe, nie będą występować żadne zagrożenia dla wód powierzchniowych, gruntowych bądź podziemnych, ani też nie będą występować żadne zagrożenia fauny i flory.

(więcej informacji na temat poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo, w tym gatunków podlegających ochronie, można znaleźć na <http://obszary.natura2000.org.pl>)

BUDIMEX SA:

G4-EN11, G4-EN13, G4-EN14

Budowa mostu przez Wisłę koło Kwidzyna (DK 90)

Zakończona w 2013 roku, budowa mostu na Wiśle wiązała się z określonymi kosztami przyrodniczymi, szczególnie w wyniku prac prowadzonych w korycie rzeki, które oznaczały straty w siedliskach ryb i minogów. Inwestycja wiązała się z przecięciem Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Wisły” (PLB040003, 33 559 ha), Ostoi „Dolna Wisła” (PLH220033, 10 374,2 ha) oraz Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kwidzyńskiej. W niedużej odległości znajdują się również: rezerwat przyrody „Opalenie Dolne”, rezerwat przyrody „Opalenie Górne”, rezerwat przyrody „Wiosło Duże” i rezerwat przyrody „Wiosło Małe”.

W wyniku realizacji przedsięwzięcia częściowo zajęto siedliska stanowiące: świeże łąki użytkowane ekstensywnie, nizinne ziołorośla nadrzeczne, zalewane muliste brzegi rzek. Na terenie, na którym realizowana była inwestycja, występują cenne gatunki, w tym:

- chronione gatunki roślin: sasanka otwarta, leniec bezpodkwiatkowy, obuwik pospolity
- chronione gatunki zwierząt: wydra, bóbr, trzaska grzebieniasta, kumak nizinny, koza, piskorz, różanka, łosoś atlantycki, boleń, minóg rzeczny, pachnica dębowa
- chronione gatunki ptaków: nurogęś, ohar, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrzygojad, derkacz, mewa czarnogłowa, siweczka rzeczna, bielik, gągoł, bielaczek, gąsiorek

Plan działań zakładał zarówno ograniczenie do minimum wpływu na istniejące siedliska, jak i zrekomensowanie utraconych siedlisk łęgowych rybitw – w tym celu zaprojektowano siedliska zastępcze na dwóch zakotwiczonych na rzece barkach. W ocenie ekspertów w ciągu ok. 2-3 lat powinna nastąpić również naturalna regeneracja siedlisk gatunków ryb i minogów.

Realizacja inwestycji oznaczała nieodwracalne zniszczenie terenów w zajętych pod drogę miejscach oraz na powierzchniach zajętych pod urządzenia odwadniające drogę. W efekcie prac budowlanych zmniejszyła się także powierzchnia upraw rolnych. Zajęciu uległa łącznie powierzchnia ok. 715 ha.

(więcej informacji na temat poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo, w tym gatunków podlegających ochronie, można znaleźć na obszary.natura2000.org.pl).

BUDIMEX SA: |

G4-EN11, G4-EN13, G4-EN14

Budowa Pomorskiej Kolei Metropolitalnej (Rewitalizacja Kolei Kokoszkowskiej)

Most przez Wisłę koło Kwidzyna

W rejonie realizowanej inwestycji znajdują się następujące obszary, podlegające ochronie prawnej: Trójmiejski Park Krajobrazowy, Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy Doliny Strzyży, Rezerwat Dolina Strzyży, Rezerwat Źródlika w Dolinie Ewy, Rezerwat Wąwóz Huzarów, Obszar Natura 2000 Bunkier w Oliwie (PLH220055, 0,1 ha).

W sąsiedztwie inwestycji występują także projektowane formy ochrony przyrody, do których należą: Rezerwat Dolina Radości, Rezerwat Dolina Samborowo i Dolina Zielona, Rezerwat Wąwóz Huzarów (projektowane powiększenie), użytek ekologiczny - Skarpy nad Strzyżą, użytek ekologiczny - Morena, użytek ekologiczny - Jaśkowe Parowy, użytek ekologiczny - Jaśkowe Bluszcze.

W przypadku Rezerwatu Doliny Strzyży na uwagę zasługuje bogata flora naczyniowa, która liczy, co najmniej 185 gatunków roślin, w tym 14 chronionych (ściśle: widłak jałowcowaty, widłak goździsty, widłak wroniec, paprotka zwyczajna, przyłuszczka pospolita, tojad dzióbaty, naparstnica zwyczajna, wawrzynek wilczytko; częściowo: bluszcz pospolity, kopytnik pospolity, konwalia majowa, marzanka wonna, kalina koralowa i kruszyna pospolita) i szereg rzadkich. Dość dużą grupę stanowią gatunki o podgórsogórskim typie rozmieszczenia. Na szczególną uwagę zasługuje stanowisko tojada dzióbatego.

Z kolei w Rezerwacie źródlika w Dolinie Ewy występują zbiorowiska roślinne i flora charakterystyczna zarówno dla regionu, jak i obszarów podgórsogórskich. W rezerwacie stwierdzono występowanie 194 gatunków roślin naczyniowych. We florze rezerwatu występuje kilka gatunków chronionych: wawrzynek wilczytko, bluszcz pospolity, listera jajowata, marzanka wonna, konwalia majowa. O walorach rezerwatu decyduje również obecność we florze szeregu gatunków o charakterze podgórsogórskim, takich jak: dąbówka kosmata, dzwonek pokrzywolistny, wierzbownica bladuróżowa, manna gajowa, tojeść gajowa (*Lysimachia nemorum*), fiołek przedziwny, olsza szara, kozłek bżowy, przetacznik górski.

W rezerwacie Wąwóz Huzarów stwierdzono 117 gatunków roślin naczyniowych. Trzy z nich podlegają ochronie ścisłej (podrzeń żebrowiec, przyłuszczka pospolita i widłak jałowcowaty) i cztery ochronie częściowej (bluszcz pospolity, konwalia majowa, kruszyna pospolita i marzanka wonna). Interesująca jest obecność kilku gatunków o podgórsogórskim typie rozmieszczenia geograficznego, np. bzu koralowego, manny gajowej, olszy szarej, przetacznika górskiego, tojeści gajowej.

O dużej wartości rezerwatu świadczy stwierdzenie tu 9 gatunków roślin znajdujących się na liście ginących i zagrożonych roślin naczyniowych Pomorza Zachodniego. Są to: czerniec gronkowy, dąbrówka piramidalna, gruszycznik jednokwiatowy, gwiazdnica bagienna, manna gajowa, podrzeń żebrowiec, przetacznik górski, stokłosa i wyka leśna.

Z kolei stary bunkier, objęty ochroną jako „Bunkier w Oliwie” stanowi jedno z trzech największych zimowisk nietoperzy w województwie pomorskim (do 103 osobników z 4 gatunków: nocek duży, nocek rudy, nocek Natterera, oraz gacek brunatny).

Prowadzone analizy nie potwierdziły występowania istotnego oddziaływania inwestycji na wymienione obszary cenne przyrodniczo.

(więcej informacji na temat poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo, w tym gatunków podlegających ochronie, można znaleźć na obszary.natura2000.org.pl).

BUDIMEX SA:

G4-EN11, G4-EN13, G4-EN14]

Kontynuacja budowy autostrady A4 odcinek węzeł Rzeszów Zachód - Rzeszów Centralny.

Inwestycja nie przebiega bezpośrednio przez obszary zaliczane do Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Najbliżej położony obszar cenny przyrodniczo to „Puszcza Sandomierska” (PLB180005; 129 115,6 ha).

Obszar stanowi ostoję wielu gatunków ptaków. W Załączniku I Dyrektywy Ptasiej wymienione zostały gatunki występujących tu ptaków: nur rdzawoszyi, nur czarnoszyi, bąk, bączek, ślepowron, czapla biała, czapla purpurowa, bocian czarny, bocian biały, podgorzałka, trzmielojad, kania czarna, bielik, gadożer, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, rybołów, kobczyk, sokół wędrowny, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, batalion, dubelt, rybitwa rzeczna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, lelek, zimorodek, kraska, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł biało-grzbiety, lerka, świergotek polny, podróżniczek, jarzębatka, muchołówka mała, gąsiorek, ortolan, cietrzew, dzięcioł białoszyi. Do ptaków migrujących, regularnie tu występujących a nie wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej należą: perkoz, perkoz rdzawoszyi, gegawa, płaskonos, gągoł, nurogęś, pustułka, kobuz, kszyc, słonka, rycyk, kulik mniejszy, kulik wielki, samotnik, turkawka, dudka, krętogłów, dzięcioł zielony, słowik szary, świerszczak, strumieniówka, brzęczka, wąsatka, srokosz, potrzuszcz.

Autostrada przebiegać będzie równolegle do granicy Jastrzębsko-Żdżarskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, na którego terenie występują szczególnie cenne gatunki roślin chronionych w rezerwach „Torfy” oraz „Słotownia”.

Na odcinku między Ropczycami a Rzeszowem trasa dodatkowo przetnie Mielesko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Na jego terenie, w celu ochrony stanowisk rzadkich ptaków lęgowych utworzono rezerwat „Zabłocie”.

Realizacja planowanego przedsięwzięcia ze względu na zakres robót oraz projektowane zabezpieczenia środowiska nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na wymienione obszary.

(więcej informacji na temat poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo, w tym gatunków podlegających ochronie, można znaleźć na obszary.natura2000.org.pl).

BUDIMEX SA: |

G4-EN11, G4-EN13, G4-EN14

Kontynuacja budowy autostrady A4, Tarnów-Rzeszów na odcinku od węzła Krzyż do węzła Dębica Pustynia.

Realizowana inwestycja przebiega w części przez obszar lub w bezpośrednim sąsiedztwie terenów objętych prawną ochroną ze względu na ich wartość przyrodniczą. Należy w tym miejscu wymienić specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolny San i Wisłok” (pltmp211; 1192,8 ha), Sokołowsko-Wilczowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz projektowany użytek ekologiczny „Stary Wisłok”.

Na obszarach chronionych występuje cenna, różnorodna ichtiofauna („Dolny San i Wisłok”) – 29 gatunków ryb, w tym m.in. świnka, brzana, kleń, ukleja, płoć, a także boleń – gatunek zanikający w wielu rzekach w Europie. Z gatunków ryb wymienianych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej na obszarze tym występują lub mogą występować: brzana, głowacz białopłetwy, koza, różanka, minóg strumieniowy, kiełb Kesslera i piekielnica, strzebla potokowa, certa. Żyją tu również wydry i bobry. Ze względu na tak wiele cennych gatunków ryb, wszelkie prace mogące wywołać zmętnienie wody, będą prowadzone poza okresem ich tarła.

Trasa inwestycji przebiega w pewnym oddaleniu od najmniejszego w Polsce obszaru Natura 2000 „Kołacznia” (PLH180006, 0,1 ha), w sąsiedztwie obszaru „Puszcza Sandomierska” (PLB180005, 129 115,6 ha) oraz w odległości 8 km od obszaru „Wisłok Środkowy z dopływami” (PLH180030, 1 064,6 ha). Pierwszy z obszarów jest jedynym w Polsce i Europie poza Wołyniem i Polesiem stanowiskiem różanecznika żółtego (azalii pontyjskiej). Drugi z obszarów stanowi ceną ostoję wielu ptaków. „Wisłok Środkowy z dopływami” jest szczególnie cenny ze względu na ochronę brzanki.

Wg niezależnej oceny, zapewnienie odpowiednich rozwiązań, sprawi, że przedsięwzięcie nie będzie stanowić zagrożenia dla wymienionych obszarów.

(więcej informacji na temat poszczególnych obszarów cennych przyrodniczo, w tym gatunków podlegających ochronie, można znaleźć na <http://obszary.natura2000.org.pl>)

Autostrada A4 Dębica-Rzeszów

EKOLOGIA A PODWYKONAWCY

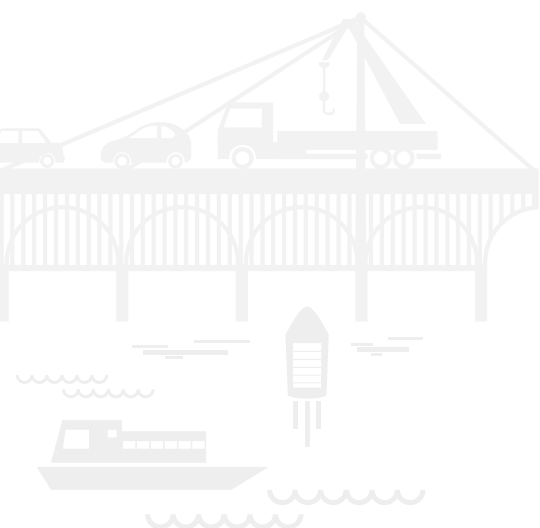
G4-EN32, G4-EN33, G4-EN34

W 2013 roku 1589 podwykonawców (100%) zostało poddanych kwalifikacji wstępnej, m.in. pod kątem przestrzegania zasad ochrony środowiska. Przeprowadzono również 7722 oceny podsumowujące współpracę, w których zawarte są m.in. elementy związane z ochroną środowiska.

Szczególne ryzyko związane jest z pracą podwykonawców na placach budów i zagrożeniem, że ich działanie może przyczynić się do strat w lokalnej biosferze lub w skrajnym przypadku skażenia środowiska (np. skażenie gleby i wód gruntowych substancjami ropopochodnymi, farbami i rozpuszczalnikami) lub pożaru. Dlatego też niezmiernie ważne jest przestrzeganie przez nich procedur, jak również posiadanie stosownego doświadczenia i w pełni sprawnego sprzętu. Wprowadzani na budowę podwykonawcy (100%) przechodzą stosowne przeszkolenie z obowiązujących procedur w zakresie ochrony środowiska, w tym z zasad postępowania w przypadku awarii. Ocenę sprawności technicznej przechodzi również sprzęt podwykonawców (np. kwestia wycieków paliwa).

Wśród spraw zgłoszonych Komisji Etyki, nie zarejestrowano zgłoszeń dotyczących środowiska przyrodniczego. Nie odnotowano również żadnych istotnych incydentów związanych z dostawcami i podwykonawcami. Niemniej bieżąca obserwacja pracy podwykonawców, znajdująca odzwierciedlenie w ocenach końcowych dostawców, przyczyniła się do zidentyfikowania 362 nieprawidłowości, z których 23 związane były z ochroną środowiska. Rok wcześniej było to odpowiednio 118 nieprawidłowości, w tym 71 związanych z ochroną środowiska.

Na podstawie 7722 ocen końcowych można szacować, że nieprawidłowości związane z ochroną środowiska mogą występować w przypadku 0,3% podwykonawców.

DoubleTree by Hilton w Łodzi

Gospodarka odpadami

G4-EN23

Istotnym obszarem zarządzania związanego z potencjalnym wpływem na środowisko, jest gospodarka odpadami. Źle składowane, niewłaściwie zagospodarowane odpady, powstające na placach budów, mogą wpływać niekorzystnie na lokalną biosferę. Zawsze też, o ile niewłaściwie się z nimi postępuje, mogą oznaczać utratę surowców cennych dla gospodarki (więcej w rozdziale „Materiały i surowce”). W przypadku prowadzonej przez Grupę Budimex, a zwłaszcza sam Budimex, działalności gospodarczej, są to z przede wszystkim odpady typowo budowlane: ziemia i gruz oraz odpady z remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej. Warto też dodać, że na placach budowy funkcjonują biura budowy i laboratoria, których działalność może wiązać się z powstawaniem pewnych ilości odpadów mogących zawierać pozostałości substancji niebezpiecznych.

Wolumen odpadów, a także ich skład, jest bardzo silnie uzależniony od liczby kontraktów oraz ich zaawansowania (etapu). Warto podkreślić, że ilość odpadów często nie zależy od samej spółki, a od specyfiki kontraktu. Kluczową kategorią odpadów jest różnego rodzaju gruz ceglany i betonowy, zmieszany z innymi materiałami pochodzącymi z rozbiórek obiektów budowlanych i infrastrukturalnych, które muszą być usunięte, by inwestycja mogła zostać zrealizowana. W ostatnim roku bardzo dużą pozycję stanowił też usuwany asfalt. Dobrym przykładem odpadu, który jest niebezpieczny dla otoczenia, a który pojawia się wśród odpadów formalnie

wytwarzanych przez Budimex, jest azbest. Są to najczęściej zawierające azbest pokrycia dachowe z eternitu, które pochodzą z rozbieranych budowli. Budimex i jego spółki gwarantują, że tego typu prace prowadzone są z najwyższą starannością, a niebezpieczny materiał jest prawidłowo zagospodarowywany przez podmiot posiadający odpowiednie zezwolenia. Dzięki temu nie stanowi on zagrożenia dla ludzi i lokalnej biosfery.

Pojawianie się odpadów, takich jak te powstające przy usuwaniu niebezpiecznego eternitu, dobrze obrazuje etapowość prac – w 2011 roku była to pierwsza pozycja wśród odpadów niebezpiecznych raportowanych przez Budimex (76,0 ton), podczas gdy w 2012 r. odpady tego typu prawie nie występują (3,3 tony). Z kolei w 2013 roku ponownie pojawiają się wśród niebezpiecznych odpadów materiały zawierające azbest (55,1 ton).

Kluczowe znacznie dla gospodarki odpadowej ma dość specyficzny odpad, jakim jest gleba, ziemia, kamienie i wszelki urobek powstający podczas wykopów. Ich wolumen jest rokrocznie największy. Usuwana ziemia jest potem ponownie wykorzystywana bezpośrednio na placu budowy lub jeśli z pewnych względów jakaś jej nadmiarowa część musi zostać wywieziona, wykorzystywana gdzie indziej. Z formalnego punktu widzenia jest ona w tym drugim przypadku rozpoznawana jako odpad, jednak w praktyce pozostaje pełnowartościowym surowcem ponownie zagospodarowywanym⁸⁾.

W przypadku realizacji kontraktów, zwłaszcza drogowych, na terenach leśnych i zadrzewionych prowadzenie prac wiąże się z wycinką drzew i krzewów. Choć, jak wspomniano już wcześniej, działania ingerujące w biosferę ogranicza się do niezbędnego minimum, wycinek często nie da się uniknąć (choćby oczyszczenia pasa przyszłej drogi). Na mniejszą skalę dotyczy to również budownictwa przemysłowego i mieszkaniowego. W praktyce, ze względu na atrakcyjność ekonomiczną, najczęściej samo drewno zagospodarowuje inwestor, zlecający Grupie Budimex wykonanie prac. Po stronie wykonawcy pozostaje usunięcie karp, konarów, czy pozostałości po krzewach. Również one mogą być zagospodarowane z pożytkiem. Najczęściej przekazywane są innym podmiotom i służą jako paliwo. Proces tzw. zrębkowania, czyli mielenia na drobne zręby przez specjalne maszyny, czyni z nich również cenny materiał ogrodniczy. W 2013 roku, ze względu na specyfikę prowadzonych prac masa odpadów klasyfikowanych formalnie jako odpady z gospodarki leśnej oraz jako odpadowa masa roślinna wzrósł z około 0,5 tys. ton w 2012 r. do około 11 tys. ton.

Podsumowując, mniej niż 0,004%, odpadów wytwarzanych przez spółkę uznawanych jest za niebezpieczne (jeżeli z masy odpadów wykluczmy glebę, ziemię i urobek z wykopów, procent ten wynosi mniej niż 0,047%).

Szczegółowe informacje na temat ilości odpadów można znaleźć w tabelach na końcu raportu.

8 W niniejszym raporcie gleba i ziemia są w tabelach pokazywane odrębnie, żeby ze względu na znaczący wolumen nie dominować reszty odpadów.

7 RELACJE Z LOKALNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI

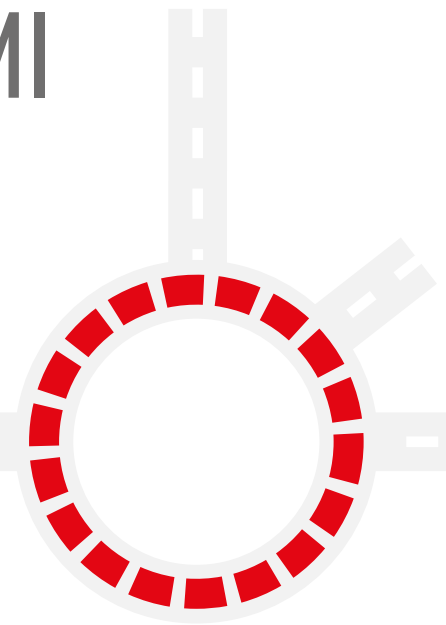
Ograniczanie uciążliwości

SO DMA, G4-S01, G4-S02

Realizacja inwestycji, w tym np. infrastrukturalnych, przekłada się na bardzo konkretne i wymierne korzyści społeczno-gospodarcze. Drogi, koleje i porty lotnicze stanowią krwioobieg gospodarki i warunkują jej rozwój. Nowe szkoły, uczelnie, szpitale i inne obiekty użyteczności publicznej przekładają się na wzrost poziomu życia społecznego. Często mają one kluczowe znaczenie dla ludności mieszkającej w pobliżu, czyli dla lokalnej społeczności. O ile wiele mówi się o znaczeniu, jakie ma infrastruktura drogowa i kolejowa dla krajowej gospodarki, to dopiero spojrzenie z punktu widzenia konkretnej gminy lub gmin pozwala zobaczyć, jak ogromną wartość takie inwestycje wnoszą w ich życie, jak czasem w dosłownym tego słowa rozumieniu otwierają przed nimi nowe szanse i możliwości. Znamiennym przykładem było oddanie w 2013 roku nowego mostu na Wiśle koło Kwidzyna. Dwa pomorskie regiony Powiśle i Kociewie, dwie rozdzielone nadwiślańskie społeczności, czekały aż 20 lat na przeprawę, dzięki której

ponownie stały się sobie bliskie. Przez lata działalności Grupa Budimex bezpośrednio przyczyniła się do powstania setek kilometrów dróg, wielu mostów, obiektów przemysłowych, ale też teatrów, sal koncertowych i szpitali.

Inwestycje na etapie realizacji generują jednak nie tylko pozytywne efekty w postaci miejsc pracy i zleceń dla lokalnych przedsiębiorców. Prace budowlane oznaczają również występowanie niedogodności. Możliwy wpływ na tereny sąsiadujące z inwestycją jest przedmiotem analiz już na etapie wydawania stosownych decyzji administracyjnych zezwalających na rozpoczęcie prac. Procesy administracyjne są jawne, a przedstawiciele lokalnych społeczności są uznawani za stronę w postępowaniach. Na etapie realizacji podejmuje się działania, które mają ograniczyć uciążliwość inwestycji dla mieszkańców. Materiały budowlane, w tym tysiące ton ziemi, kruszyw, betonu, czy masy bitumicznej muszą zostać dowieszone na plac budowy, co oznacza wzmożony ruch pojazdów i hałas.

To również bardzo często zmiana oznakowania dróg i utrudnienia w ruchu, które uprzykrzają codzienne życie mieszkańców. Firma reaguje na wszelkie niepokojące sygnały i skargi. Ma świadomość, że jest jedynie gościem społeczności, dla której pracuje. To zobowiązuje.

Niestety czasem dochodzi do niezamierzonych szkód i to mimo zachowania najwyższej staranności przy

realizacji prac budowlanych oraz uwagi jaką spółka przykładła do ograniczania wpływu na otoczenie. Spółka czuje się odpowiedzialna za zawinione incydenty w wyniku, których cierpi własność lokalnych mieszkańców. W 2013 roku ubezpieczyciel wypłacił w imieniu spółki 7 odszkodowań z tytułu uszkodzenia budynków sąsiadujących z budowlami Budimeksu. Łączna kwota wypłat wyniosła blisko 117 tys. zł.

SPOŁECZNOŚCI A PODWYKONAWCY

■ G4-S09, G4-S010

■ W 2013 roku 1589 podwykonawców (100%) zostało poddanych kwalifikacji wstępnej, która zawiera m.in. elementy oceny pod kątem potencjału technicznego, spełniania wymagań jakościowych, bezpieczeństwa i higieny pracy, przestrzegania praw pracowniczych i ochrony środowiska. Choć wśród kryteriów nie zdefiniowano wprost aspektu wpływu na lokalną społeczność, zawiera się on w innych działaniach.

Minimalizowanie uciążliwości dla lokalnej społeczności wiąże się bezpośrednio z tym czy przestrzega się wyznaczonych godzin pracy, czy porusza wyłącznie wyznaczonymi drogami dojazdowymi, a to z kolei wiąże się ze spełnianiem wymagań jakościowych i przestrzeganiem praw pracowniczych. Męczący dla ludzi hałas, czy pył z placu budowy, to nic innego jak naruszanie zasad związanych z ochroną środowiska. Przykłady można mnożyć, niemniej wszystkie te aspekty są elementem składającym się na ocenę podwykonawców, którzy mogą bezpośrednio zakłócać spokój mieszkańców. Kwestie te są oceniane zarówno podczas kwalifikacji wstępnej, jak i ocen końcowych.

Wszelkie incydenty i skargi mieszkańców, zgłaszane są kierownictwu kontraktów. Dzięki temu możliwe jest natychmiastowe zdiagnozowanie problemu i podjęcie działań naprawczych. Brak wyodrębnienia szczegółowej kategorii wpływu na społeczność lokalną w ankietach kwalifikacyjnych i podsumowujących współpracę, sprawia, że ewentualne naruszenia ujmowane są statystycznie w innych kategoriach.

Rekompensowanie uciążliwości społecznościom

Domofon ICE w Sokolnikach

G4-S01

W większości przypadków, przykładając znaczną uwagę do oczekiwań i obaw społeczności, można znacząco ograniczyć uciążliwości. Nie da się ich natomiast całkowicie wyeliminować. W związku z tym Budimex czuje się w obowiązku rekompensować społecznościom niedogodności w inny sposób. W efekcie inicjuje, angażuje się i realizuje szereg działań społecznych.

Wychodząc z takiego założenia firma stara się, by beneficjentami jej długoterminowych działań były przede wszystkim społeczności, w których sąsiedztwie realizowane są inwestycje. Czasem to duże miasta, kiedy indziej niewielkie miejscowości. Fundamentem działań skierowanych do lokalnych społeczności są dwa równoległe programy, których adresatami są dzieci. Pierwszy z nich, Domofon ICE, realizowany jest od 2010 roku. Drugi, Strefa Rodzica. Budimex Dzieciom, zapoczątkowany został w 2012 roku. Równocześnie od

wielu lat realizowany jest projekt społeczny o zupełnie innym charakterze, kierowany do studentów kierunków technicznych, tj. Akademia Budimex.

Choć wspomniane dwa programy stanowią sedno prowadzonych działań społecznych, firma w miarę możliwości stara się pomóc, współpracując z uznanymi organizacjami pozarządowymi.

W 2013 roku spółka przekazała Fundacji „Na Ratunek Dzieciom z Chorbą Nowotworową” środki pieniężne na leczenie dzieci oraz na budowę Przylądka Nadziei – Kliniki Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej Akademii Medycznej we Wrocławiu. Fundacji Pomocy Dzieciom Poszkodowanym w Wypadkach Komunikacyjnych „Wróć” Budimex przekazał środki na zakup lokomatu pediatrycznego – nowoczesnego urządzenia służącego do nauki, motywacji i oceny chodu.

BUDIMEX SA:

Domofon ICE

Domofon ICE, to program zainicjowany w 2010 roku, którego główną ideą jest wyposażanie uczniów klas 0-3 w plastikowe karty zawierające dane ułatwiające - w razie nieszczęśliwego zdarzenia - kontakt z ich najbliższymi. Kampania ma jednocześnie szerszy wymiar edukacyjny, promując wśród młodych ludzi zasady bezpiecznego zachowania na drodze oraz udzielania pierwszej pomocy. Wszystkie objęte programem dzieci otrzymują karty w kształcie telefonu komórkowego wraz z odblaskowym etui, które w łatwy sposób można przymocować do plecaka. Do tej pory w programie wzięło udział ponad 12 tys. dzieci z 92 szkół w całej Polsce. W samym roku 2013 do programu przystąpiło 4 095 dzieci z 18 szkół.

Więcej na: www.domofonice.pl.

Agnieszka Grochowska Ambasadorka Strefy Rodzica

Budimex wsparł także chorego na stwardnienie rozsiane, wybitnego polskiego szermierza Jacka Gaworskiego. W 2013 roku firma pokryła część kosztów eksperymentalnej terapii nowotworu rdzenia kręgowego, który został wykryty w organizmie sportowca.

Odpowiadając na społeczne zapotrzebowanie, w ramach promocji zdrowego trybu życia firma została partnerem „Budimex Półmaratonu Augustowskiego”. Jest to największe w regionie biegowe wydarzenie sportowe, które w roku 2013 zgromadziło rekordową liczbę uczestników.

Podobnie jak w latach ubiegłych firma kontynuuje zaangażowanie w organizację Mistrzostw Polski Żeglarzy Niepełnosprawnych. W roku 2013 odbyła się już XIX edycja tych zawodów. Od wielu lat Budimex, którego

siedziba mieści się w bliskim sąsiedztwie jednej z najpiękniejszych polskich nekropolii, jest partnerem Społecznego Komitetu Opieki nad Starymi Powązkami im. J. Waldorffa w Warszawie. W 2013 roku firma również przekazała fundusze na ratowanie zażytkowych kaplic i nagrobków.

Obok inicjatyw społecznych, charytatywnych i sponsoringowych spółka prowadziła także działania edukacyjne, wspierając organizację kongresów, konferencji oraz seminariów naukowych i branżowych. W wielu z nich w roli ekspertów brał udział przedstawiciel Budimeksu.

Na różnego rodzaju darowizny Grupa Budimex przeznaczyła w ubiegłym roku ponad 585 tys. zł, z czego 548 tys. zł pochodziło z Budimeksu.

BUDIMEX SA:

Strefa Rodzica w Katowicach

Strefa rodzica. Budimex Dzieciom

Strefa Rodzica. Budimex Dzieciom, to program, którego celem jest tworzenie w szpitalnych oddziałach dziecięcych wydzielonych stref, w których rodzice w godnych warunkach mogliby towarzyszyć swoim chorym dzieciom. W zależności od potrzeb i warunków panujących w poszczególnych szpitalach polega to na zaaranżowaniu nieużywanego pomieszczenia lub fragmentu korytarza, wyposażeniu szpitala w odpowiednią liczbę składanych łóżek lub urządzeń sanitarnych, czy zorganizowaniu miejsca do wypoczynku i zabawy z dziećmi. „Strefa Rodzica” to również osobiste zaangażowanie pracowników Budimexu, którzy w ramach wolontariatu włączają się w urządzenie wyremontowanych pomieszczeń – pomagają w montażu i ustawianiu mebli i wykonują drobne prace wykończeniowe. Organizują również prywatne zbiórki pieniędzy na zakup zabawek, które zostaną później na wyposażeniu Strefy Rodzica. W 2013 roku Budimex uruchomił cztery Strefy Rodzica w szpitalach dziecięcych w Lublinie, Białymstoku, Łodzi i Katowicach. Ze wszystkich uruchomionych w 2013 roku Stref może rocznie korzystać ok. 11 000 dzieci i ich rodziców.

Więcej na: www.strefarodzica.budimex.pl

BUDIMEX
NIERUCHOMOŚCI:

Współpraca z lokalnymi społecznościami w Poznaniu

Obok budowanego osiedla „Na Smolnej” w Poznaniu działa parafia pw. NMP Niepokalanie Poczętej. Udostępnia ona swoje pomieszczenia na potrzeby świetlicy środowiskowej, która podejmuje trud pracy z dziećmi i młodzieżą. Wynajem jest bezpłatny, stąd parafia nie dysponuje środkami na wyposażenie sali.

W ramach podjętych działań Budimex Nieruchomości wyposażył salę wykorzystywaną przez świetlicę środowiskową w zestaw mebli oraz nowoczesne oświetlenie.

BUDIMEX NIERUCHOMOŚCI:

Wspieranie poprzez zatrudnianie bezrobotnych matek samotnie wychowujących dzieci

W 2013 roku Budimex Nieruchomości nawiązał współpracę z mieszkańkami Centrum Interwencji Kryzysowej „Dom Otwartych Serc” w Otwocuku prowadzonym przez Caritas.

Dwie kobiety znalazły zatrudnienie przy sprzątanii lokali usługowych w Apartamentach Murano (ok. 1.500 m²).

Innym wymiarem społecznej aktywności Budimeksu jest Akademia Budimexu współtworzona z uczelniami technicznymi z całej Polski. Można powiedzieć, że program ten stanowi inwestycję społeczną Grupy i przyczynia się do zapewnienia całej branży budowlanej dopływu młodej, dobrze wykształconej kadry inżynierskiej. Ta bezpłatna inicjatywa edukacyjna została rozpoczęta wiosną 2009 roku. Składa się na nią cykl profesjonalnych warsztatów, skierowanych do studentów budownictwa kubaturowego, drogowego, mostowego, kolejowego oraz inżynierii środowiska. Szkolenia obejmują zastosowania nowoczesnych technologii i zaawansowanych rozwiązań inżynierii lądowej i komunikacyjnej omawianych na przykładzie kontraktów realizowanych przez Grupę Budimex. Równolegle prowadzony jest coroczny Program Praktyk Letnich, adresowany głównie do studentów uczelni technicznych. Z kolei Program Stypendialny zakłada

nawiązanie współpracy z najlepszymi studentami, którzy odbyli praktykę w Budimeksie, są po czwartym roku studiów i chcieliby związać się z Grupą Budimex na stałe. Stypendyści przez cały rok akademicki (tj. ostatni rok studiów), otrzymują miesięczne stypendium, a po zakończeniu nauki mają zagwarantowane zatrudnienie. Promowanie najlepszych studentów kierunków technicznych obejmuje również konkurs „Zbuduj swoją przyszłość”. Jest to konkurs na najlepszą i najciekawszą pracę magisterską, skierowany do studentów ostatniego roku studiów dziennych inżynierskich i magisterskich Wydziałów Inżynierii Lądowej, Komunikacyjnej i Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej, Krakowskiej, Poznańskiej, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technicznego oraz Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. W czterech dotychczasowych edycjach Akademii Budimex wzięło udział łącznie 6 000 studentów.

Strefa Rodzica w Łodzi

8 PREWENCJA ZACHOWAŃ NIEETYCZNYCH I UCZCIWOŚĆ W DZIAŁANIU

SO DMA

Charakter prowadzonej działalności gospodarczej, tj. realizacja kontraktów o dużej wartości, rodzi potencjalne ryzyko zachowań nieetycznych o charakterze korupcyjnym. Dodatkowo fakt, że w znakomitej większości są one finansowane ze środków publicznych, stanowi szczególne zobowiązanie wobec społeczeństwa by wszelkie procesy przebiegały w sposób transparentny, były monitorowane i kontrolowane, a najmniejsze nawet wątpliwości analizowane. Corocznie aktualizowana mapa ryzyka identyfikuje m.in. zagrożenia związane z zachowaniami nieetycznymi oraz zagrożeniem nadużyć finansowych. Wszystkie ryzyka biznesowe, w tym te wspomniane powyżej, podlegają monitoringowi. Udoskonala się procedury i podejmuje działania, mające na celu eliminację lub minimalizację prawdopodobieństwa wystąpienia konkretnych zagrożeń. Chodzi o to by nie dopuścić do jakichkolwiek form łapownictwa czy korupcji.

Zintegrowany system zarządzania, w procedurze „Ochrona interesów Grupy Budimex” (05-08) określa zbiór zasad postępowania w przypadku podejrzenia działań lub zaniedbań o charakterze nadużyć, włączając w to podejrzenie korupcji. Postępowania wynikające z procedury koordynowane są przez Biuro Kontroli Wewnętrznej, a nadzór nad nimi sprawuje Dyrektor Generalny.

G4-S04

Kadra menadżerska Budimeksu uczestniczy w specjalnych szkoleniach, dotyczących etyki działań biznesowych i jej wpływu na budowanie relacji z poszczególnymi grupami interesariuszy. Podejmują one również tematykę korupcji, prób korumpowania i zastraszania oraz szeroko pojętego bezpieczeństwa. Ostatnie tego typu szkolenia, w których wzięło udział 57 osób: dyrektorzy z pionu produkcji oraz kierownicy kontraktów (tj. 1,9%

ówczesnego zespołu), przeprowadzono stosunkowo niedawno, bo w 2012 roku. W związku z przeszkoleniem kadry, tego typu szkolenia nie były planowane w 2013 roku. Zostały wznowione, tj. rozpoczęto ich kolejną edycję w 2014 roku.

G4-LA10

Szkolenia te doskonale wpisują się w inne kompleksowe działania rozwojowe, których celem jest zapewnienie Budimeksowi kadry o najwyższych kompetencjach i usystematyzowanie wiedzy z zakresu zarządzania. Uzupełniają program rozwoju kompetencji „Akademia Zarządzania Projektami”, dzięki któremu menedżerowie pozyskują umiejętności efektywnego zarządzania istniejącymi i nowymi kontraktami w zmieniającym się otoczeniu rynkowym. Równolegle w Grupie realizowane są inne programy menadżerskie np. Leadership Development Program (w ramach Grupy Ferrovia).

Monitorowanie zagrożeń

SO-DMA, G4-S03

Wszystkie kontrakty (100% budów) są na bieżąco monitorowane pod kątem prawidłowości realizacji, w tym m.in. pod kątem ryzyka wystąpienia korupcji. Monitoring postępu robót na wybranych kontraktach odbywał się w cyklach miesięcznych, dwutygodniowych lub nawet tygodniowych. Równocześnie realizowane są niezależne kontrole, za które odpowiedzialne jest Biuro Kontroli Wewnętrznej. Jest to interdyscyplinarny zespół, składający się ze specjalistów z zakresu ekonomii i finansów, jak również ekspertów z zakresu budownictwa: inżyniera ogólnobudowlanego, inżyniera konstrukcji budowlanych i inżynierskich, inżyniera budownictwa oraz inżyniera środowiska. Wszyscy oni są wysokokwalifikowanymi audytorami wewnętrznymi, posiadającymi zarówno kompetencje specjalistyczne, jak również np. przygotowanie psychologiczne do prowadzenia kontroli.

W roku 2013 pracownicy Biura wykonali wszystkie audyty zatwierdzone w rocznym planie audytów. Ogółem z przeprowadzonych audytów sporządzono 63 raporty, zawierające w sumie około stu rekomendacji pokontrolnych. Wszystkie te rekomendacje zostały wdrożone do końca 2013 r., przyczyniając się do obniżenia ryzyka operacyjnego. Działania takie są niezmiernie efektywnym narzędziem doskonalenia się organizacji. Dzięki nim możliwe jest szybkie dostosowywanie się Budimeksu do zmieniających się warunków rynkowych, w tym do ewentualnych nowych typów zagrożeń. W efekcie wśród identyfikowanych nieprawidłowości nie stwierdza się tych o bardzo dużym znaczeniu dla interesów Grupy Budimex.

Oprócz planowanych audytów pracownicy Biura Kontroli Wewnętrznej przeprowadzili również szereg innych, w tym audyty w zakresie współpracy z podwykonawcami i służbami wsparcia. Na kilkunastu kontraktach wrywkowo skontrolowano też np. obmiary wykonanej produkcji i rozliczenia materiałów zakupionych i wbudowanych. Przeprowadzono również kontrolę końcowego rozliczenia zakupionych i wbudowanych materiałów budowlanych w przypadku zakończonych kontraktów. Wartość stwierdzonych ponadnormatywnych ubytków w ujęciu bezwzględny była niematerialna.

Na problem korupcji i łapownictwa można spojrzeć jednak szerzej, tj. nie tylko poprzez transparentność procesów i bezwzględne reagowanie na wszelkie groźne incydenty. W ocenie Grupy Budimex aspekt

korupcji i łapownictwa jest elementem szerszego zjawiska, związanego z wartościami, etyką i uczciwością w biznesie. Kryzys wartości w biznesie jako takim, sprawia, że we współczesnym świecie coraz częściej mamy do czynienia ze zjawiskami nagannymi. Natomiast tam, gdzie ludzie działają w oparciu o wartości etyczne, zagrożenie będzie znacznie mniejsze. Z tego też względu dużo uwagi w spółkach przykłada się do zarządzania wartościami i do etyki zachowań. Nie bez powodu też, to właśnie etyczność działania znajduje tak silne odzwierciedlenie w Misji Grupy Budimex. Zjawiska łapownictwa i korupcji są jednoznacznie piętnowane w kulturze organizacyjnej Grupy, a ewentualne zachowania nieetyczne muszą być bezwzględnie karane, przy pełnej współpracy z właściwymi organami administracji państwowej.

Wschodnie Innowacyjne Centrum Architektury Politechniki Lubelskiej w Lublinie

Jasne i uczciwe zasady w relacjach z kontrahentami

Budimex jest rzetelnym i sprawdzonym partnerem biznesowym. Rocznie współpracuje z ok. 12 tys. kontrahentów, którzy cenią firmę za wywiązywanie się ze zobowiązań. Trudno byłoby oczekiwać od partnera by dotrzymywał słowa, jeśli samemu nie byłoby się uczciwym. Uczciwe relacje to właśnie dotrzymywanie

obietnic, w tym tak prozaiczna na pozór kwestia, jak dochowywanie terminów płatności wobec dostawców i podwykonawców. Płatności, których terminowe regulowanie, zwłaszcza w trudnych dla rynku budowlanego czasach, stało się wyróżnikiem Grupy Budimex i czynnikiem zjednującym jej dostawców i podwykonawców.

zobowiązania z tytułu dostaw i usług (brutto)	struktura na 31.12.2013 (%)
a) bieżące	87,2%
b) przeterminowane:	12,8%
– do 1 miesiąca	1,2%
– powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2,5%
– powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	1,6%
– powyżej 6 miesięcy	7,5%
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, razem	100,0%

Wykazane przeterminowane płatności, nie są wynikiem nieuzasadnionego przetrzymywania środków przez Budimex. Najczęściej niezrealizowanie płatności jest konsekwencją zdarzeń takich jak opóźnienie w wykonaniu usług przez dostawcę, które nie pozwalają odebrać prac. Skutkuje to automatycznie wstrzymaniem samej płatności.

■ HR DMA, G4-HR1, G4-HR10, G4-HR11, G4-HR12

■ Rzetelność powinna obowiązywać obie strony relacji. Dlatego w zamian za uczciwość ze

swojej strony, Budimex oczekuje tego samego od swoich kontrahentów. Do umów z dostawcami dołączany jest załącznik „Zbiór zasad postępowania dla kontrahentów”, który określa oczekiwania w zakresie związanym z:

- przestrzeganiem prawa
- etyką działalności
- poszanowaniem Praw Człowieka
- relacjami z pracownikami i pomiędzy pracownikami
- zobowiązaniami wobec osób trzecich i rynku
- poszanowaniem środowiska naturalnego.

Przyjmując, że za nowego dostawcę uważa się podmiot, który pierwszy raz wybierany jest w tabeli zakupowej jako kontrahent, jest on zawsze poddawany ocenie wstępnej na podstawie ankiety kwalifikacyjnej. Ankieta zawiera deklarację dostawcy o przestrzeganiu obowiązujących przepisów w zakresie m.in. prawa pracy, BHP i ochrony środowiska. Warunkiem kwalifikacji wstępnej dostawcy jest właśnie zatwierdzenie deklaracji. Tym samym wszyscy istotni dostawcy i podwykonawcy (100%) byli poddani ocenie (kwalifikacji wstępnej).

Przy zakończeniu współpracy również poddano ich ocenie końcowej. Oceny te dotyczą zresztą nie tylko kluczowych dostawców. Spółka w szczególności dąży do tego by znaczące umowy z kluczowymi kontrahentami, mimo słabszej często siły negocjacyjnej Budimeksu, uzupełniane były o specjalny załącznik etyczny – ich liczba kształtowała się następująco:

Wola Center w Warszawie

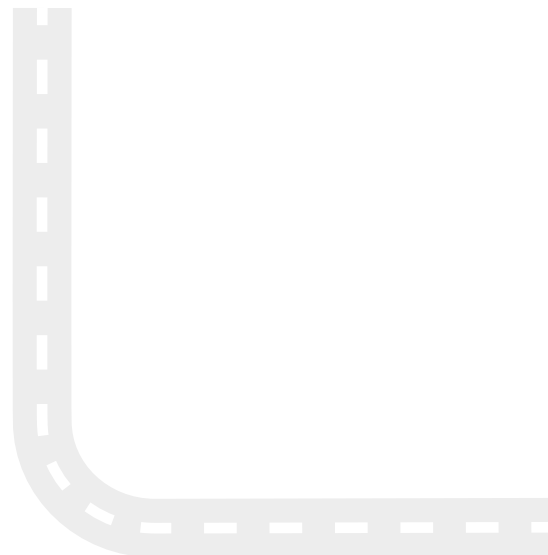
	2012	2013
Znaczące umowy ramowe popisane w roku kalendarzowym	27	25
W tym zawierające klauzulę etyczną	21	19
% znaczących umów z klauzulą etyczną	77,8%	76,0%

Biorąc pod uwagę wszystkich podwykonawców, nie tylko tych najważniejszych, z roku na rok dokonuje się większej liczby ocen wstępnych (ankieta kwalifikacyjne) i ocen końcowych:

	2012	2013
Liczba ankiet kwalifikacyjnych	1471	1589
Liczba ocen końcowych	2194	7722
Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	118	362
% ocen końcowych podczas których stwierdzono nieprawidłowości	5,4%	4,7%

W porównaniu do roku poprzedniego, znacząco wzrosła liczba ocen końcowych, co przełożyło się na większą liczbę stwierdzonych nieprawidłowości. Niemniej ich względna liczba uległa nawet nieznacznemu obniżeniu, co jest potwierdzeniem poprawiającej się jakości współpracy. Ważne, zwłaszcza w kontekście innych aspektów zrównoważonego rozwoju, jest to, że istotnie spadł udział nieprawidłowości, dotyczących środowiska i BHP. O ile w poprzednim roku te kategorie nieprawidłowości dominowały w ocenach końcowych, o tyle w 2013 roku stwierdzono 23 nieprawidłowości związane z BHP

oraz analogicznie 23 nieprawidłowości związane z ochroną środowiska. Oznacza to, że jedynie w przypadku 0,3% wszystkich ocenianych kontrahentów i dostawców stwierdzono tego typu błędy, mimo że znacząco uszczelniono monitoring prowadzony przez koordynatorów ds. BHP i ochrony środowiska pracujących bezpośrednio na kontraktach. W 2013 roku najwięcej zastrzeżeń budziło niedotrzymywanie terminów, niedostateczna jakość oferowanych produktów oraz powiązany z nią niesatysfakcjonujący potencjał techniczny. Nie stwierdzono przypadków łamania praw człowieka u ocenianych.

Kodeks Etyki

■ G4-SO-DMA, G4-56

Zapisy stanowczo potępiające jakąkolwiek formę zachowań nieetycznych, włączając w to korupcję i łapownictwo, znalazły się oczywiście również w Kodeksie Etyki Grupy Budimex. Kodeks ten równocześnie jednoznacznie piętnuje wszelkie formy dyskryminacji. W rozdziale zatytułowanym: „Obszary szczególnego przestrzegania wartości etycznych” zastrzega, że: „nie toleruje dyskryminacji i narzucania światopoglądu zwłaszcza z powodu płci, pochodzenia, wyznania, wieku, przekonań politycznych i zajmowanego stanowiska; w codziennych relacjach z pracownikami nie akceptuje naruszania granic prywatności, czy wykorzystywania pozycji zawodowej do realizacji prywatnych celów; firma zapewnia pracownikom godne warunki zatrudnienia i tworzy środowisko, które daje szerokie możliwości rozwoju zawodowego i awansu oraz dokłada starań, by w organizacji znaleźli się ludzie o różnym poziomie doświadczeń⁹⁾. Kodeks Etyki obowiązuje we wszystkich spółkach objętych niniejszym raportem.

Nad przestrzeganiem zapisów Kodeksu czuwa Komisja ds. Etyki, w której skład wchodzi:

- członek zarządu, dyrektor Pionu Zarządzania Kadrami,
- członek zarządu, dyrektor Pionu Prawno-Organizacyjnego,
- dyrektor Biura Kontroli Wewnętrznej.

■ G4-HR3, G4-HR10, G4-HR11, G4-HR12

Komisja monitoruje zgodność stosowanych standardów etyki zawodowej z zasadami Kodeksu Etyki. Każdy pracownik ma możliwość anonimowego poinformowania Komisji o zauważonych przypadkach nieprzestrzegania Kodeksu. Wszystkie zgłoszenia przekazane Komisji ds. Etyki są analizowane przez pracowników Biura Kontroli Wewnętrznej lub pracowników zatrudnionych w Pionie Zarządzania Kadrami. Po przeprowadzeniu kontroli z każdego zgłoszenia sporządzana jest pisemna informacja wraz z rekomendacjami lub wytycznymi do dalszego działania dla odpowiednich komórek organizacyjnych. Komisja rozpatruje przypadki łamania postanowień Kodeksu i udziela wytycznych w zakresie przestrzegania zasad w nim zawartych z zachowaniem standardów poufności.

O wadze jaką władze Budimeksu przywiązują do prewencji zachowań nieetycznych i wszelkich form dyskryminacji, najlepiej świadczy to, że raport z działalności Komisji ds. Etyki jest corocznie przekazywany Zarządowi oraz Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej. W 2013 roku Komisja ds. Etyki otrzymała tylko jedno, anonimowe zgłoszenie, dotyczące pracownika jednego z oddziałów spółki. Analiza zdarzenia nie potwierdziła zarzutów przywołanych w zgłoszeniu. Dodatkowo jednoznacznie wskazała, że było to celowe pomówienie o malwersację. Stanowisko Komisji w tej sprawie zostało przekazane

Prezesowi Budimeksu SA oraz dyrekcji oddziału. Tym samym w ubiegłym roku nie stwierdzono przypadków skarg związanych ze stosunkami pracowniczymi, korupcją lub łapownictwem, czy naruszeniem praw człowieka.

Komisja ds. Etyki, podczas posiedzeń w 2013 roku, analizowała możliwość zwiększenia liczby sposobów informowania Komisji o zauważonych nieprawidłowościach. Z jej inicjatywy w kwietniu 2013 r., w nowej wersji portalu intranetowego Budinet, zamieszczono informacje o Kodeksie Etyki (m.in. przypomniano nieetyczne działania, które powinny być zgłaszane do Komisji ds. Etyki). Na bieżąco przypominane są też adresy poczty elektronicznej, pod którymi można przesłać informację do Komisji ds. Etyki.

W roku 2013 pracownicy Biura Kontroli Wewnętrznej zorganizowali i przeprowadzili kilka szkoleń wewnętrznych na budowach, na których przy okazji omawiania spraw produkcyjnych przypomniano o poszanowaniu zasad etyki oraz o prowadzeniu działalności w oparciu o Kodeks Etyki. Na spotkaniach z dyrektorami rejonów Budownictwa Ogólnego Wschód, Budownictwa Ogólnego Zachód oraz Infrastruktury Komunikacyjnej dodatkowo poruszano temat etyki we współpracy z dostawcami i podwykonawcami oraz realizację inwestycji budowlanych z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Prawa człowieka i zgodność z prawem

■ G4-S06, G4-HR3, G4-HR4, G4-HR5,

■ G4-HR6

■ Grupa Budimex nie zatrudnia dzieci, o czym stanowi XIV rozdział Regulaminu Pracy. W 2013 roku w Grupie Budimex, ani u analizowanych kontrahentów, nie stwierdzono przypadków pracy przymusowej, ani pracy dzieci. Aspekty te, podobnie

jak kwestia swobody zrzeszania się i unikania wszelkich form dyskryminacji, są definiowane w standardowym załączniku etycznym do umów i stanowią integralną ich część. Żadna ze spółek Grupy Budimex nie finansowała też partii politycznych.

	Budimex SA	Budimex Nieruchomości	Mostostal Kraków	Kontrahenci
[G4-HR3] Całkowita liczba stwierdzonych przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono
[G4-HR4] Zidentyfikowane działania mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono
[G4-HR5] zidentyfikowane incydenty wykorzystywania pracy dzieci	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono
[G4-HR6] zidentyfikowane incydenty wykorzystywania pracy przymusowej	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono	Nie stwierdzono

■ G4-S07

■ Od 2013 r wobec Budimeksu Nieruchomości toczy się postępowanie w sprawie stosowania przez spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (postępowanie w toku). Wszczęto również drugie postępowanie, wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania Budimeksu

Nieruchomości uzasadniają wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów, uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach (postępowanie w toku).

W chwili opracowywania raportu nie zapadły decyzje administracyjne zakazujące określonych działań, czy nakazujące podjęcie określonych działań.

■ G4-PR9

■ W 2013 r. nie odnotowano żadnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.

9 JAKOŚĆ I JEJ WPŁYW NA BEZPIECZEŃSTWO OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

Zarządzanie jakością

■ PR DMA, G4-PR1

■ Spółki Grupy Budimex w celu zapewnienia najwyższej jakości, a w konsekwencji bezpieczeństwa budowanych obiektów, realizują przedsięwzięcia inwestycyjne w oparciu o procedury. Ich przestrzeganie nie tylko gwarantuje niezmiennie wysoką jakość pracy, ale również zapewnia doskonalenie procesów. W Budimeksie wdrożono Zintegrowany System Zarządzania, obejmujący: system zarządzania jakością wg PN-EN ISO 90001, system zarządzania środowiskowego wg PN-EN ISO 14001, system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy wg PN-N-18001 oraz system zapewnienia jakości oparty na wymaganiach natowskiego standardu AQAP 2110. Wszystkie te systemy są certyfikowane przez zewnętrzne jednostki. Podobnie w przypadku Mostostalu Kraków Zintegrowany System Zarządzania Jakością obejmuje systemy zarządzania środowiskowego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy

w zakresie kompleksowej realizacji inwestycji oraz wykonawstwa, dostaw i montażu obiektów budownictwa ogólnego, przemysłowego i komunikacyjnego na zgodność z normami – PN-EN ISO 9001, PN-EN ISO 14001, PN-N 18001. Jedynie Budimex Nieruchomości nie posiada formalnie certyfikowanych systemów zarządzania.

Mostostal Kraków, ze względu na specyfikę prowadzonej działalności posiada szereg certyfikatów i uprawnień w zakresie wytwarzania, montażu i remontów konstrukcji stalowych, urządzeń ciśnieniowych i dźwignicowych, budowy mostów drogowych i kolejowych oraz do prowadzenia prac spawalniczych, wykonywania badań niszczących i nieniszczących, szkolenia i egzaminowania spawaczy wydanych m.in. przez Urząd Dozoru technicznego, Universität (TH) Karlsruhe, Instytut Spawalnictwa, Ministerstwo

Infrastruktury i Polską Izbę Konstrukcji Stalowych. W lutym 2013 roku Urząd Dozoru Technicznego oddział w Krakowie wydał Mostostalowi Kraków uprawnienia UC-12-90-W/1-13 do wytwarzania: rurociągów przesyłowych do materiałów palnych, rurociągów przesyłowych do materiałów trujących lub żrących, zbiorników beciśnieniowych i zbiorników niskociśnieniowych do materiałów ciekłych zapalnych, zbiorników beciśnieniowych i zbiorników niskociśnieniowych do materiałów trujących lub żrących.

Z kolei Budimex Nieruchomości od 10 lat jest wyróżniany Certyfikatem Dewelopera przyznawanym przez Polski Związek Pracodawców Budownictwa. Certyfikat otrzymują firmy, które są uznawane za wiarygodnego i rzetelnego partnera przez niezależnych ekspertów wchodzących w skład Kapituły Certyfikatu Dewelopera. Najlepszą miarą rzetelności Budimeksu Nieruchomości jest to, że mimo iż wybudował kilka tysięcy mieszkań, nigdy jeszcze nie przekroczył umówionego terminu ich oddania do użytku.

Dobrym przykładem funkcjonowania podejścia procesowego w zarządzaniu jakością są rozwiązania przyjęte przez Budimex. Jednocześnie działalność tej właśnie spółki ma największe znaczenie dla obrazu całej Grupy, tak ze względu na wielkość obrotów, jak również ze względu na nadrzędną rolę w stosunku do innych podmiotów Grupy Budimex. Obowiązujące w Budimeksie procedury szczegółowo opisują cały proces zarządzania jakością w spółce ze szczególnym uwzględnieniem procesów budowlanych. Wyodrębniono w nim procedury dotyczące kontroli jakości na budowach oraz zarządzania jakością mieszanek mineralno-asfaltowych, betonowych i kruszyw. Określają one bardzo precyzyjnie odpowiedzialność poszczególnych osób m.in. technologów i pracowników laboratoriów, w tym laboratoriów polowych za kontrolę jakości oraz dyrektorów kontraktów i kierowników budów za jakość realizowanych inwestycji.

Definiują sposób prowadzenia monitoringu i badań laboratoryjnych stosowanych surowców. Procedury opisują działania całościowo: poczynając od kryteriów i metod pozyskania materiałów, po kroki jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia odstępstw od wymagań normy. Precyzują schematy postępowania w przypadku zidentyfikowania nieprawidłowości na różnych etapach procesu budowlanego, wdrożenie działań zapobiegawczych lub korygujących. Określają sposób kontroli inwestycji budowlanych, mających na celu zagwarantowanie wysokiej jakości prac.

W roku 2013 w ramach działań zapobiegawczych wprowadzono w spółce system rejestracji kosztów napraw ponoszonych w okresie gwarancji. Analiza przyczyn pojawiających się usterek umożliwi podjęcie działań zmierzających do ich zminimalizowania. W efekcie możliwe będzie nie tylko dalsze doskonalenie i poprawa wyników w zakresie jakości, ale też przełoży się to na lepszą kontrolę i ograniczenie kosztów.

Centrum Biologii Medycznej w Poznaniu

Laboratoria badawcze i wiarygodna kontrola jakości

Budimex posiada własne, bogate zaplecze laboratoryjno-technologiczne. Pozwala ono na prowadzenie efektywnej bieżącej kontroli jakości robót budowlanych oraz analizę po-wykonawczą. W roku 2013 laboratoria spółki rozmieszczone były w 18 rejonach Polski. Ważnym osiągnięciem 2013 roku było rozszerzenie przez Laboratorium Centralne Budimeksu zakresu akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji (PCA)(numer akredytacji: AB1414¹⁰) nadanej w roku 2012. Zakresem akredytacji objęte zostały badania mechaniczne i właściwości fizyczne materiałów budowlanych, obiektów budowlanych oraz

pobieranie próbek mieszanek betonowych, kruszywowych i mineralno-asfaltowych. W procesie akredytacji weryfikacji i ponownej ocenie audytorów podlegały między innymi: zapewnienie jakości wyników badań laboratoryjnych, kompetencje personelu, wyposażenie i zapewnienie spójności pomiarowej, bezstronność i niezależność, realizacja procesów badawczych i pomiarowych.

Akredytacja jest formalnym uznaniem kompetencji w zakresie oceny zgodności przez uprawniony do tego ustawowo organ administracji. Wprost przekłada się na umocnienie zaufania do wyników badań i inspekcji. Zwiększenie wiarygodności ocen Budimeksu bezpośrednio przyczynia się do obniżenia ryzyka w relacjach biznesowych. Akredytacja jest obiektywnym i niepodważalnym dowodem na to, że organizacja działa zgodnie z najlepszą praktyką, ogranicza liczbę wyrobów wadliwych, obniża koszty kontroli i produkcji oraz umożliwia wdrażanie innowacyjnych rozwiązań. Posiadając własne laboratoria, Budimex współpracuje z uznanymi jednostkami badawczymi i naukowymi. Regularnie bierze udział w porównawczych badaniach laboratoryjnych i badaniach biegłości, mając na uwadze konieczność ciągłego doskonalenia metod badawczych i w efekcie satysfakcję klienta.

W ramach działalności związanej z podnoszeniem poziomu jakości w spółce i ciągłym doskonaleniem Budimex jest członkiem Polskiego Stowarzyszenia Wykonawców Nawierzchni Asfaltowych oraz Pollabu. Członkostwo i działalność w tych organizacjach umożliwia rozwój procesów oraz szkoleń technologicznych.

Laboratorium

Wyniki w zakresie jakości

G4-PR2

Niezmiennie od chwili, w której w 2011 roku Departament Technologii GDDKiA pierwszy raz opublikował wyniki swoich analiz jakości robót poszczególnych wykonawców, Budimex znajdował się w rocznych rankingach w grupie najlepiej ocenianych wykonawców. Warto zwrócić uwagę na to, że rokrocznie z Budimeksu pochodziło bardzo dużo próbek. Np. w 2012 roku było to 7,7 tys. na 44 tys. wszystkich przebadanych (17,4%). W ostatnim roku na 23 tys. przebadanych w trzech pierwszych kwartałach próbek, 4,7 tys. pochodziło z Budimeksu (20,2%). Co jednak najważniejsze wyniki Budimeksu nie

tylko należą niezmiennie do dobrych, ale też znacząco lepszych od średniego wyniku rynku: w ostatnim roku odsetek zakwestionowanych próbek w Budimeksie wynosił 11,4%, podczas gdy dla wszystkich przebadanych próbek na rynku, wskaźnik ten wynosił 16,6% (po wyłączeniu Budimeksu, tj. dla konkurentów Budimeksu – 17,9%). Oznacza to, że w przypadku całego rynku próbki były kwestionowane o 46% częściej (po wyłączeniu Budimeksu o 57% częściej). Co jednak najważniejsze, dzięki podejściu organizacji do zarządzania jakością, wyniki Budimeksu sukcesywnie się poprawiają.

Z zarządczego punktu widzenia, w zakresie oceny jakości, kluczowe znaczenie ma liczony na potrzeby wewnętrzne wskaźnik Quality Conformance (QC). Określa on zgodność wyników z obowiązującymi standardami jakości. W całym 2013 roku wyniósł on 93%, tj. jedynie w przypadku 7% wyniki były negatywne. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że w przypadku analiz GDDKiA wykonywanych jest jedynie około 10% testów, które przeprowadza sam Budimex. Wynik ten jeszcze wyraźniej potwierdza wysoką jakość realizowanych przez spółkę inwestycji.

	2011	2012	2013*
% zakwestionowanych próbek – Budimex	15,8	12,6%	11,4%

G4-PR1

Mówiąc o jakości wykonania nie można zapomnieć o jej wpływie na bezpieczeństwo użytkowników. W tym przypadku jakość wykonania, czy zastosowanych materiałów jest kluczowa. Myśląc jednak o bezpieczeństwie użytkowników, należy brać pod uwagę poszczególne etapy powstawania produktu jakim jest autostrada, wiadukt, most, obiekt przemysłowy, czy mieszkanie w apartamentowcu. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo rozpoczyna się już na etapie projektu, rozciąga się dalej na etap wykonawstwa i wiąże się z późniejszym utrzymaniem obiektów. Choć rola spółek Grupy ogranicza się często, zwłaszcza w przypadku infrastruktury, do samego tylko wykonawstwa, to dla

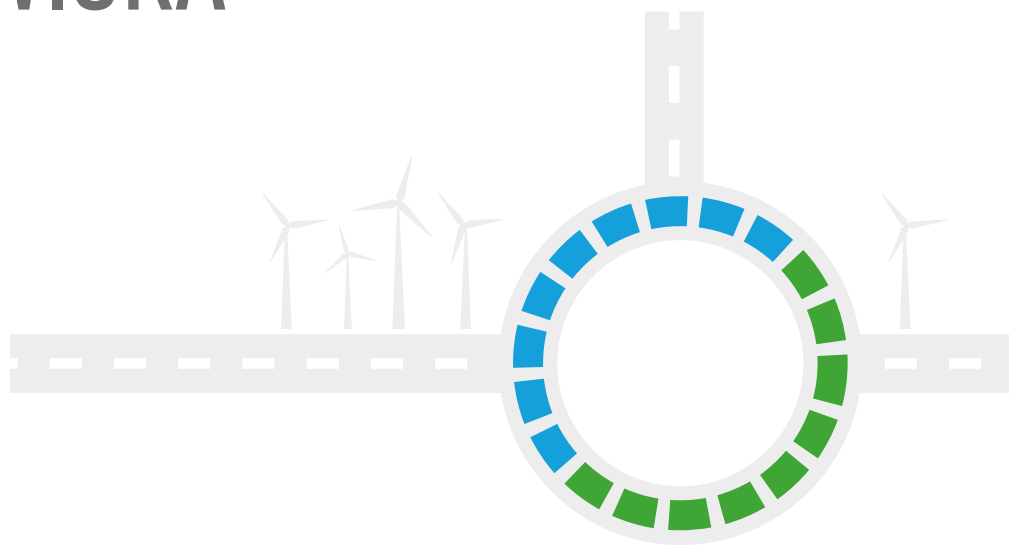
Grupy niezmiennie ważna jest praca projektantów. Biuro Techniczne Budimeksu pełni wręcz również funkcję jednostki badawczo-rozwojowej. To tu powstają nowe, innowacyjne koncepcje. Biuro decyduje także o wykorzystaniu konkretnych materiałów i surowców, tak by zapewniły one bezpieczeństwo budowanego obiektu. Na etapie wykonawstwa, jak już wspomniano wcześniej, nad jakością i zgodnością z wymaganiami projektu wykorzystywanych surowców i materiałów oraz nad samą starannością wykonania, czuwają między innymi własne mobilne laboratoria. Pobierają z gotowych odcinków dróg próbki i analizują ich zgodność z normami.

G4-PR2

Wszystkie wymienione certyfikaty, systemy zarządzania, procedury i praca wielu ludzi pozwalają na zachowanie najwyższej jakości i staranności. Grupa Budimex to budowany od wielu lat profesjonalny zespół o unikalnych kompetencjach i odpowiedzialni ludzie, pozwalający na dostarczanie bezpiecznych dla użytkowników obiektów. Najlepszym na to dowodem jest brak incydentów, nie mówiąc już o katastrofach budowlanych, które dotyczyłyby obiektów budowanych przez Grupę Budimex. Innym wymiarem są liczne nagrody. Potwierdzeniem troski o jakość jest również fakt, że Budimex Nieruchomości oddał do użytku ponad 7 000 mieszkań, które wszystkie zrealizowane zostały w terminie.

* W chwili opracowywania raportu dostępne były wyłącznie wyniki dla trzech kwartałów 2013 r.

10 RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW I ZANIECZYSZCZENIE ŚRODOWISKA

EN DMA

Cykl produkcyjny, czyli czas realizacji inwestycji z reguły istotnie wykracza poza 12 miesięczny okres objęty sprawozdawczością. Zapotrzebowanie na specyficzne materiały i surowce charakteryzuje się dużą zmiennością, w zależności od etapu, na którym znajduje się dana budowa. Dodatkowo przepływy strumieni pieniężnych niekoniecznie skorelowane są z aktualnym zapotrzebowaniem na surowce i energię. Co więcej, w związku z cyklicznym charakterem niektórych zamówień, część inwestycji znajduje się w podobnym okresie na podobnym etapie. W efekcie analiza zużycia poszczególnych materiałów, paliw i energii z okresu na okres jest w przypadku branży budowlanej niezmiernie trudna. Analizując ich dynamikę należy mieć świadomość wspomnianej zmienności.

W przypadku budowy dróg na początkowym etapie może pojawiać się wiele

materiałów kwalifikowanych jako odpad (gruz betonowy i ceglany z rozbiórek istniejących obiektów, masa roślinna, ziemia). Następnie wykorzystywane będą surowce do wykonania podbudowy, czy nasypów, a także beton i stal zbrojeniowa niezbędna do wykonania niektórych elementów infrastruktury (np. wiadukty). Z kolei kruszywa i masa bitumiczna niezbędna do produkcji nawierzchni asfaltowej, potrzebne są w późniejszej fazie budowy. Dodatkowo praca wytwórni mas bitumicznych, znajdujących się w posiadaniu Budimeksu, wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na ciepło, uzyskiwane w procesie spalania oleju opałowego. W efekcie analiza efektywności zapotrzebowania na materiały, surowce, paliwa i energię prowadzona do cykli rocznych i odnoszona do przychodów, w przypadku budownictwa jest niezmiernie myląca i niemiarodajna.

Materiały i surowce

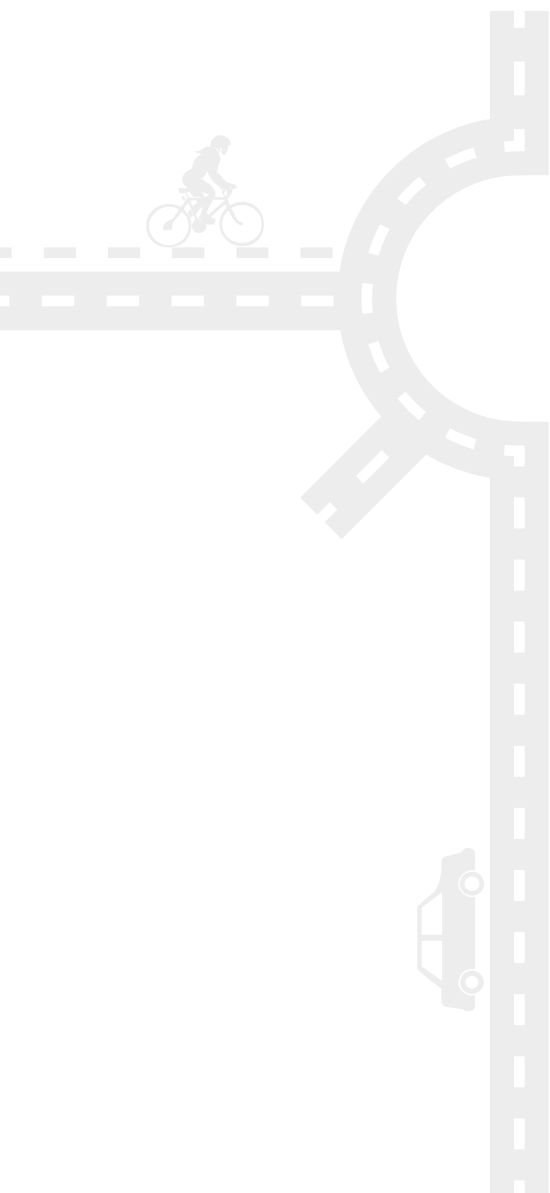
Do zarządzania efektywnością wykorzystania materiałów i surowców wykorzystuje się wdrożony w Budimexie proces VE (value engineering). Pozwala on na optymalizację zużycia materiałów i ograniczenie ilości produkowanych odpadów, a tym samym na zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko. W przypadku kategorii najważniejszych materiałów, są one zróżnicowane ze względu na charakter działalności poszczególnych spółek. To asfalt drogowy zwykły i modyfikowany, cement, kruszywo łamane do masy bitumicznej, mieszanki z kruszyw łamanych, beton, stal zbrojeniowa, stal, drewno.

G4-EN1, G4-EN2, G4-EN23, CRE8

Ze względu na specyfikę prowadzonej działalności gospodarczej praktycznie wszystkie wykorzystywane surowce i materiały są nieodnawialne. W przypadku niemal wszystkich trudno mówić też o ich recyklingu. Cykl życia obiektów infrastrukturalnych jest niezmiernie długi, a tym samym nie można stwierdzić na ile dziś budowane obiekty zostaną w przyszłości wykorzystane. Są tu oczywiście pewne wyjątki – np. nawierzchnia bitumiczna jest wymieniana relatywnie często na etapie okresowych remontów i wówczas najczęściej jest mielona i powtórnie wykorzystywana.

Budynek biurowy Pixel w Poznaniu

Budimex w trakcie realizacji dzisiejszych projektów, prowadzi równolegle często szereg prac rozbiórkowych. Wówczas odzyskuje wiele materiałów z wcześniej wybudowanych obiektów (np. stal, złom żelazny, aluminium). Powtórnie wykorzystuje się też różnego rodzaju gruz, czy np. tłuczeń. Warto w tym miejscu uświadomić sobie, że duża ilość cennych odpadów surowcowych, ze względu na właśnie prowadzone prace rozbiórkowe, nie oznacza nieefektywnego gospodarowania, a wręcz przeciwnie. Ich duży wolumen jest przejawem troski i przekonania o konieczności przywrócenia cennych surowców do obrotu gospodarczego.

Wśród odpadów, formalnie wytworzonych w 2013 roku, udało się wyodrębnić m.in.¹¹⁾ 49,6 tony tworzyw sztucznych, 2,0 tony szkła, 23,9 tony opakowań z papieru i tektury, aż 1 213,6 ton żelaza i stali oraz 7,3 tony innych metali. Wszystkie one mogą zostać powtórnie przetworzone i wykorzystane. Wszystkie są cenne gospodarczo.

Na budowach powtórnie wykorzystuje się też glebę, ziemię, kamienie, piaski, które zostały formalnie uznane za odpady. W 2013 roku wykorzystano ich ponad 222,4 tys. ton.

Tam gdzie jest to tylko możliwe, Budimex dąży do wtórnego wykorzystania surowców, które są

odpadem produkcyjnym innych sektorów gospodarki, np. górnictwa, energetyki i hutnictwa. Chodzi tu o różnego rodzaju surowce, np. żużle, czy urobek skalny. Taka forma zagospodarowania ubocznych produktów górnictwa, energetyki i hutnictwa jest korzystna z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju, ponieważ pozwala zaoszczędzić analogiczną ilość kruszywa naturalnego, którego pozyskiwanie wiązałoby się z degradacją środowiska. Pozwala równocześnie zagospodarować surowiec, który dotychczas składowano jako odpad na hałdach, i który zakłócał krajobraz okolicy. Warunkiem wykorzystania surowców, będących odpadami produkcyjnymi z górnictwa, hutnictwa i energetyki, jest ich dostępność w bezpośrednim sąsiedztwie realizowanych kontraktów. O ile były one dość szeroko wykorzystywane w roku 2011, o tyle ze względu na zakończenie prac na konkretnych budowach w 2012 r. już nie. W 2013 roku wykorzystano około 1,7 tys. ton odpadowych piasków i iłów, stanowiących odpad górnictwa.

Szczegółowe informacje dotyczące zużycia kluczowych materiałów i surowców oraz gospodarczego wykorzystania produktów ubocznych innych sektorów można znaleźć w części raportu „Tabele z danymi”.

Autostrada A4 Jarosław-Radymno

11 Podano łącznie np. odpady z tworzyw sztucznych, opakowania z tworzyw sztucznych i tworzywa sztuczne, które z formalnego punktu widzenia stanowią odrębne kategorie odpadów (analogicznie w przypadku pozostałych przywołanych wielkości – np. szkło i opakowania szklane).

Paliwa, energia i emisja CO₂

G4-EN-DMA, G4-EN3, G4-EN5, G4-EN15

Specyfika prowadzonej działalności uniemożliwia całkowitą eliminację, a nawet utrudnia istotną redukcję, zapotrzebowania na paliwa i energię (np. związane z procesem produkcji masy bitumicznej, czy funkcjonowaniem pojazdów i maszyn budowlanych). Niemniej od lat w sposób usystematyzowany ogranicza się zapotrzebowanie na paliwa w procesach wspomagających podstawową działalność operacyjną, np. kładzie się nacisk na oszczędność energii w biurach oraz wymienia flotę samochodów osobowych, na pojazdy bardziej ekonomiczne, o mniejszej pojemności silników, które spełniają ostrzejsze normy dotyczące jakości spalin. Podejście takie bezpośrednio wiąże się z logiką systemów zarządzania środowiskowego, które oparte są o normę ISO14001, a tym samym zakładają doskonalenie się organizacji. Optymalizacja zużycia paliw i energii, a w konsekwencji również ograniczanie bezpośredniej i pośredniej emisji, przekładają się tak na zmniejszenie kosztów operacyjnych, jak również kosztów środowiskowych.

W 2013 roku nastąpił spadek zużycia energii i w konsekwencji również spadek pośredniej i bezpośredniej emisji dwutlenku węgla. Konsumpcja w 2013 roku stanowiła odpowiednio 88,1% konsumpcji roku poprzedniego. Analogiczny wskaźnik dla emisji wyniósł 90,6% emisji roku poprzedniego. O ile konsumpcja energii elektrycznej utrzymywała się na zbliżonym poziomie, o tyle spadło zużycie wybranych paliw: benzyn (65,1% zużycia z 2012 r.) oraz ciężkiego oleju opałowego (67,7%).

O ile zużycie benzyny jest relatywnie mało znaczące w kontekście całości zużycia paliw i energii (2% całego zapotrzebowania na energię), o tyle ciężki olej opałowy jest najważniejszym z paliw (40% całkowitego zużycia energii pozyskiwane jest właśnie z ciężkiego oleju opałowego). Jednocześnie wzrosło zużycie oleju napędowego (o 13,5%) oraz lekkiego oleju opałowego (o 25,9%).

Całościowy spadek zapotrzebowania na energię oraz będące jego konsekwencją obniżenie emisji dwutlenku węgla, po części można tłumaczyć długością cyklu inwestycyjnego, tj. tym, że kluczowe kontrakty znajdowały się na innym etapie realizacji. Warto w tym miejscu przypomnieć, że rok temu zmiany w zapotrzebowaniu na kluczowe paliwa odnotowywano dokładnie przeciwne tendencje, tj. np. wzrost zapotrzebowania na ciężki olej opałowy

(56,3%) i niewielki spadek zapotrzebowania na olej napędowy (-1,4%).

Kluczowe wskaźniki efektywności energetycznej i efektywności związanej z emisją dwutlenku węgla zanotowały niewielki wzrost. Odpowiednio w przypadku efektywności energetycznej o 9,1% i o 12,5% w przypadku emisji dwutlenku węgla przypadającej na jednostkę przychodu. Ma to związek ze spadkiem przychodów ze sprzedaży, na które rozkłada się zużycie energii i emisje.

Prowadząc tego typu analizy wskaźnikowe, trzeba mieć świadomość ich niedoskonałości w przypadku działania w branży, w której cykl produkcyjny jest znacząco dłuższy od okresu sprawozdawczego, a zapotrzebowanie na nośniki energii jest ściśle uzależnione m.in. od etapu, na którym znajduje się inwestycja oraz od jej wielkości.

Autostrada A4 Jarosław-Radymno

11 | TABELE Z DANymi

G4-17

Podmioty zależne i współzależne konsolidowane w sprawozdaniu finansowym Grupy Budimex

Podmioty zależne i współzależne konsolidowane w sprawozdaniu finansowym Grupy Budimex	Siedziba	Metoda konsolidacji w sprawozdaniu finansowym	Spółki Grupy Budimex uwzględnione w raporcie społecznej odpowiedzialności
Mostostal Kraków SA	Kraków / Polska	pełna	tak
Budimex Danwood Sp. z o.o. 1	Bielsk Podlaski / Polska	pełna	nie (spółka sprzedana, na 31.12.13 poza Grupą Budimex)
Budimex Bau GmbH	Kolonia / Niemcy	pełna	nie
Budimex Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	pełna	tak
Budimex Budownictwo Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	pełna	nie
SPV-BN 1 Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	pełna	nie
SPV-BN 2 Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	pełna	nie
Budimex Kolejnictwo SA	Warszawa / Polska	pełna	nie
Budimex Parking Wrocław Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	pełna	nie
Budimex B Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	pełna	nie
Elektromontaż Poznań SA	Poznań / Polska	pełna	nie
Elektromontaż Import Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	pełna	nie
Instal Polska Sp. z o.o.	Poznań / Polska	pełna	nie
Elektromontaż Warszawa SA	Warszawa / Polska	pełna	nie
Budimex SA – Budimex Budownictwo Sp. z o.o. s.c.	Warszawa / Polska	pełna	nie
Budimex SA Ferrovia Agroman SA s.c.	Warszawa / Polska	proporcjonalna	nie
Budimex SA Sygnity SA Sp. j.	Warszawa / Polska	proporcjonalna	nie
Budimex SA Ferrovia Agroman SA Sp. j.	Warszawa / Polska	proporcjonalna	nie
Budimex SA – Cadagua SA s.c.	Warszawa / Polska	proporcjonalna	nie
Tecpresa – Techniki Sprężania i Usługi Dodatkowe Sp. z o.o.	Warszawa / Polska	proporcjonalna	nie

G4-EC1

Wytworzona wartość ekonomiczna (w tys. zł)

	2012	2013	Zmiana %
Bezpośrednio wygenerowana wartość ekonomiczna	6 185 592	4 995 573	-19,2%
Przychody	6 185 592	4 995 573	-19,2%
Podzielona wartość ekonomiczna	6 120 325	4 663 930	-23,8%
Koszty operacyjne	5 076 423	3 830 646	-24,5%
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	713 761	622 327	-12,8%
Płatności na rzecz inwestorów	300 881	131 467	-56,3%
Płatności na rzecz państwa	28 596	78 905	179,9%
Inwestycje w społeczności	664	585	-11,8%
Wartość ekonomiczna zatrzymana (wyliczona jako wartość ekonomiczna wytworzona po pomniejszeniu o wartość ekonomiczną podzieloną)	65 267	331 643	408,1%

G4-10

Zatrudnienie na koniec roku¹²⁾.

	2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex SA	604	3 038	3 642	577	2 815	3 392
- rynek polski	600	2 407	3 007	574	2 173	2 747
czas określony	161	725	886	147	525	672
czas nieokreślony	439	1 682	2 121	427	1 648	2 075
pełen etat	596	2 403	2 999	569	2 169	2 738
niepełen etat	4	4	8	5	4	9
wiek poniżej 30	185	620	805	169	482	651
wiek 30-50	344	1 299	1 643	339	1 244	1 583
wiek powyżej 50	71	488	559	66	447	513
- rynek niemiecki	4	631	635	3	642	645
czas określony	0	620	620	0	631	631
czas nieokreślony	4	11	15	3	11	14
pełen etat	4	631	635	3	642	645
niepełen etat	0	0	0	0	0	0
wiek poniżej 30	0	78	78	0	84	84
wiek 30-50	2	392	394	1	376	377
wiek powyżej 50	2	161	163	2	182	184

12 Dane dotyczą wyłącznie pracowników zatrudnionych w poszczególnych spółkach (bez podwykonawców).

	2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	40	22	62	45	23	68
czas określony	5	2	7	8	2	10
czas nieokreślony	35	20	55	37	21	58
pełen etat	40	22	62	44	23	67
niepełen etat	0	0	0	1	0	1
wiek poniżej 30	5	1	6	7	2	9
wiek 30-50	32	15	47	35	15	50
wiek powyżej 50	3	6	9	3	6	9
Mostostal Kraków SA	5	551	556	8	515	523
– rynek polski	5	354	359	8	343	351
czas określony	2	32	34	2	28	30
czas nieokreślony	3	322	325	6	315	321
pełen etat	5	353	358	8	342	350
niepełen etat	0	1	1	0	1	1
wiek poniżej 30	0	29	29	1	31	32
wiek 30-50	3	177	180	5	175	180
wiek powyżej 50	2	148	150	2	137	139
– rynek niemiecki	0	197	197	0	172	172
czas określony	0	197	197	0	172	172
czas nieokreślony	0	0	0	0	0	0
pełen etat	0	197	197	0	172	172
niepełen etat	0	0	0	0	0	0
wiek poniżej 30	0	22	22	0	23	23
wiek 30-50	0	126	126	0	102	102
wiek powyżej 50	0	49	49	0	47	47
Razem Grupa	649	3 611	4 260	630	3 353	3 983
czas określony	168	1 576	1 744	157	1 358	1 515
czas nieokreślony	481	2 035	2 516	473	1 995	2 468
pełen etat	645	3 606	4 251	624	3 348	3 972
niepełen etat	4	5	9	6	5	11
wiek poniżej 30	190	750	940	177	622	799
wiek 30-50	381	2 009	2 390	380	1 912	2 292
wiek powyżej 50	78	852	930	73	819	892

G4-LA1

Przyjęcia nowych pracowników.

	2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex SA	92	531	623	73	884	957
– rynek polski	92	252	344	73	206	279
wiek poniżej 30	45	123	168	50	101	151
wiek 30-50	40	101	141	21	80	101
wiek powyżej 50	7	28	35	2	25	27
– rynek niemiecki	0	279	279	0	678	678
wiek poniżej 30	0	33	33	0	106	106
wiek 30-50	0	178	178	0	411	411
wiek powyżej 50	0	68	68	0	161	161
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	1	3	4	6	3	9
wiek poniżej 30	1	1	2	3	1	4
wiek 30-50	0	1	1	3	2	5
wiek powyżej 50	0	1	1	0	0	0
Mostostal Kraków SA	1	205	206	5	155	160
– rynek polski	1	22	23	5	25	30
wiek poniżej 30	0	6	6	1	13	14
wiek 30-50	1	15	16	3	9	12
wiek powyżej 50	0	1	1	1	3	4
– rynek niemiecki	0	183	183	0	130	130
wiek poniżej 30	0	23	23	0	15	15
wiek 30-50	0	114	114	0	80	80
wiek powyżej 50	0	46	46	0	35	35
Razem Grupa	94	739	833	84	1 042	1 126
wiek poniżej 30	46	186	232	54	236	290
wiek 30-50	41	409	450	27	570	597
wiek powyżej 50	7	144	151	3	236	239

G4-LA1

Odejścia pracowników

	2012			2012		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex SA	93	1 414	1 507	85	1 066	1 151
– rynek polski	93	597	690	84	391	475
wiek poniżej 30	30	190	220	29	104	133
wiek 30-50	56	298	354	45	201	246
wiek powyżej 50	7	109	116	10	86	96
wskaźnik fluktuacji	15,5%	24,8%	22,9%	14,5%	18,0%	17,3%
– rynek niemiecki	0	817	817	1	675	676
wiek poniżej 30	0	198	198	0	83	83
wiek 30-50	0	128	128	1	423	424
wiek powyżej 50	0	491	491	0	169	169
wskaźnik fluktuacji	0%	129%	129%	67%	105%	105%
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	5	2	7	1	2	3
wiek poniżej 30	3	0	3	0	0	0
wiek 30-50	2	1	3	1	2	3
wiek powyżej 50	0	1	1	0	0	0
wskaźnik fluktuacji	13%	9%	11%	2%	9%	4%
Mostostal Kraków SA	10	223	233	2	193	195
– rynek polski	10	69	79	2	36	38
wiek poniżej 30	0	11	11	0	5	5
wiek 30-50	5	33	38	1	10	11
wiek powyżej 50	5	25	30	1	21	22
wskaźnik fluktuacji	200%	19%	22%	25%	10%	11%
– rynek niemiecki	0	154	154	0	157	157
wiek poniżej 30	0	20	20	0	12	12
wiek 30-50	0	94	94	0	99	99
wiek powyżej 50	0	40	40	0	46	46
wskaźnik fluktuacji	-	78%	78%	-	91%	91%
Razem Grupa	108	1 639	1 747	88	1 261	1 349
wiek poniżej 30	33	419	452	29	204	233
wiek 30-50	63	554	617	48	735	783
wiek powyżej 50	12	666	678	11	322	333
wskaźnik fluktuacji	17%	45%	41%	14%	38%	34%

G4-11

Procent pracowników objętych umowami zbiorowymi

	2012	2013
Budimex SA	99,3%	99,4%
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	0,0%	0,0%
Mostostal Kraków SA	99,7%	99,4%

G4-LA13

Relacja wynagrodzenia mężczyzny do wynagrodzenia kobiety (w tych samych kategoriach zaszerzowania)

	2012	2013
Budimex SA	105,0%	106,7%
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	100,0%	91,4%
Mostostal Kraków SA	111,0%	78,3%

G4-EC5

Relacja wynagrodzenia na najniższym szczeblu w odniesieniu do płacy minimalnej w kraju

	2012		2013	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Budimex SA	100%	100%	125%	125%
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	187%	213%	181%	200%
Mostostal Kraków SA	133%	120%	125%	113%

G4-LA3

Liczba pracowników, którzy na 31.12 przebywali na urloпах macierzyńskich/tacierzyńskich

	2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex SA	29	3	32	46	5	51
– rynek polski	29	3	32	46	3	49
– rynek niemiecki	0	0	0	0	2	2
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	0	0	0	4	0	4
Mostostal Kraków SA	0	0	0	0	1	1
– rynek polski	0	1	1	0	1	1
– rynek niemiecki	0	1	1	0	0	0

G4-LA3

Liczba pracowników, którzy w ciągu roku powrócili z urloпов macierzyńskich/tacierzyńskich

	2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex SA	42	146	188	25	122	147
– rynek polski	41	138	179	25	110	135
– rynek niemiecki	1	8	9	0	12	12
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	2	0	2	0	1	1
Mostostal Kraków SA	0	8	8	0	4	4
– rynek polski	0	6	6	0	1	1
– rynek niemiecki	0	2	2	0	3	3

G4-LA3

Odsetek pracowników, którzy w ciągu 12 mcy od powrotu z urlopu macierzyńskiego zakończyli pracę w firmie

	2012			2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex SA	39%	0%	9%	20%	0%	4%
– rynek polski	39%	0%	9%	20%	0%	4%
– rynek niemiecki	0%	0%	56%	0%	0%	0%
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Mostostal Kraków SA	0%	0%	0%	0%	0%	0%
– rynek polski	0%	0%	0%	0%	0%	0%
– rynek niemiecki	0%	0%	0%	0%	0%	0%

G4-EC6, G4-LA12

Różnorodność w organach zarządczych

	2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex SA			
zarząd	0	5	5
wiek poniżej 30	0	0	0
wiek 30-50	0	3	3
wiek powyżej 50	0	2	2
obcokrajowcy	0	1	1
rada nadzorcza	1	8	9
wiek poniżej 30	0	0	0
wiek 30-50	1	1	4
wiek powyżej 50	0	5	5
obcokrajowcy	0	2	2

	2013		
	Kobiety	Mężczyźni	Łącznie
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.			
zarząd	0	3	3
wiek poniżej 30	0	0	0
wiek 30-50	0	2	2
wiek powyżej 50	0	1	1
obcokrajowcy	0	1	1
rada nadzorcza	0	3	3
wiek poniżej 30	0	0	0
wiek 30-50	0	2	2
wiek powyżej 50	0	0	0
obcokrajowcy	0	2	2
Mostostal Kraków SA			
zarząd	0	2	2
wiek poniżej 30	0	0	0
wiek 30-50	0	1	1
wiek powyżej 50	0	1	1
obcokrajowcy	0	0	0
rada nadzorcza	1	2	3
wiek poniżej 30	0	0	0
wiek 30-50	1	2	3
wiek powyżej 50	0	0	0
obcokrajowcy	0	0	0

G4-LA6

Wypadki przy pracy

	Wskaźnik częstości wypadków		Wskaźnik ciężkości wypadków	
	2012	2013	2012	2013
Budimex SA	20,04	12,76	49,89	38,50
Budimex Nieruchomości sp. z o.o.	0,00	0,00	0,00	0,00
Mostostal Kraków SA	29,10	27,93	59,82	70,60

	2012		2013	
	Budimex	„Porozumienie dla bezpieczeństwa w budownictwie”	Budimex	„Porozumienie dla bezpieczeństwa w budownictwie”
Wskaźnik częstości wypadków	20,04	13,95	12,76	13,25
Wskaźnik ciężkości wypadków	48,89	44,28	38,50	37,60

	Budimex SA		Budimex Nieruchomości sp. z o.o.		Mostostal Kraków SA	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Wskaźnik obrażeń ciała (IR)	2,83	1,27	0	0	5,23	2,76
Wskaźnik chorób zawodowych (ODR)	0	0,04	0	b/d	0	b/d
Wskaźnik straconych dni pracy (LDR)	146,53	48,43	0	0	466,53	196,64
Wskaźnik absencji (AR)	60 621 429	38 909 960	669 841	678 088	9 334 921	4 713 147

G4-EN1

Zużycie wybranych, kluczowych ze względu na rodzaj prowadzonej działalności, surowców:

Surowiec / materiał	j.m.	2012	2013
Budimex SA			
Asfalt drogowy (zwykły i modyfikowany)	tys. ton	98	53
Cement	tys. ton	90	70
Kruszywo łamane do masy bitumicznej	tys. ton	1 717	1 063
Mieszanki z kruszyw łamanych	tys. ton	2 478	2 221
Tłuczeń kolejowy	tys. ton	80	354
Kamień hydrotechniczny	tys. ton	7,5	215
Stal zbrojeniowa	tys. ton	57	42
Beton	tys. m ³	1 011	743
Mostostal Kraków SA			
Stal	0	11	12,8

G4-EN2

Zużycie surowców stanowiące ich wtórne wykorzystanie

Kategoria odzyskiwanego surowca	j.m.	2012	2013
Asfalt (kod odpadu: 17 03 02)	tys. ton	6,8	-
Odpadowe piaski i iły (kod odpadu 01 04 09)	tys. ton	-	1,7
Gleba i ziemia, w tym kamienie (kod odpadu 17 05 04)	tys. ton	-	50
Gleba i ziemia, w tym kamienie (kod odpadu 20 02 02)	tys. ton	-	28,7
Minerały (np. piasek, kamienie) (kod odpadu 19 12 09)	tys. ton	-	142

G4-EN3, G4-EN5

Zużycie paliw i energii elektrycznej

Kategoria odzyskiwanego surowca	j.m.	2012	2013	Zmiana rok/rok
Olej napędowy	GJ	173 108 (3 990,50 ton)	196 497 (4 529,67 ton)	113,5%
Benzyna	GJ	19 417 (433,90 ton)	12 647 (293,44 ton)	65,1%
Lekki olej opałowy	GJ	24 851 (576,60 ton)	39 747 (922,21 ton)	125,9%
Olej opałowy ciężki o obniżonej zawartości siarki LSC	GJ	382 117 (9 059,20 ton)	258 781 (6 135,17 ton)	67,7%
Olej opałowy HSC	GJ	0 (0,0 ton)	0 (0,0 ton)	-
Energia elektryczna	GJ	134 719 (37 421,90 MWh)	138 983 (38 606,37 ton)	103,2%
Łącznie	GJ	734 212	646 656	88,1%
Efektywność energetyczna	GJ/ tys. zł	0,1187	0,1294	109,1%

G4-EN15, G4-EN16, G4-EN18

Emisja CO₂¹⁴⁾

Emisja CO ₂	j.m.	2012	2013	Zmiana rok/rok
Emisja bezpośrednia (scope 1)	tony	44 895	37 678,14	83,9%
Emisja pośrednia (scope 2)	tony	23 957	24 715,97	103,2%
Emisja pośrednia (scope 3)	x	x	x	
Łącznie:		68 852	62 394,11	90,6%
Efektywność	ton/tys. zł	11,1	12,5%	112,5%

14 Szacunki dokonywane z wykorzystaniem spójnej metodyki obowiązującej w Grupie Ferrovial opartej o GHG Protocol oraz rzeczywiste zużycia podstawowych paliw i energii elektrycznej.

G4-EN21

Emisja zanieczyszczeń do powietrza najważniejsze źródła (w kg/rok)^{15) 16)}

	dwutlenek siarki (źródło: otaczarka)	tlenek węgla (źródło: otaczarka)	dwutlenek azotu (źródło: otaczarka)	pyły pozostałe (źródło: otaczarka)	pyły pozostałe (źródło: zbiornik mączki wapiennej)
Szczecin	953,04	274,89	1 143,45	119,46	33,34
Suwałki	969,08	2 010,30	483,56	4 015,63	69,56
Stawiski	6 830,28	3 173,48	322,21	0,69	0,00
Ropczyce	4 395,97	3 628,42	18 839,86	167,47	91,93
Jarosław (Rożwienica)	92,25	298,47	470,59	6,26	4,30
Jażwiny (Czarna)	1 577,30	731,41	73,91	0,16	6,49
Zagórz (Komańcza)	293,82	752,28	5 170,63	10 922,86	38,04
Lublin	119,97	1 139,98	3 612,43	183,97	73,52
Jastków	1 439,88	1 258,28	370,64	1 191,97	68,29
Sulechów	167,05	185,46	114,38	1 111,11	3,51
Łódź Babichy	10 011,73	4 622,22	462,22	1,02	31,97
Pruszków	1 589,47	1 642,77	477,78	1,05	14,57
Suma	28 439,83	19 717,95	31 541,66	17 721,65	435,51

c.d.	benzo-a-piren (źródło: otaczarka)	węglowodory aromatyczne (źródło: otaczarka)	węglowodory aromatyczne (proces rozładunku mieszanki mineralno-asfaltowej)	węglowodory alifatyczne	dwutlenek węgla (źródło: otaczarka)
Szczecin	0,00	0,32	-	-	346 800
Suwałki	0,00	0,02	-	-	1 740 800
Stawiski	0,00	0,01	-	-	1 168 448
Ropczyce	0,00	0,03	1,88	-	2 669 600
Jarosław (Rożwienica)	0,01	0,00	0,23	-	213 601
Jażwiny (Czarna)	0,00	0,00	0,19	-	267 454
Zagórz (Komańcza)	0,00	330,00	1,56	1 790,00	760 072
Lublin	1,23	0,01	-	-	1 004 856
Jastków	1,74	0,02	-	-	1 344 651
Sulechów	0,00	0,00	0,18	-	157 200
Łódź Babichy	0,00	0,02	-	-	1 664 000
Pruszków	0,00	0,02	-	-	1 720 000
Suma	2,98	330,46	4,04	1 790,00	13 057 482

15 Wszystkie wymienione w tabeli zakłady działają w strukturze Budimeksu SA. W zestawieniu pominięto substancje, których emisja nie przekracza 1 kg/rok. Są to: (a) benzo-a-piren (źródło: zbiornik asfaltu): 0,0001 kg/rok; (b) benzo-a-piren (źródło: zbiornik bitumu): 0,002 kg/rok; (c) węglowodory aromatyczne (źródło: zbiorniki asfaltu): 0,001 kg/rok; (d) węglowodory aromatyczne (źródło: zbiorniki bitumu): 0,04 kg/rok; (e) alkohole aromatyczne i ich pochodne - fenol (źródło: zbiornik asfaltu): 0,0001 kg/rok; (f) alkohole aromatyczne i ich pochodne - fenol (źródło: zbiornik bitumu): 0,003 kg/rok; (g) alkohole aromatyczne i ich pochodne - fenol (źródło: proces rozładunku mieszanki mineralno-asfaltowej): 0,72 kg/rok.

16 Podane wartości są tożsame z wartościami raportowanymi odpowiednim organom administracyjnym w celu wyliczenia opłat za korzystanie ze środowiska, a ich źródłem są bezpośrednie pomiary lub szacunki obliczane zgodnie z obowiązującymi przepisami (w oparciu o wolumeny produkcji i przetwarzanych surowców).

G4-EN23

Odpady (bez gleby i ziemi)*

Najważniejsze odpady wg rodzaju	2012	2013
	masa (tony)	masa (tony)
Odpady uznane za niebezpieczne, w tym:	1 122,5	131,8
inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe (13 02 08)	-	1,0
opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych (15 01 10)	6,7	17,2
uwodnione odpady ciekłe (16 10 01)	-	9,2
odpady drewna, szkła, tworzywa sztuczne zawierające substancje niebezpieczne (17 02 04)	-	5,9
smoła (17 03 03)	-	4,1
gleba i ziemia (17 05 03)	-	38,0
materiały zawierające azbest (17 06 05)	-	55,1
Odpady inne niż niebezpieczne, w tym:	101 388,5	281 295,7
odpadowa masa roślinna (02 01 03)	544,2	427,2
odpady z gospodarki leśnej (02 01 07)	-	10 760,0
opakowania z papieru i tektury (15 01 01)	10,4	23,9
opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02)	8,7	21,7
opakowania z drewna (15 01 03)	6,5	4,2
opakowania wielomateriałowe (15 01 05)	-	2,0
odpady z betonu oraz gruz betonowy (17 01 01)	50 225,9	35 121,9
gruz ceglany (17 01 02)	9 662,4	849,7
zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia (17 01 07)	20 057,8	38 937,5
usunięte tynki, tapety i okleiny (17 01 80)	-	7,1
odpady z remontów i przebudowy dróg (z istniejącej podbudowy itp.) (17 01 81)	9 834,8	49 722,9
inne nie wymienione odpady (17 01 82)	98,1	33,9
drewno (17 02 01)	1 263,4	6 182,1
szkło (17 02 02)	-	1,3
tworzywa sztuczne (17 02 03)	0,2	27,5
asfalt inny niż wymieniony w (17 03 02)	7 757,3	600 022,8
odpadowa papa (17 03 80)	12,8	91,1
żelazo i stal (17 04 05)	155,0	1213,6
mieszanki metali (17 04 07)	4,7	7,3
tłuczeń torowy (17 05 08)	1 034,0	32176,9

* w zestawieniu pominięto wyszczególnianie kategorii odpadów, których masa w 2013 roku nie przekroczyła 1 tony.

Najważniejsze odpady wg rodzaju	2012	2013
	masa (tony)	masa (tony)
materiały izolacyjne (17 06 04)	9,5	35,1
zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu (17 09 04)	1 682,8	5 198,6
drewno inne niż wymienione w 19 12 06 (19 12 07)	-	1,2
minerały (np. piasek, kamienie) (19 12 09)	-	15 929,1
odpady z mechanicznej obróbki odpadów (19 12 12)	-	24 495,1
Łącznie	102 511,0	281 427,5

G4-EN23

Gleba i ziemia

Najważniejsze odpady wg rodzaju	j.m.	2012	2013
Gleba i ziemia w tym kamienie, uznane za niebezpieczne (17 05 03)	tony	-	38,02
Gleba i ziemia w tym kamienie, inne niż uznane za niebezpieczne (17 05 04)	tony	2 449 716,0	2 389 711,86
Urobek z pogłębiania nie zawierający lub nie zanieczyszczony substancjami niebezpiecznymi (17 05 06)	tony	148 302,5	322 088,10
Łącznie	tony	2 598 018,6	2 711 837,98

G4-EN23

Sposób zagospodarowania odpadów (bez gleby i ziemi)

Najważniejsze odpady wg rodzaju	j.m.	2012	2013
Wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii (R1)	tony	211,96	4 659,14
Powtórne wykorzystanie (R14) (bez ziemi i gleby)	tony	11 881,3	9 364,74
Przekazane firmom posiadającym zezwolenia w zakresie zbierania, transportu i utylizacji (w tym np. składowanie na składowiskach odpadów) (bez ziemi i gleby, z wyjątkiem gleby zanieczyszczonej)	tony	90 329,23	267 403,59
Łącznie	tony	102 422,49	281 427,47

G4-EN23

Sposób zagospodarowania gleby i ziemi

Najważniejsze odpady wg rodzaju	j.m.	2012	2013
Powtórne wykorzystanie (R14)	tony	1 841 862,72	1 769 402,37
Przekazane firmom posiadającym zezwolenia w zakresie zbierania, transportu i utylizacji (w tym np. składowanie na składowiskach odpadów)	tony	756 155,85	942 435,61
Łącznie	tony	2 598 018,57	2 711 837,98

12 | WSKAŹNIKI GRI

Wsk.	zakres ■ całościowy ■ częściowy □ nie raportowany/nie dotyczy	str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
Strategia i analiza							
G4-1	■	6, 8	✓	Oświadczenie kierownictwa najwyższego szczebla (np. dyrektora wykonawczego, prezesa zarządu lub innej osoby o równoważnej pozycji) na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju dla organizacji i jej strategii	4.7 6.2 7.4.2 6.2		[List Prezesa]
G4-2	■	6, 8	✓	Opis kluczowych wpływów, szans i ryzyk			Ryzyka biznesowe zostały opisane w „Raporcie Rocznym 2013” dostępnym na www.raportroczny.budimex.pl/2013/
Profil organizacji							
G4-3				Nazwa organizacji			Budimex SA
G4-4		10		Główne marki, produkty i/lub usługi			[O firmie] Więcej na www.budimex.pl
G4-5	■		✓	Lokalizacja siedziby głównej organizacji			ul. Stawki 40 01-140 Warszawa Polska www.budimex.pl
G4-6	■	10	✓	Liczba krajów, w których działa organizacja oraz podanie nazw tych krajów, gdzie zlokalizowane są główne operacje organizacji lub tych, które są szczególnie adekwatne w kontekście treści raportu	6.3.10 6.4.1 6.4.2 6.4.3 6.4.4 6.4.5 6.8.5 7.8		[O firmie]
G4-7	■			Forma własności i struktura prawna organizacji			Spółka Akcyjna, notowana na GPW w Warszawie
G4-8	■	10	✓	Obsługiwane rynki z zaznaczeniem zasięgu geograficznego, obsługiwanych sektorów, charakterystyki klientów/konsumentów i beneficjentów			Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć w „Raporcie Rocznym 2013” dostępnym na www.raportroczny.budimex.pl/2013/
G4-9	■	12-14 16	✓	Skala działalności			[O firmie]
G4-10	■	14, 65	✓	Liczba pracowników własnych i znajdujących się pod nadzorem spółki wg płci i rodzaju umowy			[O firmie] [Tabele z danymi]
G4-11	■	69	✓	Procent pracowników objętych umowami zbiorowymi			[Tabele z danymi]
G4-12	■	14, 23	✓	Opis łańcucha wartości			[O raporcie]

Wsk.	zakres			Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
	całościowy	częściowy	nie raportowany/nie dotyczy				
							[O raporcie]
G4-13	■			20	✓	Znaczące zmiany w raportowanym okresie dotyczące rozmiaru, struktury, formy własności lub łańcucha wartości	Pod koniec 2013 roku sprzedana została spółka Danwood sp. z o.o.. Szczegółowy opis zmian struktury organizacyjnej Grupy Budimex można znaleźć w „Raporcie Rocznym 2013” dostępnym na www.raportroczny.budimex.pl/2013/
G4-14	■			36	✓	Wyjaśnienie, czy i w jaki sposób organizacja stosuje zasadę ostrożności.	6.3.10 6.4.1 6.4.2 6.4.3 6.4.4 6.4.5 6.8.5 7.8 7 Procedura „Zarządzanie środowiskowe na kontraktach”, będąca elementem Zintegrowanego Sytemu Zarządzania, definiuje m.in. zasady analizy wymagań środowiskowych i pojęcie wpływu na środowisko. Obejmuje każdy, czyli i potencjalny rodzaj wpływu. Ponadto Grupa zobowiązała się do przestrzegania zasady ostrożności przystępując do UN Global Compact.
G4-15	■				✓	Zewnętrzne, przyjęte lub popierane przez organizację ekonomiczne, środowiskowe i społeczne deklaracje, zasady i inne inicjatywy	1-10 • UN Global Compact • Porozumienie na Rzecz Bezpieczeństwa w Budownictwie • kampania społeczna Państwowej Inspekcji Pracy i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych „Szczepnij życie! Bezpieczna praca na wysokości”
G4-16	■			15	✓	Członkostwo w stowarzyszeniach (takich jak stowarzyszenia branżowe) i/lub w krajowych/międzynarodowych organizacjach	1-10 [O firmie]
Identyfikacja aspektów materialnych i ograniczeń							
G4-17	■			64	✓	Jednostki gospodarcze ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym	[Tabele z danymi]
G4-18	■			20	✓	Proces definiowania treści raportu	[O raporcie]
G4-19	■			20	✓	Zidentyfikowane istotne aspekty wpływu społecznego i środowiskowego	[O raporcie]
G4-20	■			22	✓	Istotność zidentyfikowanych aspektów wpływu społecznego i środowiskowego dla poszczególnych podmiotów biznesowych	[O raporcie]
G4-21	■			14, 20	✓	Ograniczenia raportu w stosunku do istotnych aspektów wpływu społecznego i środowiskowego, z uwzględnieniem podmiotów, spoza organizacji	5.2 7.3.2 7.3.3 7.3.4 [O firmie] [O raporcie]
G4-22	■				✓	Wyjaśnienia dotyczące efektów jakichkolwiek korekt informacji zawartych w poprzednich raportach z podaniem powodów ich wprowadzenia oraz ich wpływu (np. fuzje, przejęcia, zmiana roku/okresu bazowego, charakteru działalności, metod pomiaru)	Brak istotnych modyfikacji.
G4-23	■				✓	Znaczące zmiany w stosunku do poprzedniego raportu dotyczące zakresu, zasięgu lub metod pomiaru zastosowanych w raporcie	Brak istotnych korekt.

Wsk.	zakres ■ całościowy ■ częściowy □ nie raportowany/nie dotyczy	str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
Zaangażowanie interesariuszy							
G4-24	■	23	✓	Lista grup interesariuszy zaangażowanych przez organizację			[O raporcie]
G4-25	■	23	✓	Podstawy identyfikowania i selekcji interesariuszy zaangażowanych przez organizację			[O raporcie]
G4-26	■	23	✓	Podejście do angażowania interesariuszy włączając częstotliwość angażowania według typu i grupy interesariuszy	5.3		[O raporcie]
G4-27	■	23	✓	Kluczowe kwestie i problemy poruszane przez interesariuszy oraz odpowiedź ze strony organizacji, również poprzez ich zaraportowanie			[O raporcie]
Profil raportu							
G4-28	■		✓	Okres raportowania (np. rok obrotowy/kalendarzowy)			Rok finansowy / kalendarzowy: 01.01.2013-31.12.2013
G4-29	■		✓	Data publikacji ostatniego raportu (jeśli został opublikowany)			grudzień 2013 r.
G4-30	■		✓	Cykl raportowania (roczny, dwuletni itd)			roczny
G4-31	■		✓	Osoba kontaktowa	5.3 7.5.3 7.6.2		Łukasz Kubiak, Biuro Komunikacji Zewnętrznej, Budimex SA, ul. Stawki 40, 01-040 Warszawa e-mail: lukasz.kubiak@budimex.pl tel. (22) 623 61 64 tel. +48 695 052 455
G4-32	■	20	✓	Indeks CSR			[Wskaźniki GRI] [O raporcie]
G4-33	■	20	✓	Polityka i obecna praktyka w zakresie zewnętrznej weryfikacji raportu. Jeśli nie zawarto takich danych w niezależnym raporcie poświadczającym, wyjaśnienie zakresu i podstaw zewnętrznej weryfikacji oraz relacji pomiędzy organizacją i zewnętrznym podmiotem poświadczającym			[O raporcie] Raport został przygotowany przez podmiot zewnętrzny w oparciu o dane dostarczone przez Budimex SA, a następnie poddany weryfikacji niezależnego audytora.
Nadzór, zobowiązania i zaangażowanie							
G4-34	■		✓	Struktura nadzorcza organizacji wraz z komisjami podlegającymi pod najwyższy organ nadzorczy, odpowiedzialnymi za poszczególne zadania, jak na przykład tworzenie strategii czy nadzór nad organizacją	6.2 7.4.3 7.7.5	1-10	[Zarządzanie zrównoważonym rozwojem] Szczegółowe informacje można znaleźć w „Raporcie Rocznym 2013” dostępnym na www.raportroczny.budimex.pl/2013/
Etyka i rzetelność							
G4-56	■	11, 54	✓	Wartości organizacji, zasady, kodeks i normy zachowań i etyki.	4.4 6.6.3	1-10	[O firmie] [Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]

WYNIKI W WYMIARZE EKONOMICZNYM

Wsk.	zakres ■ całościowy ■ częściowy □ nie raportowany/nie dotyczy	str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
Wyniki ekonomiczne							
G4-EC1	■	65	✓	Bezpośrednia wartość ekonomiczna wytworzona i podzielona z uwzględnieniem przychodów, kosztów operacyjnych, wynagrodzenia pracowników, dotacji i innych inwestycji na rzecz społeczności, niepodzielonych zysków oraz wypłat dla właścicieli kapitału i instytucji państwowych	6.8.1 6.8.2 6.8.3 6.8.7 6.8.9	-	[Tabele z danymi]
G4-EC2	■		✓	Implikacje finansowe i inne ryzyka oraz szanse dla działań organizacji wynikające ze zmian klimatycznych	6.5.5	7	Na chwilę obecną nie stwierdzono znaczącego wpływu. Niemniej podstawowe surowce, z których korzysta firma, są produktami branż, które istotnie wpływają na klimat (produkcja asfaltów i paliw, produkcja cementu, hutnictwo stali). Tym samym zmiany regulacji i dodatkowe obciążenia tych branż w związku z emisją gazów cieplarnianych, mogą odbić się niekorzystanie na kosztach firmy. Zmiany klimatyczne w szerszym ujęciu, tj. nasilenie anomalii pogodowych, może wpływać na proces realizacji kontraktów. Z drugiej strony oferta firmy odpowiada na oczekiwania pośrednio związane ze zmianami klimatycznymi. Budimex posiada odpowiednie zasoby pozwalające na włączenie się w procesy restrukturyzacji zakładów energetycznych (budowa obiektów wytwórczych).
G4-EC3	□			Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach.	6.8.7		Żadna ze spółek uwzględnionych w raporcie nie oferuje pracownikom Pracowniczego Programu Emerytalnego. Szczegółowe informacje dotyczące pozycji „zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych” (odprawy emerytalne – rentowe, nagrody jubileuszowe, odprawy pośmiertne) można znaleźć w „Raporcie Rocznym 2013” dostępnym na www.raportroczny.budimex.pl/2013/
G4-EC4	■		✓	Znaczące wsparcie finansowe uzyskane od państwa	-	-	Podmioty Grupy nie korzystały z bezpośredniej pomocy państwa. Skarb Państwa nie jest udziałowcem Budimeksu SA.
Obecność na rynku							
G4-EC5	■	69	✓	Wysokość wynagrodzenia pracowników najniższego szczebla w stosunku do płacy minimalnej na danym rynku w głównych lokalizacjach organizacji	6.3.7 6.3.10 6.4.3 6.4.4 6.8.1 6.8.2	1	[Tabele z danymi]
G4-EC6	■	71	✓	Odsetek wyższej kadry kierowniczej zatrudnionej z rynku lokalnego	6.4.3 6.8.1 6.8.2 6.8.5 6.8.7	6	[Tabele z danymi] Zasadniczo w spółkach Grupy Budimex zatrudnieni są wyłącznie obywatele polscy. Pojedynczy obcokrajowcy, reprezentujący głównego udziałowca, zasiadają w organach spółek. Ich liczbę podano w tabeli, obrazującej składy zarządów i rad nadzorczych.

Wsk.	zakres ■ całościowy ■ częściowy □ nie raportowany/nie dotyczy	str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
Pośredni wpływ ekonomiczny							
G4-EC7	■	12, 13, 16		Wkład w rozwój infrastruktury oraz świadczenie usług na rzecz społeczeństwa poprzez działania komercyjne, przekazywanie towarów oraz działania pro-bono. Wpływ tych działań na społeczeństwo	6.3.9 6.8.1 6.8.2 6.8.7 6.8.9	-	[O firmie]

WYNIKI W WYMIARZE ŚRODOWISKOWYM

Wsk.	zakres ■ całościowy ■ częściowy □ nie raportowany/nie dotyczy	str.	audyt	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
Surowce i materiały							
EN DMA		17, 32, 60		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	7, 8, 9	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska]
G4-EN1	■	61, 73		Wykorzystane surowce/materiały według wagi i objętości	6.5.4	8	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska] [Tabele z danymi]
G4-EN2	■	61, 74		Procent materiałów pochodzących z recyklingu wykorzystanych w procesie produkcyjnym	6.5.4	8, 9	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska] [Tabele z danymi]
Energia							
EN DMA		17, 32, 60		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	7, 8, 9	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska]
G4-EN3	■	63, 74		Bezpośrednie i pośrednie zużycie energii według pierwotnych źródeł energii	6.5.4.	8	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska] [Tabele z danymi]
G4-EN5	■	63, 74		Efektywność energetyczna			[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska] [Tabele z danymi]
Woda							
G4-EN9	■			Źródła wody znacząco zubożone przez nadmierny pobór wody	6.5.4	8	Działalność Grupy Budimex w 2013r. nie spowodowała znacznego zubożenia źródeł wody.

Wsk.	zakres	str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
	☒ całościowy ☒ częściowy ☐ nie raportowany/nie dotyczy						
Bioróżnorodność							
	EN DMA	17, 32, 60		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	7, 8, 9	[Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność]
G4-EN11	☒	35, 37, 38, 39, 40, 41	✓	Lokalizacja i powierzchnia posiadanych, dzierżawionych lub zarządzanych gruntów zlokalizowanych w obszarach chronionych lub obszarach o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi bądź przylegających do takich obszarów	6.5.6	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
G4-EN12	☒	35	✓	Opis istotnego wpływu działalności, produktów i usług na bioróżnorodność obszarów chronionych i obszarów o dużej wartości pod względem bioróżnorodności poza obszarami chronionymi	6.5.6	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
G4-EN13	☒	37-41	✓	Siedliska chronione lub zrewitalizowane	6.5.6	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo] Dokładne informacje są dostępne w opracowaniach dotyczących oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko ze wskazaniem dokładnej lokalizacji względem inwestycji.
G4-EN14	☒	37-41	✓	Liczba gatunków znajdujących się w Czerwonej Księdze Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN) oraz na krajowych listach gatunków zagrożonych, zidentyfikowanych na obszarze oddziaływania organizacji według stopnia zagrożenia wyginięciem	6.5.6	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
Emisje							
	EN DMA	17, 32, 60		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	7, 8, 9	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska]
G4-EN15	☒	63, 74	✓	Łączne bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi (Scope 1)	6.5.5	8	[Tabele z danymi]
G4-EN16	☒	74	✓	Łączne pośrednie emisje gazów cieplarnianych według wagi (Scope 2)	6.5.5	8	[Tabele z danymi]
G4-EN18	☒	74	✓	Efektywność związana z emisją gazów cieplarnianych	6.5.5		[Tabele z danymi]
G4-EN20	☐			Emisje substancji zubożających warstwę ozonową według wagi	6.5.3 6.5.5	8	Nie dotyczy. Działalność spółek nie wiąże się z emisją tego typu związków. [Tabele z danymi]
G4-EN21	☒	75	✓	Emisja związków NOx, SOx i innych istotnych związków emitowanych do powietrza według rodzaju związku i wagi	6.5.3	8	Źródłem emisji zanieczyszczeń są poszczególne wytwórnie mas bitumicznych, których lokalizacje wskazano w tabeli wraz z wielkościami emisji poszczególnych związków. Emisje związane są z pracą otaczarek oraz suszarek kruszywa, a także zbiornikami bitumu, asfaltu, mączki wapiennej i pyłu kamiennego.

Wsk.	zakres		str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
	■ całościowy	■ częściowy						
Ścieki i odpady								
	EN DMA		17, 32, 60		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	7, 8, 9	[Racjonalne korzystanie z zasobów i zanieczyszczenie środowiska]
G4-EN23	■		43, 61, 76, 77	✓	Całkowita waga odpadów według rodzaju odpadu i metody postępowania z odpadem	6.5.3	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo] [Tabele z danymi]
G4-EN24	■		36	✓	Łączna liczba i objętość istotnych wycieków	6.5.3	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo] W 2013 roku Budimex nie odnotowano żadnego istotnego wycieku do akwenu wodnych.
G4-EN25	□				Waga transportowanych, importowanych, eksportowanych lub przetworzonych odpadów uznanych za niebezpieczne (w rozumieniu Aneksu I, II, III i VIII Konwencji Bazylejskiej) oraz procent odpadów przemieszczanych transgranicznie	6.5.3	8	Nie dotyczy. Budimex nie transportuje, nie importuje, nie eksportuje ani nie przetwarza odpadów uznawanych za niebezpieczne oraz nie przemieszcza tego typu odpadów transgranicznie. Każdy kontrakt realizowany przez Budimex oraz laboratoria i wytwórnie mas bitumicznych, w zakresie odpadów niebezpiecznych, współpracują z firmami, które posiadają stosowne zezwolenia w zakresie zbierania, transportu i utylizacji tych odpadów.
G4-EN26	■			✓	Rodzaj, rozmiar, status ochronny oraz znaczenie dla bioróżnorodności akwenu wodnych i związanych z nimi siedlisk, na które istotny wpływ ma zrzucana przez organizację raportującą woda i wycieki	6.5.3 6.5.4 6.5.6	8	Budimex nie zrzuca wody do akwenu wodnych ani na tereny obszarów o szczególnym znaczeniu dla bioróżnorodności. W zakresie gospodarki ściekowej Budimex współpracuje z przedsiębiorstwami komunalnymi.
Produkty i usługi								
G4-EN27	□		35		Inicjatywy służące zmniejszeniu wpływu produktów i usług na środowisko i zakres ograniczenia tego wpływu	6.5.3 6.5.4 6.6.6 6.7.5	7, 8, 9	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
Zgodność z regulacjami								
G4-EN29	■		36	✓	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych za nieprzestrzeganie prawa i regulacji dotyczących ochrony środowiska	4.6	8	[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
Ocena środowiskowa dostawców								
	EN DMA		17, 32, 60		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	7, 8, 9	[Wpływ na lokalne otoczenie i bioróżnorodność]
G4-EN32	■		42	✓	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów środowiskowych	6.3.5 6.6.6 7.3.1		[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
G4-EN33	■		42	✓	Istotne aktualne i potencjalne zagrożenia stosunków pracowniczych w łańcuchu dostaw	6.3.5 6.6.6 7.3.1		[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]
Mechanizm przekazywania skarg								
G4-EN34	■		42	✓	Liczba skarg dotyczących wpływu środowiskowego skierowanych i rozwiązanych poprzez mechanizmy formalne	6.3.6		[Ograniczanie oddziaływania na tereny cenne przyrodniczo]

WYNIKI W WYMIARZE SPOŁECZNYM

Wsk.	zakres		str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
	■ całościowy	■ częściowy						
Miejsce pracy: zatrudnienie								
G4-LA1	■		67, 68	✓	Łączna liczba odejść oraz wskaźnik fluktuacji pracowników, według grup wiekowych, płci i regionu	6.4.3	6	[Tabele z danymi]
G4-LA2	■			✓	Świadczenia dodatkowe zapewniane pracownikom pełnoetatowym, które nie są dostępne dla pracowników czasowych lub pracujących w niepełnym wymiarze godzin według głównych jednostek organizacyjnych	6.4.4 6.8.7	-	Świadczenia są tożsame, niezależnie od tego czy pracownik zatrudniony jest na pełen etat, czy w niepełnym wymiarze czasu pracy. Spośród nieobligatoryjnych świadczeń należy wspomnieć o: ubezpieczeniu medycznym (Budimex SA, Budimex Nieruchomości), ubezpieczeniu na życie (Budimex SA, Budimex Nieruchomości) i kartach Benefit (Budimex SA, Budimex Nieruchomości).
G4-LA3	■	□	70, 71		Odsetek powrotów do pracy i wskaźnik retencji po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim, w odniesieniu do płci	6.4.4		[Tabele z danymi]
Miejsce pracy: relacje między pracownikami a kierownictwem								
G4-LA4	■			✓	Minimalne wyprzedzenie, z jakim informuje się o istotnych zmianach operacyjnych, wraz ze wskazaniem, czy okresy te są określone w umowach zbiorowych	6.4.3 6.4.5	3	Zgodnie z wymogami Prawa Pracy.
Miejsce pracy: bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)								
LA DMA			17, 24		Podjęcie zarządcze (w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy)	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	1, 3, 6	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA5	■		24	✓	Odsetek łącznej liczby pracowników reprezentowanych w formalnych komisjach (w których skład wchodzi kierownictwo i pracownicy) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy, które doradzają w zakresie programów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorują takie programy	6.4.6	1	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA6	■	□	29, 72		Wskaźnik urazów, chorób zawodowych, dni straconych oraz nieobecności w pracy, a także liczba wypadków śmiertelnych związanych z pracą według regionów	6.4.6 6.8.8	1	[Tabele z danymi]
G4-LA7	■		29	✓	Zatrudnienie w warunkach podwyższonego ryzyka chorób zawodowych.	6.4.6 6.8.8	1	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA8	■			✓	Aspekt BHP w układach zbiorowych pracy	6.4.6	1	Zarówno w przypadku Budimex SA jak i Mostostalu Kraków, aspekty BHP zostały ujęte w układzie zbiorowym pracy. Zapisy definiują możliwość czasowego przyznania danej grupie pracowników okresowych dodatków z tytułu pracy w warunkach szkodliwych lub uciążliwych.
Miejsce pracy: szkolenia								
G4-LA10	■		50	✓	Programy rozwojowe	6.3.7 6.3.10 6.4 6.4.3	1, 6	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]

Wsk.	zakres		str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
	całościowy	częściowy						
Miejsce pracy: różnorodność i równość szans								
G4-LA12	■		71	✓	Skład ciał nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie według płci, wieku, przynależności do mniejszości oraz innych wskaźników różnorodności	6.2.3 6.3.7 6.3.10 6.4.3	1, 6	[Tabele z danymi]
G4-LA13	■		69		Stosunek podstawowego wynagrodzenia mężczyzn i kobiet według zajmowanego stanowiska	6.3.7 6.3.10 6.4.3 6.4.4	1, 6	[Tabele z danymi]
Ocena dostawców								
LA DMA			17, 24		Podjęcie zarządcze (w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy)	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	1, 3, 6	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA14	■		31	✓	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów pracowniczych	6.3.5 6.4.3 6.6.6 7.3.1		[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-LA15	■		31	✓	Istotne aktualne i potencjalne zagrożenia stosunków pracowniczych w łańcuchu dostaw	6.3.5 6.4.3 6.6.6 7.3.1		[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
Mechanizm przekazywania skarg								
G4-LA16	■		31	✓	Liczba skarg dotyczących stosunków pracowniczych skierowanych i rozwiązanych poprzez mechanizmy formalne	6.3.6		[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)] [Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Prawa człowieka: procedury odnośnie zamówień i inwestycji								
HR DMA			52		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	1-6	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
G4-HR1	■		52	✓	Procent i całkowita liczba umów inwestycyjnych zawierających klauzule dotyczące praw człowieka lub które zostały poddane kontroli pod tym kątem	6.3.3 6.3.5 6.6.6	1-6	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Prawa człowieka: przeciwdziałanie dyskryminacji								
G4-HR3	■		54, 55	✓	Całkowita liczba przypadków dyskryminacji oraz działania podjęte w tej kwestii	6.3.6 6.3.7 6.3.10 6.4.3	1, 2, 6	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Prawa człowieka: swoboda zrzeszania się i prawo do sporów zbiorowych								
G4-HR4	■		55	✓	Działania zidentyfikowane jako mogące stwarzać zagrożenie dla prawa do swobody zrzeszania się i prawa do sporów zbiorowych oraz inicjatywy wspierające te prawa	6.3.3 6.3.4 6.3.5 6.3.8 6.3.10 6.4.5 6.6.6	1-3	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Prawa człowieka: praca dzieci								
G4-HR5	■		55	✓	Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wykorzystywania pracy dzieci oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków	6.3.3 6.3.4 6.3.5 6.3.7 6.3.10 6.6.6 6.8.4	1, 2, 5	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]

Wsk.	zakres		str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
	całościowy	częściowy						
	nie raportowany/nie dotyczy							
Prawa człowieka: praca przymusowa i obowiązkowa								
G4-HR6	■		55	✓	Działania zidentyfikowane jako niosące ze sobą istotne ryzyko wystąpienia pracy przymusowej lub obowiązkowej oraz środki podjęte w celu eliminacji takich przypadków	6.3.3 6.3.4 6.3.5 6.3.10 6.6.6	1, 2, 4	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Ocena dostawców								
HR DMA			52		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	1-6	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
G4-HR10	■		52, 54	✓	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów praw człowieka	6.3.3 6.3.4 6.3.5		[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
G4-HR11	■		52, 54	✓	Istotne aktualne i potencjalne zagrożenia praw człowieka w łańcuchu dostaw	6.3.3 6.3.4 6.3.5 6.6.6		[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Mechanizm przekazywania skarg								
G4-HR12	■		52, 54	✓	Liczba skarg dotyczących zagrożenia dla praw człowieka skierowanych i rozwiązanych poprzez mechanizmy formalne	6.3.6		[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Spółeczność lokalna								
SO DMA			30, 44, 50		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	10	[Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)] [Rekompensowanie uciążliwości społecznościom]
G4-S01	□		44, 46		Charakter, skala i efektywność programów i praktyk w zakresie oceny i zarządzania wpływem działalności organizacji na społeczność lokalną, włączając wpływ wejścia na dany rynek, prowadzenia i zakończenia działalności	6.3.9 6.5.1 6.5.2 6.5.3 6.8	-	[Relacje z lokalnymi społecznościami] [Warunki, bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)]
G4-S02	■		44	✓	Działania o znaczącym potencjalnym bądź istniejącym negatywnym wpływie na lokalną społeczność	6.3.9 6.5.3 6.8		[Relacje z lokalnymi społecznościami]
Działania antykorupcyjne								
SO DMA			30, 44, 50		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	10	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
G4-S03	■		51	✓	Procent i całkowita liczba jednostek biznesowych poddanych analizie pod kątem ryzyka związanego z korupcją	6.6.1 6.6.2 6.6.3	10	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu] W raporcie nie ujawniono narzędzi wykorzystywanych w ich monitorowaniu, uznając je za poufne. Ujawnienie takich informacji, w szczególności sposobu prowadzenia analiz, w ocenie spółki mogłoby przyczynić się do zmniejszenia ich efektywności i zwiększenia zagrożenia zachowaniami nieetycznymi.
G4-S04	■		50	✓	Procent pracowników przeszkolonych w zakresie polityk i procedur antykorupcyjnych organizacji	6.6.1 6.6.2 6.6.3 6.6.6	10	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu] Ze względu na specyfikę prowadzonej działalności, a w szczególności rotację pracowników między kontraktami, podział na regiony został w opisie wskaźnika pominięty.

Wsk.	zakres		str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
	■ całościowy	■ częściowy						
G4-S05	■			✓	Działania podjęte w odpowiedzi na przypadki korupcji	6.6.1 6.6.2 6.6.3	10	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Udział w życiu publicznym								
G4-S06	■		55	✓	Całkowita wartość finansowa i rzeczowa darowizn na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze według krajów	6.6.1 6.6.2 6.6.4	10	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
Zgodność z regulacjami								
G4-S07	■		55	✓	Całkowita liczba podjętych wobec organizacji kroków prawnych dotyczących przypadków naruszeń zasad wolnej konkurencji, praktyk monopolistycznych oraz ich skutki.	6.6.1 6.6.2 6.6.5 6.6.7	-	[Prawa człowieka i zgodność z prawem]
G4-S08	■			✓	Wartość pieniężna kar i całkowita liczba sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami	4.6	-	Nie nałożono kar.
Ocena dostawców								
SO DMA			30, 44, 50		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	10	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu]
G4-S09	■		45	✓	Odsetek dostawców, którzy zostali poddani ocenie pod kątem kryteriów społecznych	6.3.5 6.6.1 6.6.2 6.6.6 6.8.1 6.8.2 7.3.1		[Relacje z lokalnymi społecznościami]
G4-S010	■		45	✓	Istotny aktualny i potencjalne zagrożenia społeczne w łańcuchu dostaw	6.3.5 6.6.1 6.6.2 6.6.6 6.8.1 6.8.2 7.3.1		[Relacje z lokalnymi społecznościami]
Odpowiedzialność za produkt: zdrowie i bezpieczeństwo klienta								
PR DMA			17, 56		Podjęcie zarządcze	6 7.3.1 7.4.3 7.7.3 7.7.5	1,8	[Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów]
G4-PR1	■		56, 59	✓	Etapy cyklu życia produktu, na których ocenia się wpływ produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo w celu poprawy wskaźników oraz procent istotnych kategorii produktów i usług podlegających takim procedurom	6.7.1 6.7.2 6.7.4 6.7.5 6.8.8	1	[Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów] Opisane w treści raportu procedury mają charakter ogólnobowiązujący i tym samym odnoszą się do wszystkich realizowanych kontraktów.
G4-PR2	■		59	✓	Całkowita liczba przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami w zakresie wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo na każdym etapie cyklu życia, z uwzględnieniem rodzaju skutków	4.6 6.7.1 6.7.2 6.7.4 6.7.5 6.8.8	1	[Jakość i bezpieczeństwo budowanych obiektów]

Wsk.	zakres ■ całościowy ■ częściowy □ nie raportowany/nie dotyczy	str.	audyt str.	Wytyczne GRI	Obszar wg ISO 26000	Zasada UN Global Compact	Komentarz / Opis
G4-PR3	■		✓	Rodzaj informacji o produktach i usługach wymaganych na mocy procedur oraz procent znaczących produktów i usług podlegających takim wymogom informacyjnym	6.7.1 6.7.2 6.7.3 6.7.4 6.7.5 6.7.9	8	Specyfika przedsięwzięć budowlanych sprawia, że ich realizacji od najwcześniejszego etapu towarzyszy bardzo dokładna dokumentacja wykonawcza. Wymogi określone są przez przepisy i normy. Chodzi tu nie tylko o stosowne zgody, zezwolenia, czy potwierdzenia odbiorów przez poszczególne urzędy i służby. Poszczególnym surowcom i materiałom towarzyszą certyfikaty i deklaracje zgodności, czy też atesty higieniczne oraz dokumenty związane z zagospodarowaniem odpadów. Gwarantuje to szerokokorozumiane bezpieczeństwo dla ludzi i środowiska. Wsparciem jest tu Zintegrowany System Zarządzania.
G4-PR5	■			Praktyki związane z zapewnieniem satysfakcji klienta, w tym wyniki badań pomiaru satysfakcji klienta	6.7.1 6.7.2 6.7.6	-	Specyfika rynku B2B, na którym głównie działa firma, i na którym liczba zamawiających jest bardzo ograniczona, wiąże się z tym, że nie jest możliwe prowadzenie typowych, ilościowych badań satysfakcji klienta. Niemniej realizacja zamówień jest omawiana na bieżąco z klientami, a ciągły dialog zapewnia aktualną wiedzę na temat oczekiwań zamawiających.

Odpowiedzialność za produkt: zgodność z regulacjami

G4-PR9	■	55	✓	Wartość pieniężna istotnych kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostawy i użytkowania produktów i usług.	4.6 6.7.1 6.7.2 6.7.6	-	[Prewencja zachowań nieetycznych i uczciwość w działaniu] (Kwota kar, widoczna w sprawozdaniu finansowym Grupy Budimex odnosi się do naruszeń zapisów umownych, a te nie są objęte wskaźnikiem PR9)
--------	---	----	---	---	--------------------------------	---	--

Wskaźniki sektorowe

CRE5	■	35	✓	Grunty zdegradowane, bezpowrotnie zanieczyszczone, zniszczone i wymagające rekultywacji na skutek prowadzonej działalności budowlanej			Spółki nie prowadzą działalności, w wyniku której istnieje istotne ryzyko skażenia gruntu. W efekcie budowy dróg, grunty bezpośrednio pod pasem jezdni są bezpowrotnie tracone dla biosfery, a te bezpośrednio sąsiadujące z pasem jezdni są poddawane rekultywacji w ramach inwestycji. W 2013 r. łącznie ułożono 1 118,5 tys. ton masy bitumicznej (430,2 tys. m ³), dające łącznie 1,72 mln m ² nawierzchni, co stanowi najlepsze przybliżenie powierzchni wyłączonej z aktywności biologicznej w efekcie budowy dróg.
CRE6	■	24	✓	Część (odsetek) organizacji działająca w zgodzie z międzynarodowymi systemami zarządzania BHP (np. ISO18000)			W przypadku Budimeksu SA oraz Mostostalu Kraków wdrożenie ISO18000 oraz OHSAS 18000 zostało potwierdzone stosownymi certyfikatami. Budimex SA i Mostostal Kraków zatrudniają 98,5% pracowników spółek objętych raportem.
CRE8	■	61		Certyfikacja nawiązujących do zrównoważonego rozwoju nowych obiektów, eksploatacji istniejących i rozbiórki likwidowanych			Factory Annapol uzyskał finalny certyfikat BREEAM na poziomie Very Good. Budynek biurowo – usługowy: ul. Grunwaldzka w Poznaniu jest w trakcie finalnej certyfikacji BREEAM. Z kolei w przypadku Zespołu Obiektów Centrum Usług Korporacyjnych w Płocku nie złożono jeszcze dokumentacji do finalnej certyfikacji BREEAM (prace budowlane jeszcze trwają).

13 NIEZALEŻNY RAPORT POŚWIADCZAJĄCY

Deloitte Advisory Sp. z o.o.
z siedzibą w Warszawie
Al. Jana Pawła II 19
00-854 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

Niezależny raport poświadczający dotyczący Raportu Odpowiedzialnego Biznesu 2014 Grupy Budimex

Do Zarządu Budimex S.A.

Dokonaliśmy przeglądu Raportu Odpowiedzialnego Biznesu 2014 Grupy Budimex (zwanego dalej „Raportem CR” lub „Raportem”) opracowanego przez Budimex S.A. z siedzibą w Warszawie, przy ulicy Stawki 40 (dalej „Spółka”), w zakresie istotnych aspektów zidentyfikowanych przez Spółkę oraz wskaźników zaprezentowanych w oparciu o Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G4 dla raportowania ustalonego na poziomie „Core”, z uwzględnieniem suplementu sektorowego, wydane przez Global Reporting Initiative (GRI). Prace poświadczające obejmowały okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. w zakresie danych ilościowych oraz jakościowych.

Za rzetelność, prawidłowość i jasność informacji w nim zawartych oraz za prawidłowość przygotowanej dokumentacji odpowiada Zarząd Spółki. Naszym zadaniem było wydanie, na podstawie przeglądu Raportu CR, niezależnego raportu poświadczającego.

Nasze procedury nie obejmowały niezależnej oceny prawdziwości, dokładności i kompletności informacji i dokumentów przekazanych przez Spółkę. Nie stanowiły także badania systemu kontroli wewnętrznej wdrożonego w Spółce i w ich wyniku nie wyrażamy opinii na temat poprawności tego systemu. Nasze procedury nie stanowiły badania sprawozdań finansowych w rozumieniu Ustawy o rachunkowości. W związku z tym nie wyrażamy w niniejszym Raporcie opinii biegłego rewidenta ani żadnych innych stwierdzeń odnośnie sprawozdań finansowych Spółki w rozumieniu obowiązujących przepisów dotyczących biegłych rewidentów.

Prace związane z planowaniem i realizacją zadania weryfikacyjnego miały charakter zlecenia poświadczającego o ograniczonym zakresie, realizowanego według ISAE 3000 – Międzynarodowego Standardu Usług Poświadczających („Usługi poświadczające inne niż badania lub przeglądy historycznych informacji finansowych”). Standard ten nakłada na nas obowiązek zaplanowania i przeprowadzenia przeglądu w taki sposób, aby uzyskać umiarkowaną pewność, iż Raport CR nie zawiera istotnych nieprawidłowości. Zakres i metoda przeglądu Raportu istotnie różni się od badania skierowanego na dostarczenie wystarczającego zapewnienia (*reasonable assurance*). Celem przeglądu nie jest wyrażenie opinii o prawidłowości, rzetelności i jasności Raportu CR i w związku z tym opinii takiej nie wydajemy. Procedury dotyczące przeglądu Raportu CR obejmowały:

- Identyfikację zagadnień i wyników istotnych dla treści Raportu z punktu widzenia realizacji strategii Spółki w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu oraz oczekiwań jej interesariuszy.
- Porównanie informacji zawartych w Raporcie CR z informacjami zawartymi w Sprawozdaniu Finansowym Grupy Budimex za rok 2013.
- Wywiady z osobami odpowiedzialnymi za realizację strategii Spółki w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu oraz za przygotowanie Raportu CR.
- Weryfikację informacji zawartych w Raporcie pod kątem zgodności z dokumentacją wewnętrzną Spółki.
- Ocenę stopnia aplikacji Wytycznych do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnienia Ramowych Zasad Raportowania GRI.

Przeprowadzony przez nas przegląd dostarczył nam zapewnienia (zapewnienie o ograniczonym zakresie – *limited assurance*) do tego by potwierdzić, że nie zostały zidentyfikowane istotne błędy w zakresie danych i informacji zawartych w Raporcie CR przygotowanym przez Budimex S.A., dotyczących zidentyfikowanych istotnych aspektów oraz wskaźników całościowo raportowanych przez Spółkę, jak również niezgodności z Wytycznymi do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju G4, z uwzględnieniem suplementu sektorowego, ustalonymi dla poziomu „Core”, wydanymi przez Global Reporting Initiative.

Deloitte Advisory Sp. z o.o.
Warszawa, dnia 1 września 2014 r.

Budimex SA
ul. Stawki 40
01-140 Warszawa
www.budimex.pl